

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka:

Datum: 15.6.2020

DEVETO LETNO POROČILO

O IZVAJANJU UKREPOV ZAKONA O RAZVOJNI PODPORI POMURSKI REGIJI V OBDOBJU 2010-2019

ZA LETO 2018

Januar 2020

Kazalo

1.	Povzetek – Pomurje v krizi in odziv nanjo	3
2.	Prikaz stanja in razvojnih težav v Pomurju	10
3.	Ukrepi in organi izvajanja Zakona	14
3.1	Ukrepi in instrumenti	14
3.1.1.	Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010–2019	14
3.1.2.	Spodbude za zaposlovanje	16
3.1.3.	Davčna olajšava za investiranje	16
3.1.4.	Prednostna obravnava programov in projektov iz Pomurske regije	17
3.2.	Organi usklajevanja in izvajanja zakona	17
3.2.1.	Medresorska komisija	18
3.2.2.	Projektna pisarna Vlade Republike Slovenije v Pomurski regiji	18
3.2.3.	Regionalna razvojna agencija Mura	19
3.2.4.	Razvojni center Murska Sobota	20
4.	Analiza izvajanja aktivnosti po ukrepih Zakona	22
4.1.	Program POMURJE	22
4.1.1.	Izvajanje aktivnosti Programa POMURJE	22
4.1.1.1.	Spodbujanje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest	23
4.1.1.2.	Spodbujanje razvoja človeških virov	29
4.1.1.3.	Spodbujanje socialnega podjetništva	30
4.1.1.4.	Promocija regije, da bi privabili domače in tuje investicije	32
4.1.1.5.	Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v Pomurski regiji	36
4.2	Spodbude za zaposlovanje in davčne olajšave za investiranje	37
4.2.1.	Spodbude za zaposlovanje	38
4.2.2.	Davčne olajšave za zaposlovanje	41
4.2.3.	Davčne olajšave za investiranje	42
4.3.	Vzpostavitev medpodjetniškega izobraževalnega centra	44
4.4.	Vzpostavitev regijskega gospodarskega središča (»Razvojni center slovenskega gospodarstva«)	48
4.5.	Vlaganje v prestrukturiranje in dvig konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko predelovalne industrije in diverzifikacije v nekmetijske dejavnost	50
4.5.1.	Izvajanje Programa razvoja podeželja 2014-2020	51
4.5.1.1.	Lokalne akcijske skupine	52
4.6	Vlaganje v infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo	54

5.	Koordinacija drugih ukrepov Vlade RS za Pomursko regijo.....	58
5.1.	Poročanje ministrstev o ukrepih v širšem smislu zakona	58
5.1.1.	Poročilo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	58
5.1.2.	Poročilo Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo	61
5.1.2.1.	Slovenski podjetniški sklad	61
5.1.3.	Slovenski regionalno razvojni sklad.....	61
5.1.4.	Poročilo Ministrstva za kulturo	62
5.1.5.	Poročilo Ministrstva za obrambo.....	63
5.1.6.	Poročilo Ministrstva za zdravje	63
5.1.7.	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport	64
5.1.8.	Eko sklad	65
5.2.	Črpanje EU sredstev	66
5.2.1.	Evropska kohezijska politika v programskem obdobju 2007-2013 za cilj »Konvergenca«	66
5.2.1.1.	Izvajanje kohezijske politike 2007-2013 v Pomurski regiji.....	66
5.2.2.	Evropska kohezijska politika v programskem obdobju 2014-2020 za cilj »Naložbe za rast in delovna mesta«	67
5.2.2.1.	Izvajanje kohezijske politike 2014-2020 v Pomurski regiji.....	69
5.2.2.2.	Operativni programi Cilja 2	71
5.3.	Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in uveljavljanje skupnega slovenskega gospodarskega prostora	72
5.4.	Urad Vlade RS za narodnosti.....	74
5.5.	Območne razvojne agencije	75
6.	Kazalniki za spremljanje učinkovitosti izvajanja zakona.....	76
6.1.	Kazalniki Programa POMURJE 2019	78
7.	Finančni prikaz izvajanja zakona.....	80

1. Povzetek – Pomurje v krizi in odziv nanjo

Pomurje v zadnjem obdobju zaznamuje vrsta dogodkov, ki so v veliki meri vplivali tako na delovanje države kot na delovanje regije in občin v Pomurju. Kot odziv na izrazito stopnjevanje gospodarske krize v Pomurju, se je s sprejetjem Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji **Vlada RS v letu 2009 odločila za integriran in ciljno usmerjeni pristop z vključevanjem** več razvojnih programov več ministrstev. S tem se je želelo gospodarsko dinamizirati regijo in doseči njeno dolgoročno razvojno prestrukturiranje. Z novim pristopom v Pomurju je regionalna politika utrla pot novemu Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki je bil sprejet v marcu 2011.

V začetku leta 2018 je bilo v Pomurski regiji 7.561 brezposelnih, kar je 13,39% manj kot konec leta 2017. V mesecu juniju 2018 je število nezaposlenih upadlo za 22,15% (5.886 nezaposlenih) ter za 5,00% v primerjavi s koncem leta 2017. Temu primerna je stopnja registrirane brezposelnosti, ki je bila v mesecu januarju 2018 15,8%, v mesecu juniju pa nižja za 3,5 odstotne točke. Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti je bila v prvih dveh mesecih v letu 2018 15,5%, kar je za 2,5 odstotne točke nižja kot v enakem obdobju 2017 ter za 6,3 odstotne točke višja od povprečne stopnje v enakem obdobju na ravni Slovenije. Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti je bila v letu 2018 13,2%, kar je za 4,8 odstotne točke nižja kot v letu 2017 ter za 5,0 odstotne točke višja od povprečne stopnje na ravni Slovenije v letu 2018.

Po podatkih registra AJPES je v letu 2018 v Pomurski regiji delovalo 1.856 gospodarskih družb, 2.619 samostojnih podjetnikov in 35 zadrug. Velike družbe predstavljajo 0,8%, srednje velike družbe 2,2% ter male in mikro družbe 97,1% vseh družb v regiji.

Velika podjetja so zaposlovala 22,8% vseh zaposlenih (povečanje števila zaposlenih za 1,6% v primerjavi z letom 2017), srednja podjetja 30,8% vseh zaposlenih (upad števila zaposlenih za 1,5% v primerjavi z letom 2017) ter mikro in majhna podjetja 47,9% vseh zaposlenih (zmanjšanje števila zaposlenih za 0% v primerjavi z letom 2017) v regiji.

Po podatkih registra AJPES je v letu 2017 v Pomurski regiji delovalo 1.875 gospodarskih družb, 2.690 samostojnih podjetnikov in 37 zadrug. Velike družbe predstavljajo 0,7%, srednje velike družbe 2,2% ter male in mikro družbe 97,0% vseh družb v regiji.

Velika podjetja so zaposlovala 21,2% vseh zaposlenih (povečanje števila zaposlenih za 0,6% v primerjavi z letom 2016), srednja podjetja 30,8% vseh zaposlenih (porast števila zaposlenih za 0,1% v primerjavi z letom 2016) ter mikro in majhna podjetja 47,9% vseh zaposlenih (zmanjšanje števila zaposlenih za 0,7% v primerjavi z letom 2016) v regiji.

Po podatkih AJPES-izpostava Murska Sobota o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Pomurju v letu 2018 kazalniki produktivnosti v primerjavi z letom 2017 izkazujejo izboljšanje, trend zaostajanja za slovenskim povprečjem pa ostaja. Tako prihodki na zaposlenega še vedno zaostajajo za 16,9%, neto dodana vrednost na zaposlenega za 20,4% in bruto plača na zaposlenega v gospodarskih družbah za 12,2%.

V letu 2017 so kazalniki produktivnosti v primerjavi z letom 2016 ostajajo na podobni ravni, trend zaostajanja za slovenskim povprečjem ostaja. Tako prihodki na zaposlenega še vedno

zaostajajo za 19, 2%, neto dodana vrednost na zaposlenega za 24,9% in bruto plača na zaposlenega v gospodarskih družbah za 12,2%.

V letu 2016 so se kazalniki produktivnosti v primerjavi z letom 2015 nekoliko izboljšali, vendar regija še vedno zaostaja za slovenskim povprečjem. Tako prihodki na zaposlenega še vedno zaostajajo za 19%, neto dodana vrednost na zaposlenega za 23% in bruto plača na zaposlenega v gospodarskih družbah za 13%.

V letu 2018 so pomurske družbe izboljšale končni poslovni rezultat (dobiček iz poslovanja zmanjšan za izgubo iz poslovanja) in izkazale za 99 mio EUR neto čistega dobička (povečan za 66% glede na leto 2017), prihodki so se povečali za 11% ter neto dodana vrednost za 15%, povečalo pa se je tudi število zaposlenih glede na leto 2017.

V letu 2017 so pomurske družbe, kljub povečani prodaji, zmanjšale končni poslovni rezultat (dobiček iz poslovanja zmanjšan za izgubo iz poslovanja) in izkazale za 58 mio EUR neto čistega dobička, prihodki so se povečali za 11% ter neto dodana vrednost za 3%, povečalo pa se je tudi število zaposlenih glede na leto 2016.

V letu 2016 so pomurske družbe zopet izboljšale končni poslovni rezultat in izkazale za 60,9 mio EUR neto čistega dobička, prihodki so se povečali za 8% ter neto dodana vrednost za 7%, povečalo pa se je tudi število zaposlenih glede na leto 2015.

V primerjavi z letom 2015 so pomurske gospodarske družbe v letu 2016 pomembno izboljšale rezultate poslovanja, saj so izkazale za 60,9 mio EUR neto čistega dobička. Gospodarska moč regije se počasi krepi, saj so poslovno leto zaključile z neto čistim dobičkom (obseg čistega dobička je bil višji od obsega čiste izgube), prihodki so se povečali za 8% ter neto dodana vrednost za 7%, prav tako se je povečalo tudi število zaposlenih glede na preteklo leto. Vendar se trend zaostajanja regije nadaljuje pri temeljnih kazalnikih poslovanja, tako Pomurska regija po prihodkih na zaposlenega zaostaja za 19, 2% (na šestem mestu), po neto dodani vrednosti za 24,9% (na dnu lestvice) in bruto plači na zaposlenega za 12,2% (na predzadnjem oz. zadnjem mestu) za slovenskim povprečjem.

Pričujoče poročilo je letno poročilo o izvajanju ukrepov Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019 (v nadaljnjem besedilu: Zakon) in zajema obdobje **od 1. januarja do 31. decembra 2018**.

V februarju 2018 je bil v okviru Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije 2010-2019 (v nadaljnjem besedilu: Program) v okviru prvega instrumenta Spodbujanje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest, objavljen *deveti javni razpis za spodbujanje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest*. Razpisanih je bilo skupaj 1.400.000,00 EUR nepovratnih sredstev za leti 2018 in 2019. V letih 2018 in 2019 se **izvaja 6 projektov začetnih investicij**. V letu 2018 je bilo izplačanih 622.859,32 EUR.

V letu 2017 je Slovenski podjetniški sklad objavil nov **Javni razpis za zagon podjetij v problematskih območjih z visoko brezposelnostjo v letih 2018-2019**. Iz Pomurske regije je bilo odobrenih 17 vlog, v skupni višini odobrenih subvencij 658.595 EUR. V letu 2018 je bilo izplačanih 176.468,00 EUR subvencij.

Prav tako je Slovenski podjetniški sklad konec leta 2017 objavil nov Javni razpis Mikrokrediti na problemskih območjih v RS (P7R). Iz Pomurske regije je bilo odobrenih 109 vlog, v skupni višini odobrenih kreditov 2.600.500,00 EUR.

Slovenski regionalno razvojni sklad je v letu 2018 objavil nov Javni razpis **za ugodna razvojna posojila začetnim podjetniškim projektom na problemskih območjih v Republiki Sloveniji – BP2**. v Pomurju je bilo odobrenih 6 vlog, v skupni višini odobrenih kreditov 8.906.391,82 EUR.

V okviru drugega instrumenta Programa »**Spodbujanje razvoja človeških virov**«, je bil v letu 2016, v mesecu novembru objavljen javni razpis **za pridobitev sredstev za vključevanje diplomantov v delo na razvojnih projektih podjetij** na območju izvajanja zakona. Okvirna višina razpisanih sredstev za leto 2017 je 251.784 EUR. Odobrenih je bilo 7 projektov (en prijavitelj je od projekta odstopil) v skupni višini sofinanciranja 93.045 EUR. V letu 2017 je bilo izplačanih 70.833,65 EUR sredstev.

V okviru drugega instrumenta Programa »**Spodbujanje razvoja človeških virov**« so se v letu 2018 nadaljevale **aktivnosti namenjene mladim** v Pomurju, ki jih izvaja Pomurski tehnološki park, kot edini subjekt inovativnega okolja iz Pomurja. Tako so v letu 2018 bile izvedene aktivnosti za intenzivno vključevanje mladih in novih podjetij v program, izvedenih več delavnic, dogodkov in aktivnosti z mladimi in podjetji, ki so skupno reševali podjetniške izzive in predlagali uporabne izdelke in rešitve. V letu 2018 je bilo izplačanih 50.000,00 EUR.

V okviru tretjega instrumenta Programa »**Socialno podjetništvo**« je bil v mesecu juniju 2018 objavljen javni razpis za spodbujanje projektov socialnega podjetništva za leti 2018 in 2019. Za posamezno leto je na razpolago 100.000 EUR (skupaj 200.000 EUR). V izvajanju je 6 projektov, v letu 2018 je bilo izplačanih **44.172,26 EUR**.

Na podlagi v mesecu juniju 2016 objavljenega **nacionalnega javnega razpisa za izbor operacij za zagon socialnih podjetij in mladinskih zadrug v letih 2016-2018** se na območju zakona izvaja 16 operacij. V letu 2018 je bilo izplačanih 109.058,66 EUR, sredstev.

Koordinacijo aktivnosti in spodbujanje socialnega podjetništva v Pomurju izvaja Razvojni center Murska Sobota v okviru svojih rednih aktivnosti.

Na podlagi izdelane strategije komunikacije regije so bile izvedene aktivnosti tržnega komuniciranja regije, pripravljena ponudba regije potencialnim investitorjem, izvedena promocija regije kot lokacije za (tuje) investitorje na različnih dogodkih doma in tujini ter promocija gospodarstva regije za potencialne investitorje, izvedene aktivnosti za privabljanje investicij, dopolnjena in posodobljena promocijska gradiva, ki temeljijo na celostni podobi oz. brandu Pomurje Region, izvedene aktivnosti sodelovanja s SPIRIT Slovenija za privabljanje investicij, izvedene neposredne aktivnosti s potencialnimi investitorji, spremljanje zakonodaje in aktivnosti informiranja potencialnih investitorjev, sodelovanje pri aktivnostih za vzpostavitev paviljona Vrata v Pomurje.

Za izvedbo aktivnosti **za zagotovitev infrastrukturnih pogojev za uspešno srednje in dolgoročno promocijo regije za privabljanje tujih in domačih investicij: Vrata v Pomurje**, je pristojna Mestna občina Murska Sobota, ki ji je v letu 2016 bil v upravljanje predan paviljon »EXPO Milano 2015« na podlagi podpisanega dogovora o prenosu upravljanja. V letu 2018 so se nadaljevale aktivnosti zagotovitve infrastrukturnih pogojev, tako so se nadaljevala gradbena dela glede postavitve objekta kot tudi glede ureditve komunalne in prometne infrastrukture.

Urejena je bila okolica, dobavljena in vgrajena vsa oprema, izvedena vsa dela v povezavi s produkcijo ter številne promocijske in marketinške aktivnosti.

V letu 2018 je bilo v okviru instrumenta skupaj izplačanih **619.864,09 EUR**.

V okviru Instrumenta 5 »**Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v regiji**«, je aktivnosti v okviru instrumenta 5 izvajal Razvojni center Murska Sobota, ki spremlja realizacijo in poroča o izvajanju programa.

V okviru vzpostavitve *razvojnega partnerstva v regiji*, je bilo v letu 2018 izvedeno srečanje Strateškega razvojnega partnerstva v Pomurju, ki so se ga v mesecu decembru 2018 udeležile regijske (razvojne) institucije. Srečanje je bilo namenjeno seznanitvi z 8. Letnim poročilom zakona za leto 2017, Programu Pomurje ter aktualizaciji skupnih stališč regije v luči izvajanja Programa Pomurje do konca leta 2019.

Za samostojno izvajanje nalog (po ukinitvi vladne projektne pisarne z dnem 31.12.2012 in stečaju RRA Mure v letu 2015) so v letu 2018 bila Razvojnemu centru Murska Sobota izplačana sredstva v skupni višini **99.209,93 EUR**.

V zvezi z uvedenimi spodbudami za zaposlovanje in davčno olajšavo za investiranje v Pomurski regiji navajamo podrobnejše podatke za leto 2017 in ključne podatke za leto 2018, saj bodo podrobnejši podatki za leto 2018 vključeni v naslednje letno poročilo. Davčni zavezanci so za leto 2017 in 2018 uveljavljali olajšavo za investiranje in spodbudo za zaposlovanje kot sledi: ***davčne olajšave za zaposlovanje za leto 2017 je koristilo 38 davčnih zavezancev, v skupni vrednosti 485.021 EUR. Davčne olajšave za investiranje so za leto 2017 koristili 253 davčni zavezanci, v skupni vrednosti 10.359.194 EUR. Davčne olajšave za zaposlovanje je v letu 2018 koristilo 53 davčnih zavezancev, v skupni višini 769.282 EUR; davčno olajšavo za investiranje pa je koristilo 277 davčnih zavezancev, v skupni višini 10.188.369 EUR. Spodbude za zaposlovanje je v letu 2018 koristilo 65 podjetij, ki so zaposlila 160 prikrajšanih delavcev. Delodajalcem, ki so z vlogo za povrnitev prispevkov pridobili pravico do povrnitve stroškov zaposlitve, je bilo za 2018 skupaj priznano in izplačano 464.603,79 EUR.***

V letu 2014 zaključeni projekt *Medpodjetniški izobraževalni center – MIC* je v letu 2018 nadaljeval s svojimi aktivnostmi na *področju izobraževanja in usposabljanja* v regiji. MIC je dejaven tudi na drugih vzporednih področjih v regijskem okolju in je s svojim delovanjem že postal priznana in poznana institucija v regijskem okolju, ki nudi storitve, ki jih regija na področju izobraževanja in usposabljanja, nujno potrebuje.

Sofinancirane aktivnosti treh projektov *razvojnih centrov slovenskega gospodarstva* iz Pomurske regije, iz sektorjev novi materiali, elektroindustrija in elektronika ter energetika, odobrenih na javnem razpisu »Razvojni centri slovenskega gospodarstva« v letu 2010, so se s koncem leta 2014 zaključile. Prejemniki sredstev morajo poročati še pet let o izvajanju aktivnosti in doseženih kazalnikih. V letu 2018 je z aktivnostmi nadaljeval le en razvojni center.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v letu 2015 zaključilo z aktivnostmi, saj se je zaključilo izvajanje ***Programa razvoja podeželja 2007–2013***, prav tako so bila izvedena še zadnja izplačila. Tako izplačil v letu 2016 iz PRP 2007-2013 več ni bilo. Z letom 2015 se je začel izvajati ***Program razvoja podeželja za obdobje 2014-2020***, v okviru katerega je do konca leta

2023 na voljo 1,1 mrd EUR. Do konca leta 2018 je bilo izvedenih 48 javnih razpisov. V letu 2018 se je nadaljeval močan investicijski cikel, zagnan v letu 2016, ki se bo z nadaljnjimi javnimi razpisi nadaljeval tudi v letu 2019. Pomurju je bilo do konca leta 2018 skupaj izplačanih 83.326.909 EUR, kar predstavlja 18,8% vseh izplačanih sredstev.

Projekt vodooskrbe Pomurja je bil vključen v Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI 2007 - 2013), v indikativni seznam velikih projektov. Izgradnja omrežja se je financirala iz sredstev Kohezijskega sklada. V sklopu posameznih projektov se je iz Kohezijskega sklada financirala tudi novogradnja ter rekonstrukcija vodnih virov in transportnih vodovodov. V letu 2015 se je projekt vodooskrbe Pomurja zaključil, prav tako so bila izvedena še vsa izplačila. V letu 2016 so bila pripravljena Končna poročila upravičencev o izvedbi projekta. V letu 2017 in 2018 pa so bila pripravljena (letna) poročila o spremljanju operacije.

Po posameznih ukrepih Zakona so bila v letu 2018 izvedena plačila po sledečih proračunskih postavkah: PP 960610 (Program), PP 3595 (Spodbude za zaposlovanje), PP 140021 in PP 140022 (Program razvoja podeželja 2014-2020). Izplačil v okviru Medpodjetniškega izobraževalnega centra MIC, »Razvojnih centrov slovenskega gospodarstva« in na projektu vodooskrba Pomurja v letu 2018 več ni bilo.

Zakon v 13. členu predvideva pripravo letnih poročil, ki jih Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo¹ predlaga Vladi RS. V skladu z zakonom Vlada RS o tem poroča Državnemu zboru RS. Vlada je na 25. redni seji dne 28.3.2018 *sprejela Osmo letno poročilo za leto 2017*². Poročilo je bilo obravnavano tudi na 27. seji Komisije DS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj dne 15.4.2019 ter na 4. seji Odbora DZ za gospodarstvo dne 2.7.2019. Z vsebino sedmega letnega poročila je bilo seznanjeno tudi Strateško razvojno partnerstvo Pomurja, dne 18.12.2019.

Pričujoče Poročilo za leto 2018 zajema obdobje osmega leta izvajanja Zakona. Pri pripravi so sodelovala vsa ključna ministrstva in uradi, neposredno vključeni v izvajanje zakona in sicer: Ministrstvo RS za gospodarski razvoj in tehnologijo (Direktorat za regionalni razvoj), Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko³, Ministrstvo RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo RS za finance in Finančna⁴ uprava Republike Slovenije, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo RS za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo RS za okolje in prostor, Ministrstvo RS za infrastrukturo, Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja, SPIRIT Slovenija⁵.

V delu, ki obravnava tako imenovani »Zakon v širšem smislu«, so sodelovala tudi nekatera druga ministrstva in uradi z navedbo aktivnosti, katere sicer niso neposredno povezane z izvajanjem Zakona, vendar pa imajo pomemben vpliv na razvoj Pomurja, kot na primer Ministrstvo RS za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo RS za obrambo,

¹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vladi RS (Ur. list RS, št. 8/2012), prej Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

² Glej **Sklep Vlade (2019)**.

³ Vlada RS ustanovila dne 28.2.2014.

⁴ Finančna uprava je nastala 1. avgusta 2014 in je pravna naslednica Carinske uprave RS in Davčne uprave RS.

⁵ Javna agencija RS za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije.

Ministrstvo RS za kulturo, Ministrstvo RS za zdravje ter Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Letno poročilo vsebuje tudi projekte čezmejnega sodelovanja v okviru Cilja 3 in vsebino, ki se nanaša na aktivnosti Eko sklada, Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Urada Vlade RS za narodnosti.

Na predlog Državnega sveta RS o večji vključenosti območnih razvojnih agencij v izvajanje Zakona, ob obravnavi tretjega letnega poročila za leto 2012 v letu 2013, so v predmetno poročilo vključene tudi območne razvojne agencije. Prav tako pa so v prilogi poročila predstavljeni podatki o odobrenih sredstvih na javnih razpisih programa tudi na ravni posameznih občin in upravnih enot.

Iz poročila izhajajoči podatki kažejo, da so se v osmem letu izvajanja Zakona izvajale aktivnosti iz vseh ukrepov, ki jih določa zakon. V letu 2018 so bila izvedena izplačila iz proračuna RS po vseh ukrepih zakona.

V maju 2015 je bil v proceduri sprejemanja na Vladi RS pripravljen **Predlog Zakona o spremembah Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2015**, s čimer se je predlagalo podaljšanje obdobja izvajanja zakona za dve leti, to je do 31.12.2017. Ocenjuje se, da bodo v podaljšanem obdobju lažje doseženi cilji zakona in zagotovljena vsa z zakonom določena sredstva Programa v skupni višini 33 mio EUR. V proračunu za leto 2015 je bilo zagotovljenih le del še potrebnih sredstev za izvedbo Programa, preostanek sredstev bi bil zagotovljen v letih 2016 in 2017. Predlog zakona je bil obravnavan na 53. seji Komisije DS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj dne 14.9.2016. Zakon o spremembah Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2015 (ZRPPR1015-A) je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 82/15 z dne 3.11.2015.

Na podlagi podaljšanja Zakona za obdobje dveh let, tj. do 31.12.2017 se je pristopilo k pripravi in uskladitvi spremembe Programa Pomurje za leti 2016 in 2017. Po medresorskem usklajevanju je Vlada RS Spremenjeni program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010-2017 sprejela na 97. redni seji dne 21.7.2016.

Dne 3.3.2017 je bil v obravnavo v Državni zbor RS poslan Predlog zakona o spremembah Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2017, s predlogom podaljšanja obdobja izvajanja zakona do konca leta 2018. Svet Pomurske razvojne regije je na 68. redni seji sveta dne 13.3.2017 sprejel sklep, s katerim poziva Vlado RS in Državni zbor RS, da podaljšata Zakon in tako zagotovita uresničevanje Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010-2017 v zakonski predpisani višini 33 mio evrov. Vlada RS je na 127. redni seji dne 23.3.2017 sprejela Mnenje o Predlogu zakona o spremembah Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2017, v katerem se strinja z obravnavo vloženega predloga zakona, s tem, da se obdobje izvajanja Zakona podaljša za dve leti. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je Svet Pomurske razvojne regije z dopisom z dne 23.3.2017 obvestilo, da predlaga dvoletno podaljšanje obdobja izvajanja zakona, s čimer bodo lažje doseženi vsi cilji zakona. Predlog zakona je bil obravnavan na 93. seji Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj dne 3.4.2017 in na 26. seji Odbora za gospodarstvo DZ dne 11.5.2017, ki sta predlog zakona podprla. Zakon o spremembah Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019 (ZRPPR1015-B) je Državni zbor sprejel na 30. seji dne 24.5.2017. Sprememba zakona je bila objavljena v Uradnem listu RS št. 27/17 z dne 2.6.2017.

Na podlagi podaljšanja Zakona za obdobje dveh let, tj. do 31.12.2019 se je pristopilo k pripravi in uskladitvi spremembe Programa Pomurje za leti 2018 in 2019. Po medresorskem usklajevanju je Vlada RS Spremenjeni program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010-2019 sprejela na 148. redni seji dne 14.9.2017.

2. Prikaz stanja in razvojnih težav v Pomurju

V letu 2009 je bruto domači proizvod na prebivalca v Pomurju znašal 11.359 EUR in dosegel 65,67% slovenskega povprečja. Regija je v letu 2009 zmanjšala razvojni zaostanek za slovenskim povprečjem za 0,7 odstotne točke glede na leto 2008. Ob tem se zaostajanje Pomurja za povprečno produktivnostjo dela v gospodarskih družbah v Sloveniji prav tako zmanjšuje. Od leta 2009 do 2010 se je produktivnost dela nominalno povečala za 0,6% in dosegla 25.799 EUR, kar pa je še vedno samo 71,57% povprečja Slovenije (36.044 EUR). V Pomurju so še vedno najnižje plače v državi (969,78 EUR⁶) in zaostajajo za slovenskim povprečjem (1.062 EUR) za 8,7%.

Po podatkih AJ PES za leto 2018 prihodki na zaposlenega še vedno zaostajajo za slovenskim povprečjem za 16,9% (v letu 2017 19,2%, v letu 2016 19%, v letu 2015 22%, v letu 2014 16,6%), neto dodana vrednost na zaposlenega za 20,4% (v letu 2017 24,9%, 2016 23%, 2015 23%, 2014 20,4%) in bruto plača na zaposlenega v gospodarskih družbah za 12,2% (v letu 2017 12,2%, 2016 13%, 2015 14%, 2014 12,6%). Pri neto dodani vrednosti na zaposlenega je v letu 2008 zaostanek v Pomurju znašal 30%, v letu 2009 le še 25%, v letu 2010 pa se je spet povečal na 28%, v letu 2011 na 31 %, v letu 2012 pa se je zmanjšal na 25 %, v letu 2013 povečal na 28,5%, se v letu 2014 ponovno zmanjšal na 20,4%, se v letu 2015 spet povečal na 23%, v letu 2016 ostal na 23% ter se v letu 2017 ponovno povečal na 24,9% ter v letu 2018 zmanjšal na 20,4%. Podobno je pri bruto plači na zaposlenega, kjer je bilo zaostajanje Pomurja v letu 2008 20%, v letu 2009 15%, v letu 2010 16%, v letu 2011 19%, v letu 2012 pa se je zaostajanje bruto plač glede na slovensko povprečje zmanjšalo na 14,8% in ostalo na tej ravni tudi v letu 2013, se v letu 2014 še zmanjšalo na 12,6%, se v letu 2015 ponovno povečalo na 14%, se v letu 2016 zmanjšalo na 13% in v letu 2017 na 12,2% ter v letu 2018 ostalo nespremenjeno. To pomeni, da so se kazalniki produktivnosti pomurskih gospodarskih družb v primerjavi z letom 2017 izboljšali. Pomurske gospodarske družbe so v letu 2018 zmanjšale končni poslovni rezultat in izkazale za 99 mio EUR neto čistega dobička (2017 58 mio EUR, 2016 60,9 mio EUR, 2015 53,2 mio EUR), kar jih uvršča na deveto mesto (2017 na deseto mesto, 2016 na deseto mesto, 2015 na osmo mesto) med slovenskimi regijami. Gospodarska moč regije se počasi krepi, saj se je povečal delež prihodkov (11%, 2017 11%, 2016 8%) in neto dodana vrednost (15%, 2017 3%, 2016 7%) ter zmanjšal delež v izgubah (povečan delež v izgubah 2017 3,7%, 2016 3%, 2015 1,3%). V primerjavi z letom 2017 se je čista izguba zmanjšala za 26%.

Po podatkih pomurske izpostave AJ PES je v letu 2018 v Pomurski regiji delovalo 1.856 (2017 1.875, 2016 1.872, 2015 1.849) gospodarskih družb, 2.619 (2017 2.690, 2016 2.761, 2015 2.908) samostojnih podjetnikov in 35 (2017 37, 2016 33, 2015 30) zadrug. V letu 2018 je v Pomurju poslovalo 15 (0,8%, 2017 14 oz. 0,7%, 2016 16 oz. 0,9%, 2015 24 oz. 1,3%) velikih družb, 40 (2,2%, 2017 42 oz. 2,2%, 2016 43 oz. 2,3%, 2015 37 oz. 2,0%) srednjih družb, 252 (13,6%, 2017 232 oz. 12,4%, 2016 95 oz. 5,1%, 2015 87 oz. 4,7%) majhnih družb in 1.549 (83,5%, 2017 1.587, 2016 1.718 oz. 91,8%, 2015 1.701 oz. 92,0%) mikro družb. Pomurske družbe (in samostojni podjetniki) so v letu 2018 zaposlovale 19.136 (2017 18.800, 2016 18.391, 2015 17.905) delavcev, kar predstavlja 3,6% vseh zaposlenih v slovenskih družbah.

Industrijske zmogljivosti so skoncentrirane na mestnih območjih. Večja industrijska središča so: Murska Sobota (predelovanje hrane, predelovanje kovin, medicinska oprema in tekstilna industrija),

⁶ Povprečna mesečna neto plača v letu 2017.

Lendava (petrokemična industrija, oprema za skladišča), Gornja Radgona (predelovanje hrane, elektronske naprave) in Ljutomer (umetna vlakna, predelovanje hrane).

Družbe v regiji so v letu 2018 po pokritju davkov izboljšale rezultate poslovanja in izkazale neto čisti dobiček v višini 99.576 tisoč EUR. Družbe so v letu 2017 po pokritju davkov zmanjšale rezultate poslovanja in izkazale neto čisti dobiček v višini 57.875 tisoč EUR, ki je bil za 5% nižji kot v letu 2016 (60.939 tisoč EUR). Družbe so v letu 2016 po pokritju davkov izboljšale rezultate poslovanja in izkazale neto čisti dobiček v višini 60.939 tisoč EUR, ki je bil za 1% večji kot v letu 2015 (53.217 tisoč EUR), ko so pomembno izboljšale rezultate poslovanja. V letu 2014 so družbe prav tako pomembno izboljšale rezultate poslovanja in izkazale neto čisti dobiček v višini 20.950 tisoč EUR, medtem ko so v letu 2013 pomembno poslabšale rezultate poslovanja in izkazale neto čisto izgubo v višini 24.675 tisoč EUR, v letu 2012 pa so poslovale pozitivno in ustvarile neto čisti dobiček v višini 28.391 tisoč EUR, v letu 2011 pa so ustvarile neto čisto izgubo v višini 0,7 mio EUR, kar je za 8,5 krat manj kot v letu 2010.

Samostojni podjetniki v regiji so v letu 2018 prav tako nadaljevali z uspešnim pozitivnim poslovanjem in ustvarili neto podjetnikov dohodek v višini 19.007 tisoč EUR ali 12% več kot v letu 2017. Samostojni podjetniki so v letu 2017 nadaljevali z uspešnim pozitivnim poslovanjem in ustvarili neto podjetnikov dohodek v višini 17.676 tisoč EUR ali 8% več kot v letu 2016 (16.386 tisoč EUR) ali 11% več kot v letu 2015 (15.673 tisoč EUR). V letu 2014 je neto podjetnikov dohodek znašal 15.882 tisoč EUR, v letu 2013 je ta znašal 13.425 tisoč EUR. V letu 2012 so samostojni podjetniki ugotovili za 12,3 % nižji neto podjetnikov dohodek kot v letu 2011 (14.438 tisoč EUR), ki je bil za 11% višji kot v letu 2010 (13.005 tisoč EUR).

Po podatkih SURS je bila povprečna mesečna bruto plača za leto 2018 v Sloveniji 1.681,55 EUR (2017 1.626,95 EUR, 2016 1.584,66 EUR, 2015 1.555,89 EUR). V istem obdobju je povprečna mesečna bruto plača za pomursko statistično regijo znašala 1.515,13 EUR (2017 1.456,24 EUR, 2016 1.412,02 EUR, 2015 1.383,76 EUR) in tako bila za 9,90% (2017 10,49%, 2016 12,58%, 2015 11,1%, 2014 12,3%) nižja od slovenskega povprečja.

Z razvojem podpornega okolja za podjetništvo bo treba podpreti prizadevanja za ustvarjanje novih delovnih mest in spremeniti način razvoja podjetij, da bo temeljil na novih proizvodih in tržnih ciljih. Ker največ delovnih mest daje **tradicionalna industrija**, se srečujemo z nizko stopnjo znanja o poslovanju in upravljanju ter izkušenj pri tem. Manjka podjetniške kulture. Sodobne oblike zaposlovanja, kot sta socialno podjetništvo in zadružništvo, so lahko dopolnitev zaposlitvam v gospodarskih družbah.

Ne le v Pomurju, tudi v drugih okoljih sta **tekstilna in živilskopredelovalna industrija** v velikih strukturnih težavah. Zaradi globalizacije je na svetovne trge uspelo priti manjšim predelovalcem in proizvajalcem, ki z uporabo sodobnih tehnologij lažje zadovoljijo potrebe trgov in se zaradi manjših naložb v tehnologije lažje odzivajo na hitre spremembe na trgih. Proizvajalci so se predvsem v živilski industriji povezali v konglomerate, ki na tržnih poteh še dodatno zmanjšujejo stroške in povsem prevzamejo trg po vertikali in horizontali. V tekstilni industriji so se manjši proizvajalci usmerili na nekaj segmentov in znamke diferencirali glede na kakovost in ceno ter ponovno združeni zapolnili celoten spekter potreb kupcev. Zaradi zaostajanja v razvoju je celotna predelovalna industrija Pomurja ostala kapitalsko in delovno intenzivna.

Raziskave in razvoj so v Pomurju na razmeroma nizki stopnji. Raziskovalne ustanove so pogosto povezane s stopnjo univerzitetne izobrazbe, zato tukaj ni večjih raziskovalnih središč. Raziskave v zasebnem sektorju so redke. Raziskovalci v zasebnem sektorju pogosto nimajo primerne opreme in ne uporabijo vsega svojega strokovnega znanja. Zaradi tega je potreba po raziskovalnih in tehnoloških središčih velika. Poleg tega prav tako ni visoko-tehnološke industrije ter mreženja in združevanja industrij v grozde. Kljub temu so pobude za raziskave na teh področjih: okoljska ergonomija, industrijsko oblikovanje, fotovoltaika in biomasa, novi materiali ter bioplin. Smiselno je podpreti predvsem tiste, po katerih povprašuje gospodarstvo in jih je pripravljeno tudi financirati.

Glavne težave v **turizmu** so: le sezonsko delovanje turistične industrije (razen toplic), nizka stopnja trženja kulturne in naravne dediščine, pomanjkanje izmenjave informacij v turistični industriji in pri tržnem sodelovanju. Dodatna težava Pomurja kot širše regijske turistične destinacije je pomanjkanje mikro in malega turističnega podjetništva (družinskega podjetništva) s ponudbo specializiranih (certifikati kakovosti in tržne znamke), inovativnih, visokokakovostnih turističnih proizvodov in storitev.

Kmetijska dejavnost je zaradi ugodnih naravnih danosti ena od najpomembnejših gospodarskih dejavnosti v Pomurju, saj ima regija skoraj petkrat več obdelovalnih površin na prebivalca kot je slovensko povprečje in za polovico presega priporočeno površino. Prevladujoč tip kmetovanja v Pomurju je mešana rastlinska pridelava in poljedelstvo, narašča tudi zanimanje za vrtnarstvo. Poleg ključnih podjetij, ki delujejo na področju pridelovalne in predelovalne industrije, je v zadnjih letih zaznati tudi pojav manjših zasebnih predelovalnih obratov. Glavne težave, s katerimi se sooča pomursko kmetijstvo so: majhne in razdrobljene kmetije, nizka produktivnost in dodana vrednost, upad kmetij, ki so se ukvarjale z živinorejo, zaraščanje kmetijskih zemljišč, nizka stopnja izobrazbe kmetov, pomanjkanje znanja o upravljanju in podjetništvu, velik delež kmetov s polovičnim delovnim časom, visoka starost kmetov.

Pomurje ima velike možnosti za razvoj konkurenčnega kmetijstva temelječega na načelih trajnostnega razvoja. Biopridelava in lokalna (samo)oskrba s hrano so tržna niša, ki še ni dobro izkoriščena.

Trg dela. Zaradi premalo širokega razvoja gospodarstva regije in odpuščanja v nekaterih podjetjih se v regiji srečujemo s strukturno brezposelnostjo. Precej zaposlenih, ki danes še delajo v tekstilni industriji, bo sčasoma verjetno postalo brezposelnih in sicer v starosti, ko bo za izobraževanje za druge poklice že prepozno.

V letu 2018 se je v Pomurski regiji v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 5.633 oseb, kar je 10,4% manj kot v letu 2017, odjavilo pa se je 6.432 oseb, kar je 12,6% manj kot v letu 2017. V letu 2017 se je v Pomurski regiji prijavilo 6.284 brezposelnih, kar je za 6,2% manj kot v enakem obdobju leta 2016, odjavilo pa 7.356 oseb, kar je 6,7% manj kot v enakem obdobju leta 2016. V letu 2016 se je v Pomurski regiji prijavilo 6.698 brezposelnih, kar je za 11,4% manj kot v enakem obdobju leta 2015, odjavilo pa 7.886 oseb, kar je 1,9% manj kot v enakem obdobju leta 2015. V letu 2015 se je v Pomurski regiji prijavilo 7.664 brezposelnih, kar je 7,1% manj kot v enakem obdobju leta 2014, odjavilo pa se je 8.108 oseb, kar je 5,9% več kot v enakem obdobju leta 2014. Število zaposlitev iz evidence zavoda se je v letu 2018 zmanjšalo za 8,3%. Število zaposlitev iz evidence zavoda se je v letu 2017 zmanjšalo za 9,8%. Število zaposlitev iz evidence zavoda se je v letu 2016 zmanjšalo za 5,2%. Število zaposlitev iz evidence zavoda se je v letu 2015 povečalo za 9,7%.

Poleg velike brezposelnosti težko zaposljivih oseb v Pomurju se bo učinek brezposelnosti prenesel tudi na mlade. Brezposelni starši bodo namreč slabo vplivali na mlajše generacije, ki v regiji ne bodo videli možnosti za lasten razvoj, zato bodo iskali možnosti za študij in zaposlitev drugod.

Ključni podatki o trgu dela v Pomurski regiji^[1] v letu 2018 glede na 2017 so:

- priliv v evidenco brezposelnih: 5.633, 10,4% manj kot v letu 2017,
- odliv iz evidence brezposelnih: 6.432, 12,6% manj kot v letu 2017,
- vključeni v zaposlitev (podatek za OS Murska Sobota): 4.970, 8,3% manj kot v letu 2017,
- sporočena prosta delovna mesta (podatek za OS Murska Sobota): 6.081,
- vključeni (na novo) v aktivno politiko zaposlovanja (podatek za OS Murska Sobota): 3.197, kar je 2,3% vključitev več kot v preteklem letu. Največ vključitev je bilo v programe:
 - 878 v javna dela,
 - 469 v usposabljanje na delovnem mestu in delovni preizkus,
 - 419 v spodbude za zaposlovanje prejemnikov denarnega nadomestila,
 - 303 v povračilo prispevkov na podlagi ZSRR-2 in ZRPPR1015,
- strukturne težave, pri katerih Pomurska regija najbolj odstopa od državnega povprečja (podatki december 2018):
 - 54,9% dolgotrajno brezposelnih (1 leto in več),
 - 44,9% starih 50 let in več,
 - 40,2% z osnovnošolsko izobrazbo ali manj,
 - 28,4% invalidov.

Razvojne institucije. V Pomurju se izvajajo številni projekti, ki pa niso med seboj povezani, kot bi to bilo potrebno, čeprav je v času izvajanja zakona zaznati pozitivne spremembe. Ne glede na to bi bilo potrebno ob pripravi projektov v večji meri upoštevati njihovo izvedljivost in smotrnost izvedbe ter izbirati projekte, ki gradijo na virih, ki pomenijo konkurenčno prednost regije in naložbo v dolgoročni razvoj.

Ključno vlogo pri gospodarskem prestrukturiranju regije, pri boljšem sodelovanju med zasebnim in javnim sektorjem s spodbujanjem, vodenjem in povezovanjem trajnostnega poslovanja in tehnološkega razvoja naj bi imele regionalne razvojne institucije. Vse to pa je mogoče samo ob tesnem medsebojnem sodelovanju vseh ključnih dejavnikov na regionalni ravni: regionalne in območnih razvojnih agencij, občin, javnih in zasebnih ustanov, organizacij in podjetij, ki so gibalno gospodarskega razvoja. Razvojne institucije bi morale več časa nameniti razvoju novih zamisli in povezovanju ter vsebinam, ki so povezane z regijo. Preboj lahko pomeni le koncentracija znanja in kapitala, ki sta v regiji že tako omejena.

Pri razvoju lokalnih ter malih in srednjih podjetij so dejavne številne nevladne organizacije in agencije, kot npr. zbornice, lokalna podjetja, inkubatorji itd. V preteklih letih se je partnerstvo med njimi okrepilo ter s tem tudi njihova sposobnost za razvoj in izvajanje projektov.

^[1] Podatki se nanašajo na območje, ki ga pokriva OS Murska Sobota. Območje OS Murska Sobota ni enako območju, ki ga obravnava ZRPPR1015, saj ne zajema občin Ormož, Središče ob Dravi in Sv. Tomaž, ker le-te občine sodijo pod pristojnost OS Ptuj.

3. Ukrepi in organi izvajanja Zakona

V tem poglavju želimo kratko predstaviti formalne temelje za izvajanje Zakona o Pomurju. Na kratko bomo opisali ukrepe Zakona in ob njih institucionalno okolje, ki zagotavlja njihovo izvajanje.

3.1 Ukrepi in instrumenti

Zakon v 3. členu opredeljuje **ukrepe** razvojne podpore pomurski regiji, ki so:

- 1) Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010–2019,
- 2) Spodbude za zaposlovanje,
- 3) Davčna olajšava za investiranje,
- 4) Prednostna obravnava programov in projektov iz Pomurske regije pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja na področjih.

Prvi trije ukrepi razvojne podpore predstavljajo intervencijo vlade in države kot take na zakonsko omejenem geografskem območju. Razlogi za takšno intervencijo so predvsem v zunanjem gospodarskem šoku, ki ga je Pomurje doživelo zaradi stečaja največjega delodajalca v regiji, to je oblačilnega giganta tovarne Mura d.d. in, posledično, zaradi velikega povečanja števila nezaposlenih.

Medtem, ko pomenijo prvi trije ukrepi predvsem finančno in fiskalno ugodnost za Pomurje, pa je zadnji, torej *4. ukrep* razvojne podpore usmerjen na horizontalno, integralno, povezovanje in prednostno obravnavo nekaterih ključnih programov kohezijske politike EU, ki se izvajajo oziroma ki so načrtovani, da se bodo izvajali v Sloveniji.

Za izvajanje prvih treh ukrepov so bile v letu 2010 priglašene štiri sheme državnih pomoči⁷. Konec leta 2014 sta bili za izvajanje ukrepov priglašeni novi shemi državnih pomoči.⁸ Prav tako je bilo konec leta objavljeno Tolmačenje MGRT glede uveljavljanja davčne olajšave za investiranje po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2) in Zakonu o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2015 (ZRPPR1015) za investicije izvedene od 1.7.2014 do 23.12.2014⁹.

3.1.1. Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010–2019

Vlada RS je na svoji seji dne 4. februarja 2010 sprejela Program POMURJE 2015¹⁰. Vrednost Programa POMURJE 2015 je 33 mio evrov. Dne **17. februarja 2011** je Vlada RS na svoji seji sprejela **Drugo**

⁷ Glej **Letno poročilo (2010)**.

⁸ Za povračilo prispevkov delodajalca in davčno olajšavo za zaposlovanje je bila priglašena shema državnih pomoči št. BE04-2399245-2014. Za davčno olajšavo za investiranje pa je bila priglašena shema državnih pomoči št. BE02-2399245-2014.

⁹ 23.12.2014 je začela veljati nova Uredba o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje.

¹⁰ Glej **Sklep Vlade (2010)**.

spremembo programa POMURJE 2015¹¹. Sprememba se nanaša na realokacijo sredstev med inštrumenti. Dne **22. decembra 2011** je Vlada RS na svoji seji sprejela **Tretjo spremembo programa POMURJE 2015¹²**. Sprememba se nanaša na spremembo Instrumenta 1 in Instrumenta 2. Dne 29. marca 2012 je Vlada RS na svoji seji sprejela **Četrto spremembo programa POMURJE 2015¹³**. Sprememba se nanaša na spremembo nekaterih kazalnikov v Poglavlju 5, na spremembe vseh Instrumentov in finančnega okvira programa ter na spremembo besedila v Poglavlju 8. Dne 13.3.2013 je Vlada RS na svoji seji sprejela **Peto spremembo programa POMURJE 2015¹⁴**. Sprememba se nanaša na spremembe instrumentov 2, 3, 4 in 5 ter spremembo finančnega načrta (realokacijo sredstev). Dne 24.4.2014 je Vlada RS na svoji seji sprejela **Šesto spremembo programa Pomurje 2015¹⁵**. Sprememba se nanaša na vsebinske spremembe nekaterih kazalnikov in vseh instrumentov ter spremembo finančnega načrta. V letu 2015 spremembe programa ni bilo. Dne 21.7.2016 je Vlada RS sprejela **Sedmo spremembo programa Pomurje 2017¹⁶**. Sprememba se nanaša na spremembe nekaterih kazalnikov in vseh instrumentov ter spremembo finančnega načrta. Dne 14.9.2017 je Vlada RS sprejela **Osmo spremembo programa Pomurje 2019¹⁷**. Sprememba se nanaša na spremembe v analitičnem delu, na spremembe nekaterih kazalnikov, spremembe na instrumentih 1, 2 in 4 ter spremembo finančnega načrta.

Sredstva so zagotovljena z Zakonom na posebni proračunski postavki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Razrez po posameznih instrumentih po spremembi Programa POMURJE je prikazan v **Tabeli 13 (str. 84)**.

Program se izvaja s petimi instrumenti:

- I. Spodbujanje investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest,***
- II. Spodbujanje razvoja človeških virov,***
- III. Spodbujanje socialnega podjetništva,***
- IV. Promocija regije, da bi privabili domače in tuje investicije in***
- V. Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v regiji.***

Sprejemu Zakona je sledil sprejem *Uredbe o kriterijih in pogojih* ter načinu uveljavljanja spodbud za zaposlovanje in davčne olajšave za investiranje v Pomurski regiji v obdobju 2010 do 2015 (v nadaljevanju »Pomurska uredba«)¹⁸. Z Pomursko uredbo zakonodajalec ureja spodbude za zaposlovanje in davčno olajšavo za investiranje.

Na podlagi izvajanja Pomurske uredbe v prvih dveh letih izvajanja zakona v praksi, so se v letu 2012 začele aktivnosti priprave spremembe Pomurske uredbe, ki je bila do konca leta 2012 medresorsko usklajena in dne 15.4.2013 objavljena v Uradnem listu št. 31/2013. Gre za manjše spremembe pri spremembi obrazcev, ki jih uporablja ZRSZ, pri prijavi vlog za povračilo prispevkom delodajalcem. Z dnem uveljavitve *Uredbe o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja*

¹¹ Glej **Sklep Vlade (2011)**.

¹² Glej **Sklep Vlade (2011)**.

¹³ Glej **Sklep Vlade (2012)**.

¹⁴ Glej **Sklep Vlade (2013)**.

¹⁵ Glej **Sklep Vlade (2014)**.

¹⁶ Glej **Sklep Vlade (2016)**.

¹⁷ Glej **Sklep Vlade (2017)**.

¹⁸ Glej **Uredbo o kriterijih in pogojih (2010, 2013)**.

*regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje (v nadaljevanju »Uredba«)*¹⁹ konec leta 2014 je prenehala veljati Pomurska uredba.

V Uradnem listu RS št. 77/16 z dne 2.12.2016 in št. 14/18 z dne 2.3.2018 je bila objavljena Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje.

3.1.2. Spodbude za zaposlovanje

Druzi ukrep Zakona predvideva spodbude za zaposlovanje, ki so podrobneje opredeljene v Zakonu (5. člen) in Uredbi in sicer:

- *Delodajalec, ki najmanj za dobo dvanajstih mesecev zaposli prikrajšanega delavca v Pomurski regiji, lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove za 70% stroškov tega delavca.*
- *V primeru, ko delodajalec najmanj za dve leti zaposli prikrajšanega delavca, se mu za obdobje dveh let povrnejo plačani prispevki delodajalca za socialno varnost.*

V primeru, da delodajalec najmanj za eno leto zaposli prikrajšanega delavca, opredeljenega z Uredbo, uveljavlja zmanjšanje davčne osnove za 70% stroškov delavca. Pri tem se upoštevajo bruto plača in prispevki delodajalca za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti in zavarovanje za starševsko varstvo, uvedeni v skladu z zakoni, ki urejajo to področje.

V primeru, da delodajalec najmanj za dve leti zaposli prikrajšanega delavca, opredeljenega z Uredbo, se mu za obdobje dveh let povrnejo plačani prispevki delodajalca za socialno varnost. Delodajalci imajo možnost koristiti povrnitev plačanih prispevkov v dveh delih, in sicer po prvem letu zaposlitve in po dveh letih zaposlitve prikrajšanega delavca. Povračilo ni združljivo s subvencijo za zaposlitev, dodeljeno delodajalcu za namene spodbujanja zaposlovanja v okviru izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja za to osebo.

Spodbuda za zaposlovanje prikrajšanega delavca in povrnitev prispevkov delodajalca za socialno varnost istega prikrajšanega delavca se lahko kombinirata, vendar do najvišjega dovoljenega zneska državnih pomoči²⁰.

3.1.3. Davčna olajšava za investiranje

Tretji ukrep Zakona predvideva davčno olajšavo za investiranje, ki je podrobneje opredeljena v Zakonu (6. člen) in Uredbi in sicer:

- *Delodajalec lahko za investiranje v letih od 2010 do 2019 uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 70 odstotkov investiranega zneska za nove začetne investicije v opremo in neopredmetena sredstva.*

¹⁹ Uradni list RS, št. 94/14, 77/16 in 14/18. Velja od 23.12.2014.

²⁰ Glej 5. člen ZRPPR1015 (2009).

Pogoj za koriščenje olajšave za investiranje je, da imajo podjetja sedež in dejansko ekonomsko aktivnost v Pomurju, pozitivno davčno osnovo, da zaposlujejo delavce iz Pomurja, in da investirajo na območju izvajanja zakona. Ocenjuje se, do so navedeni pogoji skladni tudi s ciljem zakona, tudi z davčnimi ukrepi spodbuditi investicije (gospodarska aktivnost) in zaposlovanje v Pomurju.

3.1.4. Prednostna obravnava programov in projektov iz Pomurske regije

Poleg Programa POMURJE in dveh »fiskalnih ukrepov« zajema Zakon o Pomurju tudi instrument, ki zagotavlja prednostno obravnavo programov in projektov iz Pomurske regije pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja in sicer:

- *Program razvoja podeželja 2007-2013, oziroma del, ki ga Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izvaja v Pomurju;*
- *Aktivnosti Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj 2007-2013 pri vzpostavljanju Gospodarskega središča v Pomurju;*
- *Aktivnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj pri vzpostavitvi Medpodjetniškega izobraževalnega centra (MIC);*
- *Aktivnosti Ministrstva za okolje in prostor iz naslova Evropskega kohezijskega sklada pri izgradnji Pomurskega vodovoda.*

Medtem, ko za aktivnosti ukrepov Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in Ministrstva za okolje in prostor ni bilo potrebno sprejemati dodatnih podzakonski aktov za izvajanje tega Zakona, pa je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za izvajanje Programa razvoja podeželja 2007-2013 v prvi polovici leta 2010 pripravilo (Vlada RS pa sprejela) *uredbo za izvajanje programa razvoja podeželja za obdobje 2007-2013 v letih 2010 – 2013*. Zaradi uveljavitve Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja v letu 2011, je Vlada RS sprejela *novu uredbo za izvajanje programa razvoja podeželja za obdobje 2007-2013 v letih 2011-2013*, ki je veljala od 16.4.2011 dalje. Izvajanje *Programa razvoja podeželja za obdobje 2007-2013* se je zaključilo 31.12.2015.

V letu 2016 se je začel izvajati Program razvoja podeželja za obdobje 2014-2020, ki se izvaja v skladu z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS, št. 42/15, 28/16, 73/16, 72/17, 23/18 in 68/18).

3.2. Organi usklajevanja in izvajanja zakona

Operativni okvir za izvajanje Zakona o Pomurju so od začetka izvajanja do sedaj predstavljali:

- a) Medresorska komisija za usklajevanje ukrepov razvojne podpore Pomurski regiji**
- b) Projektna pisarna Vlade RS v Pomurju**
- c) Projektna enota za Pomurje**
- d) Regionalna razvojna agencija Mura**

e) Razvojni center Murska Sobota, RRA.

Pri tem je bil glavni namen Projektne pisarne, ki je delovala do konca leta 2012, vertikalno usklajevanje izvajanja Zakona o Pomurju, torej povezava med nacionalno in regionalno ravni.

Poglavitni dogodki pri izvajanju zakona v letu 2018 se nahajajo v tem poročilu.

3.2.1. Medresorska komisija

Za usklajevanje izvajanja zakona je Vlada RS ustanovila Medresorsko komisijo za usklajevanje ukrepov razvojne podpore Pomurski regiji. Dne 10.6.2010 je Vlada RS sprejela sklep o širitvi komisije. Tako je bila ustanovljena **Medresorska komisija za usklajevanje razvojnih ukrepov Pomurski regiji in Pokolpju**. V Medresorski komisiji sodelujejo predstavniki vseh resorjev, vključenih v izvajanje zakona²¹. Do 26.5.2011 jo je vodil državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade. V skladu s Sklepom Vlade RS²² jo je po tem datumu vodil direktor Urada za lokalno samoupravo in regionalni razvoj na SVLR.

Z dnem 24.5.2012²³ je bila s sklepom Vlade RS ukinjena Medresorska komisija ter s sklepom Vlade RS²⁴ št. 30200-1/2013/4 z dne 10.10.2013 nadomeščena z **Delovno skupino za spremljanje izvajanja ukrepov razvojne podpore na problemstih območjih z visoko brezposelnostjo** v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja²⁵ in Zakonu o razvojni podpori Pomurski regiji.

Delovna skupina se je v mesecu decembru 2014 sestala na 1. seji in obravnavala poslovnik o organizaciji in načinu dela delovne skupine ter izvajanje programov spodbujanja konkurenčnosti v Pokolpju, v Pomurju in na območju Maribora s širšo okolico. Druga seja Delovne skupine je bila v mesecu aprilu 2015 in je obravnavala izvajanje programov spodbujanja konkurenčnosti v Pokolpju, Pomurju, na območju Maribora s širšo okolico in na območju občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje.

Delovna skupina se v letu 2017 in 2018 ni sestala.

3.2.2. Projektna pisarna Vlade Republike Slovenije v Pomurski regiji

Projektna pisarna Vlade Republike Slovenije v Pomurski regiji (v nadaljnjem besedilu: Projektna pisarna) je delovala od 15.1.2010. Do 2.3.2011 jo je vodil državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade RS. Na podlagi drugega odstavka 12. člena Zakona, je dne 17.3.2011 ministrica SVLR izdala Navodilo o delovanju Projektne pisarne Vlade RS V Pomurski regiji²⁶, dne 15.6.2011 je minister brez resorja odgovoren za lokalno samoupravo in regionalno politiko izdal *Navodilo za delovanje Projektne pisarne Vlade Republike Slovenije v Pomurski regiji*²⁷, ki je usklajeno z novim Zakonom o skladnem

²¹ Pri tem predstavlja izjemo Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je bil k sodelovanju v Zakonu o Pomurju povabljen zaradi svojih dejavnosti na področju čezmejnega sodelovanja z Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško.

²² Glej **Sklep Vlade (2011)**.

²³ Glej **Sklep Vlade (2012)**.

²⁴ Glej **Sklep Vlade (2013)**.

²⁵ Uradni list RS, št. 20/2011 in 57/2012.

²⁶ Glej **Navodilo (2011a)**.

²⁷ Glej **Navodilo (2011b)**.

regionalnem razvoju²⁸ in Sklep o imenovanju skrbnika regije²⁹, dne 6.2.2012 pa je predstojnik Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko izdal novo Navodilo za delovanje Projektne pisarne Vlade Republike Slovenije v Pomurski regiji³⁰.

Projektna pisarna je delovala kot začasna oblika delovanja v obdobju **od 01.01.2010 do 31.12.2012**.

Naloge Projektne pisarne so izvajali:

- Skrbnik regije na SVLR/MGRT;
- Skrbniki pogodb v Uradu za lokalno samoupravo in regionalni razvoj v SVLR/MGRT;
- Regionalna razvojna agencija Mura d.o.o., Murska Sobota, ki je izvajala posamezne naloge pisarne po pogodbi s SVLR/MGRT.

Projektna pisarna se je fizično nahajala v prostorih RRA Mura.

Projektna pisarna Vlade RS v Pomurju je začela z aktivnim povezovanjem razvojnih deležnikov in javnih institucij z zasebnimi. Z usposobitvijo RRA Mura za zagotavljanja logistične in vsebinske podpore gospodarskim subjektom in občinam v Pomurju, je RRA Mura postala pomemben akter v regiji za uspešno izvajanje Zakona med delovanjem pisarne do konca leta 2012.

Po prenehanju delovanja pisarne v Pomurski regiji z dnem 1.1.2013, je RRA Mura samostojno, kot osrednja regijska razvojna institucija, nadaljevala s potrebnimi dejavnostmi na podlagi zakona do konca leta 2015.

3.2.3. Regionalna razvojna agencija Mura

RRA Mura je izvajala naloge pristojne regionalne razvojne agencije za Pomursko regijo po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja do konca leta 2015, saj je bil 2. oktobra 2015 nad družbo oklican stečajni postopek. Svet Pomurske razvojne regije je na 59. seji dne 8.12.2015 sprejel sklep o preklicu pooblastila RRA Mura d.o.o. z začetkom učinkovanja dne 31.12.2015.

Naloge je izvajala v sodelovanju z območnimi razvojnimi agencijami in so bile povezane z izvajanjem zakona. Ker območje izvajanja zakona zajema celovito območje Prlekije in Prekmurja, so spadale v okvir aktivnosti RRA Mura tudi občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž.

V pogodbi³¹ med SVLR/MGRT in RRA Mura so bile opredeljene naloge strokovne, tehnične in organizacijske podpore ter koordinacije pri izvajanju Zakona.

RRA Mura je za svoje aktivnosti v okviru izvajanja zakona trikrat na leto izstavljala zahtevek za izplačilo in sicer: 15. marca, 15. julija in 15. novembra tekočega leta.

²⁸ Glej **Uradni list RS, št. 20/2011**.

²⁹ Glej **Sklep SVLR (2011)**.

³⁰ Glej **Navodilo (2012)**.

³¹ Glej **Pogodba RRA MURA (2009)** in Dodatek št. 1, Dodatek št. 2, Dodatek št. 3, Dodatek št. 4 in Dodatek št. 5 (2011, 2012, 2013, 2014 in 2015).

3.2.4. Razvojni center Murska Sobota

Svet Pomurske razvojne regije je na 59. seji dne 8.12.2015 prav tako sprejel sklep o izboru pogodbenega partnerstva za skupno opravljanje splošnih razvojnih nalog v regiji v programskem obdobju 2014-2020. Pogodbeno partnerstvo je potrdil tudi Razvojni svet Pomurske regije na svoji 16. seji dne 9.12.2015.

Svet Pomurske razvojne regije (SR) je v mesecu januarju 2016 pri MGRT vložil prošnjo za predhodno soglasje k izbiri Razvojnega centra Murska Sobota za regionalno razvojno agencijo Pomurske razvojne regije v programskem obdobju 2014-2020. MGRT je dne, 11.2.2016, pod številko zadeve 3030-18/2014/38 izdalo SR soglasje k izbiri regionalne razvojne agencije Razvojnega centra Murska Sobota, v skladu z drugim odstavkom 20. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2; Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16) za izvajanje instrumentov programa spodbujanja konkurenčnosti po Zakonu o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2017 (Uradni list RS, št. 87/09 in 82/15).

Odločbo MGRT o vpisu v evidenco regionalnih razvojnih agencij št. 3030-11/2013/178 z dne 26.2.2016 za opravljanje splošnih razvojnih nalog v Pomurski razvojni regiji v obdobju 2014-2020 je Razvojni center Murska Sobota (RCMS) prejel 1.3.2016.

Pogodba o financiranju nalog v okviru Spremenjenega Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010-2017, št. C2130-16Z99800, je bila med MGRT in RCMS podpisana 4.8.2016, Aneks št. 1 k pogodbi pa 3.1.2018³².

Iz pogodbe izhajajoče naloge, ki jih v obdobju izvajanja Programa izvaja RCMS, so sledeče:

- strokovne, tehniške in organizacijske naloge ter zagotavljanje prostorske podpore pri izvajanju Programa,
- sodelovanje pri pripravi Programa in sodelovanje pri pripravi sprememb in dopolnitev Programa,
- poročanje o izvajanju aktivnosti in nalog po Instrumentih v zvezi s to pogodbo,
- informiranje potencialnih prijaviteljev na javne razpise v okviru izvajanja Programa, v sodelovanju z MGRT in Slovenskim podjetniškim skladom,
- sodelovanje pri izvajanju razpisov, ki jih vodi MGRT, skladno z vsakokratnimi zahtevami in navodili MGRT,
- svetovanje potencialnim prijaviteljem in posredovanje informacij v zvezi s Programom,
- organizacija posameznih svetovalnih delavnic na temo posameznih javnih razpisov skladno s Programom,
- priprava letnih poročil o izvajanju zakona v sodelovanju z MGRT,
- vzdrževanje evidenc in priprava posameznih poročil v zvezi s to pogodbo in programom,
- pomoč prijaviteljem pri uveljavljanju davčnih olajšav za investiranje in spodbud za zaposlovanje na podlagi zakona,
- usklajevanje dejavnosti ministrstev v Pomurski regiji,
- sodelovanje pri vrednotenjih Programa in

³² Glej Pogodba RCMS (2016) in Aneks št. 1 k pogodbi (2018).

- druge naloge po nalogu MGRT v skladu s Programom.

RCMS je tako v letu 2016 začel z izvajanjem aktivnosti in nalog v skladu s podpisano pogodbo, na območju izvajanja Zakona, ki vključuje tudi občine Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi.

RCMS je za opravljene naloge in aktivnosti v letu 2018 izstavil pet zahtevkov za izplačilo in prejel plačilo v višini 99.209,93 EUR.³³

³³ Glej RCMS (2018).

4. Analiza izvajanja aktivnosti po ukrepih Zakona

Zakon je razdeljen na štiri ukrepe, pri čemer predstavlja prvi ukrep »**Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010-2019**« **najpomembnejši člen razvojnega prestrukturiranja regije**. Drugi in tretji ukrep sta »fiskalna« ukrepa, saj gre za spodbude za zaposlovanje podjetij ter investicijske olajšave. Četrty ukrep predstavlja sklop programov in projektov iz naslova kohezijske politike.

Pri opredeljevanju in izvajanju ukrepov razvojne podpore zakon predvideva, da se upoštevajo zlasti dolgoročne primerjalne prednosti in razvojne usmeritve Pomurske regije, kot so: geotermalna energija in drugi obnovljivi viri energije, trajnostno in konkurenčno kmetijstvo ter agroživilstvo, turizem. Ukrepi razvojne podpore se izvajajo v skladu s pravili o uporabi sredstev evropske kohezijske politike, pravili evropske politike razvoja podeželja in pravili o dodeljevanju državnih pomoči.

Prednostna obravnava programov in projektov iz Pomurske regije pri kandidiranju za sredstva iz programov evropske kohezijske politike in evropske politike razvoja podeželja se zagotavlja z neposredno potrditvijo regijskih projektov, ki so vključeni v operativne programe, s strani organa upravljanja, v skladu s pravili kohezijske politike ter z dodatnimi merili za izbor projektov iz Pomurske regije v javnih razpisih, na osnovi uredbe iz 10. člena tega zakona.

Pri izvajanju ukrepov razvojne podpore se upoštevajo tudi specifične potrebe narodnostno mešanega območja regije, predvsem z vidika ustvarjanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti in slovenske narodne skupnosti v Porabju.

4.1. Program POMURJE

Program POMURJE se je začel izvajati v začetku februarja 2010 in se izvaja s petimi instrumenti:

- I. Spodbujanje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest,
- II. Spodbujanje razvoja človeških virov,
- III. Spodbujanje socialnega podjetništva,
- IV. Promocija regije, da bi privabili domače in tuje investicije in
- V. Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v regiji.

4.1.1. Izvajanje aktivnosti Programa POMURJE

V začetku februarja 2010 je Vlada RS sprejela Program POMURJE in s tem se je lahko začelo izvajanje posameznih instrumentov Programa. V letu 2011 je Vlada RS na svojih sejah sprejela dve spremembi Programa POMURJE. Dne **17. februarja 2011** je Vlada RS na svoji seji sprejela **Drugo spremembo programa POMURJE**³⁴. Dne **22. decembra 2011** je Vlada RS na svoji seji sprejela **Tretjo spremembo programa POMURJE**³⁵. Dne **29. marca 2012** je Vlada RS na svoji seji sprejela **Četrto spremembo**

³⁴ Glej **Sklep Vlade (2011)**.

³⁵ Glej **Sklep Vlade (2011)**.

programa POMURJE³⁶, dne 13. marca 2013 pa Peto spremembo Programa Pomurje³⁷. Šesto spremembo Programa Pomurje³⁸ je Vlada RS na svoji seji sprejela dne 24. aprila 2014. Vlada RS je Sedmo spremembo Programa Pomurje³⁹ na svoji seji sprejela dne 21. julija 2016. Vlada RS je Osmo spremembo Programa Pomurje⁴⁰ na svoji seji sprejela dne 14. septembra 2017.

V nadaljevanju je prikazano stanje o izvajanju vsakega od petih instrumentov Programa POMURJE v obdobju leta 2018.

4.1.1.1. Spodbujanje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest

Instrument predstavlja najbolj vidno in s tem tudi v javnosti najbolj z naklonjenostjo sprejeto aktivnost zakona. V okviru prvega instrumenta, Spodbujanje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest, je bil v letu 2018 izveden:

- *Deveti javni razpis⁴¹ za sofinanciranje začetnih investicij v podjetjih (9. JR), objavljen v Uradnem listu RS št. 6/2018 z dne 02. 02. 2018 in 11/2018 z dne 23.2.2018.*

Izvedba Devetega javnega razpisa za sofinanciranje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest na območju izvajanja Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010 -2019

Deveti javni razpis za sofinanciranje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest na območju izvajanja Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019 je bil objavljenem v Uradnem listu RS št. 6/2018 in 11/2018. Okvirna višina sofinanciranja posameznega projekta je znašala najmanj 10.000 EUR in največ 200.000 EUR. Razpisana so bila sredstva za leti 2018 in 2019 v skupni višini **1.400.000 EUR**. Rok za oddajo vlog je bil **12.3.2018**.

Predmet javnega razpisa je bilo sofinanciranje investicij v osnovna sredstva pri vzpostavitvi nove poslovne enote, širitvi zmogljivosti obstoječe poslovne enote, diverzifikaciji proizvodnje poslovne enote, na proizvode oz. storitve, ki jih vlagatelj na zadevnem območju prej ni proizvajal oz. izvajal ter pri bistveni spremembi proizvodnega procesa v obstoječi poslovni enoti, na območju izvajanja zakona. Upravičeni stroški po tem javnem razpisu so bili nakup strojev in opreme, nakup nematerialnih naložb, ki pomenijo prenos tehnologije z nakupom patentiranih pravic, licenc, know-howa in nepatentiranega tehničnega znanja, pod pogojem, da se uporabljajo na območju izvajanja zakona, gradbeno-obrtniško-inštalacijska dela ter nakup objektov in zemljišč.

Informiranje potencialnih prijaviteljev o objavi razpisa je potekalo na spletni strani MGRT in RCMS. Morebitni prijavitelji so prejeli izključno pisne informacije (odgovore na vprašanja), ki so bile objavljene na spletni strani MGRT.

³⁶ Glej Sklep Vlade (2012).

³⁷ Glej Sklep Vlade (2013).

³⁸ Glej Sklep Vlade (2014).

³⁹ Glej Sklep Vlade (2016).

⁴⁰ Glej Sklep Vlade (2017).

⁴¹ Glej Deveti javni razpis (2018).

Na javnem razpisu je bilo za sofinanciranje odobrenih 7 projektov začetnih investicij v skupnem znesku sofinanciranja 1.190.259,55 EUR. V izvajanju pa je 6 izbranih projektov začetne investicije, ki bodo skupaj ustvarili **42 novih delovnih mest**.

Pomoč po razpisu je bila dodeljena na osnovi Regionalne sheme državnih pomoči (št. priglasiitve: BE02-2399245-2014).

V letu 2018 je bilo dejansko izplačanih **622.859,32 EUR**, kar predstavlja 99,66% odobrenih sredstev oz. 99,66% razpisanih sredstev v letu 2018 iz naslova devetega javnega razpisa.

V skladu s pogoji javnega razpisa so se na javni razpis lahko prijavile vse pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so na dan oddaje vloge na predmetni razpis bile registrirane vsaj 18 mesecev po ZGD⁴², razen pravnih oseb v javni lasti.

Analiza doseženega na devetih razpisih

Projekti se financirajo iz proračunske postavke 9606 – Razvoj Pomurja. Skupaj se sofinancira **231 projektov** začetnih investicij (67 iz prvega JR, 24 iz drugega JR, 19 iz tretjega JR, 22 iz četrtega JR, 18 iz petega JR, 36 iz šestega JR, 12 iz sedmega JR, 27 iz osmega JR in 6 iz devetega JR)).

Po odobritvi projektov in pred podpisom (ali pa po podpisu) pogodb je prišlo do skupaj **30 odstopov od pogodb**, in sicer:

- od skupaj odobrenih 70 projektov po prvem javnem razpisu sta odstopila od izvajanja pogodbe dva prejemnika (dodatno k tistemu, ki je odstopil pred podpisom pogodbe), od dveh pogodb je odstopila SVLR ob prejetju zahtevka za izplačilo, ker se projekta začetne investicije nista izvajala v skladu z navedbami v vlogi in določili javnega razpisa; v izvajanju je 67 projektov, 321 delovnih mest po pogodbah.
- od skupaj odobrenih 30 projektov po drugem javnem razpisu je odstopilo od izvajanja pogodbe šest prejemnikov; v izvajanju je 24 projektov, 66 delovnih mest po pogodbah.
- od skupaj odobrenih 24 projektov po tretjem javnem razpisu je odstopilo od izvajanja pogodb pet prejemnikov; v izvajanju je 19 projektov, 56 delovnih mest po pogodbah.
- od skupaj odobrenih 24 projektov po četrtem javnem razpisu sta odstopila od izvajanja pogodbe dva prejemnika; v izvajanju je 22 projektov, 120 delovnih mest po pogodbah.
- od skupaj odobrenih 22 projektov po petem javnem razpisu so odstopili od izvajanja pogodbe štirje prejemniki; v izvajanju je 18 projektov, 91 delovnih mest po pogodbah.
- od skupaj odobrenih 43 projektov po šestem javnem razpisu je odstopilo od izvajanja pogodbe sedem prejemnikov; v izvajanju je 36 projektov, 93 delovnih mest po pogodbah.
- od skupaj odobrenih 14 projektov po sedmem javnem razpisu sta odstopila od izvajanja pogodbe dva prejemnika; v izvajanju je 12 projektov, 27 delovnih mest po pogodbah.
- Od skupaj odobrenih 27 projektov po osmem javnem razpisu odstopov od izvajanja pogodbe ni bilo; v izvajanju je tako 27 projektov, 93 delovnih mest po pogodbah.
- Od skupaj odobrenih 7 projektov po devetem javnem razpisu je odstopil od izvajanja pogodbe en prejemnik; v izvajanju je tako 6 projektov, 42 delovnih mest po pogodbah.

⁴² Glej Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – ZGD-1-UPB3, z vsemi spremembami).

V letu 2017 so bila izplačana nepovratna sredstva samo na osnovi osmega javnega razpisa v skupni višini 2.709.466,84 EUR.

V letu 2018 so bila izplačana nepovratna sredstva samo na osnovi devetega javnega razpisa v skupni višini 622.859,32 EUR.

Na podlagi 231 sklenjenih pogodb o sofinanciranju projektov in javnih razpisov morajo prejemniki sredstev v roku 3 let (mala podjetja) oz. 5 let (velika podjetja) ustvariti 909 predvidenih delovnih mest. Iz navedenega sledi, da je bilo za posamezno delovno mesto izplačanih v povprečju 28.205,63 EUR.⁴³

Seznam odobrenih projektov iz vseh javnih razpisov je v prilogi Poročila.

Tabela 1: javni razpisi – razpisana in odobrena sredstva, projekti v izvajanju, izplačila 2017 -2018.

	2017	2018	Skupaj
<i>Razpisano prvi javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Razpisano drugi javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Razpisano tretji javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Razpisano četrti javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Razpisano peti javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Razpisano šesti javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Razpisano sedmi javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Razpisano osmi javni razpis, EUR</i>	3.000.000,00	0,00	3.000.000,00
<i>Razpisano deveti javni razpis, EUR</i>		625.000,00	625.000,00
Razpisano skupaj, EUR	3.000.000,00	625.000,00	3.625.000,00
Odobreno, EUR			
V izvajanju, po odstopih in prerazporeditvah, EUR	2.782.515,01	625.000,00	3.407.515,01
<i>Izplačano prvi javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Izplačano drugi javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Izplačano tretji javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Izplačano četrti javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Izplačano peti javni razpis, EUR</i>	0	0	0
<i>Izplačano šesti javni razpis, EUR</i>			0
<i>Izplačano sedmi javni razpis, EUR</i>			0
<i>Izplačano osmi javni razpis, EUR</i>	2.709.466,84	0	2.709.466,84
<i>Izplačano deveti javni razpis, EUR</i>		622.859,32	622.859,32
Izplačano skupaj Instrument 1, EUR	2.709.466,84	622.859,32	3.332.326,16
Delež izplačil od razpisanih sredstev, EUR	90,31%	99,66%	91,23%
Delež izplačil - projekti v izvajanju, EUR	97,37%	99,66%	97,79%

Vir: MGRT, RRA Mura in RC MS (2017, 2018, 2019).

⁴³ V letu 2010 je bilo skupaj izplačanih sredstev v višini 3.563.310,88 EUR, v letu 2011 3.179.971,37 EUR, v letu 2012 3.368.523,85 EUR, v letu 2013 2.650.211,94 EUR, v letu 2014 3.901.048,32 EUR, v letu 2015 3.395.249,50 EUR, v letu 2016 2.248.278,75 EUR, v letu 2017 2.709.466,84 EUR in v letu 2018 622.859,32 EUR.

Iz zgornje **Tabele št. 2** izhaja, da je znašala realizacija izplačil v letu 2017 in 2018 91,23% glede na razpisana sredstva in 97,79% glede na odobrena sredstva za projekte v izvajanju.

Izkušnje priprave in izvedbe javnih razpisov v okviru **prvega instrumenta** se bodo upoštevale pri objavi naslednjih razpisov.

Spodbude za zagon novoustanovljenih podjetij

V skladu s Sedmo spremembo Programa Pomurje z dne 21.7.2016 se iz Instrumenta 2 v Instrument 1 prenašajo spodbude za zagon novoustanovljenih podjetij.

V letu 2016 je bil v Uradnem listu RS., št. 52/2016 z dne 29.7.2016 v okviru navedene aktivnosti s strani Slovenskega podjetniškega sklada objavljen javni razpis »**Spodbude za zagon podjetij v problematskih območjih z visoko brezposelnostjo v letih 2016 in 2017 (P2R)**«, katerega predmet so bile subvencije operacij zagona podjetja, priprave tržnih produktov in komercializacije na trgu novoustanovljenih podjetij, delujočih na problematskih območjih z visoko brezposelnostjo, tudi na območju izvajanja zakona. Cilji javnega razpisa so zmanjšanje razvojnega zaostanka v problematskih območjih z visoko brezposelnostjo, nova delovna mesta in zaposlovanje ter zagon novih podjetij.

Pomoč po razpisu je bila dodeljena na osnovi priglašene sheme državne pomoči Programa izvajanja finančnih spodbud MGRT - de minimis (št. prigrasitve: M001-2399245-2015/I).

Upravičenci so mikro, mala in srednje velika podjetja, ki se kot pravna ali fizična oseba, ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirana kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zadrage ali zavodi ter socialna podjetja (preoblikovana po Zakonu o socialnem podjetništvu), ki imajo sedež v problematskem območju (območje ZRPPR1017, območja občin Pokolpja, območja občin Maribora s širšo okolico in območja občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje) in so bila registrirana od 1.1.2014 do 23.8.2016. Okvirna višina subvencij znaša do 1. 200.000 EUR za leto 2016 in do 2.000.000 EUR za leto 2017, max višina subvencije za podjetje je največ do 40.000 EUR (do največ 15.000 EUR v letu 2016 in do največ 25.000 EUR v letu 2017).

Iz Pomurske regije je bilo odobrenih skupaj 23 vlog, od tega 2 odstopa (1 odstop v letu 2016 in 1 odstop v letu 2017, po prejemu prvega dela subvencije v višini 15.000 EUR). V letu 2016 je bilo izplačanih 307.238,97 EUR (22 podjetij), v letu 2017 pa **514.332,53 EUR** (21 podjetij), skupaj 821.571,50 EUR.

V letu 2017 je Slovenski podjetniški sklad v Uradnem list RS. št. 55/2017 z dne 6.10.2017 objavil nov **Javni razpis za zagon podjetij v problematskih območjih z visoko brezposelnostjo v letih 2018-2019 (P2R)**. Upravičena podjetja morajo biti registrirana od 24.8.2016 do 20.10.2017. Okvirna višina subvencij za leto 2018 je 1.232.000 EUR in 1.760.000 EUR za leto 2019, max višina subvencije za podjetje je največ do 40.000 EUR (do največ 16.000 EUR v letu 2018 in do največ 24.000 EUR v letu 2019). Rok za oddajo vlog je potekel 7.11.2017.

Iz Pomurske regije je bilo prejetih 47 vlog, od tega odobrenih 17 vlog, v skupni višini odobrenih subvencij 658.595 EUR. V letu 2018 je bilo izplačanih 176.468 EUR subvencij (12 podjetij, pri ostalih je prišlo do odstopov od pogodb).

V letu 2018 ni bilo objave javnega razpisa za zagon podjetij v problemstih območjih z visoko brezposelnostjo.

Mikrokrediti

V skladu s Sedmo spremembo Programa Pomurje z dne 21.7.2016 se v Instrument 1 na novo umešča tudi instrument mikrokrediti.

V letu 2017 je bil v Uradnem listu RS, št. 80/2017 z dne 29.12.2017 v okviru navedene aktivnosti s strani Slovenskega podjetniškega sklada objavljen javni razpis »Mikrokrediti na problemstih območjih v RS – P7R (2017), katerega predmet so bili mikrokrediti za mikro, mala in srednje velika podjetja (MSP). Cilji javnega razpisa so ohranitev delovnih mest, spodbujanje nastanka novih delovnih mest in konkurenčnosti gospodarstva posamezne regije.

Pomoč po razpisu je bila dodeljena na osnovi pomoči de minimis, skladno z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18.12.2013 ter na podlagi mnenja o skladnosti sheme de minimis pomoči »Program izvajanja finančnih spodbud MGRT- de minimis«, podane s strani Ministrstva za finance, Sektor za spremljanje državne pomoči (št. priglasitve M001-2399245-2015/I) z dne 09.05.2016.

Upravičenci so mikro, mala in srednje velika podjetja, ki imajo na dan oddaje vloge, sedež podjetja ali obrata na problemstih območju, vsaj zadnjih 6 mesecev, se ukvarjajo s gospodarsko dejavnostjo in so organizirana kot gospodarske družbe (tudi s statusom socialnega podjetja), zadruga z omejeno odgovornostjo (tudi s statusom socialnega podjetja), samostojni podjetniki posamezniki. Najnižji znesek kredita znaša 5.000 EUR, najvišji znesek kredita pa 25.000 EUR in lahko krije največ 85% vrednosti upravičenih stroškov projekta.

Na javni razpis je do zadnjega roka za oddajo vlog (tj. 1.10.2018) iz Pomurja skupno prispelo 147 vlog z zaprosenimi krediti v skupni vrednosti 3.461.525,00 EUR, odobrenih je bilo 109 vlog v skupni višini odobrenih kreditov 2.600.500,00 EUR in za 3.252.448,06 EUR vrednosti projektov.

Ugodni razvojni krediti za začetne investicije

V skladu s Sedmo spremembo Programa Pomurje z dne 21.7.2016 se v Instrument 1 na novo umeščajo tudi ugodni razvojni krediti za začetne investicije, ki jih dodeljuje Slovenski regionalno razvojni sklad.

V letu 2016 objave javnega razpisa ni bilo.

V Uradnem listu RS, št. 5/17 z dne 3.2.2017 sta bila objavljena dva javna razpisa za ugodna posojila podjetniškimi projektom in sicer:

- Javni razpis za ugodna razvojna posojila začetnim podjetniškimi projektom na problemstih območjih v Republiki Sloveniji – BP in
- Javni razpis za ugodna posojila podjetniškimi projektom in projektom na področju obdelave in predelave lesa v letu 2017.

Javni razpis za ugodna razvojna posojila začetnim podjetniškimi projektom na problemstih območjih v Republiki Sloveniji – BP (Uradni list RS, št. 5/17 z dne 3.2.2017, s spr. in dop. v Uradnem listu RS št. 45/17, 66/17 in 72/17)

Po razpisu so bila upravičena območja: Pokolpje, Maribor s širšo okolico, Pomurje in območje občin Radeče, Trbovlje ter Hrastnik. Skupno je bil razpisan obseg posojil v višini 20 mio EUR, od tega za Pomurje 5.420.000 EUR.

Upravičenci so mikro, mala, srednja in velika podjetja, registrirana v skladu z ZGD-1 ter zadrage, registrirane po ZZad. Vlagatelj je lahko pridobil posojilo v višini največ 75% upravičene vrednosti projekta (brez DDV) in do najvišjega dodeljenega odstotka državne pomoči glede na velikost podjetja. Višina kredita lahko znaša med 25.000 EUR in 1 mio EUR, obrestna mera je fiksna 0,01% letno. Skupna doba vračanja posojila je največ do 11 let (z vključenim moratorijem do 2 let).

Upravičeni stroški projekta so: nakup nepremičnin, gradbeno-obrtniška-inštalacijska dela, nakup strojev in opreme ter nakup nematerialnih naložb.

Na javni razpis je do 31.12.2017 preko 8 prijavnih rokov skupaj prispelo 46 vlog, od katerih je obravnava 7-ih vlog prenesena v leto 2018. Od 46 prispelih vlog je bilo 8 zavrženih, 5 zavrženih, 5 vlagateljev pa je odstopilo od prijave, obravnava 7-ih vlog se je zamaknila v leto 2018. Odobrenih je bilo skupno 21 vlog v višini 6.895.290,51 EUR, najnižja vrednost posojila znaša 51.500 EUR, najvišja pa 1 mio EUR.

V Pomurju je bilo odobrenih 7 vlog, odobreno skupaj 2.125.795,75 EUR. Do konca leta 2018 je bilo črpanih posojil v višini 51.500,00 EUR, v letu 2018 pa 2.074.258,86 EUR.

Javni razpis za ugodna razvojna posojila začetnim podjetniškim projektom na problemskih območjih z visoko brezposelnostjo in obmejnih problemskih območij v Republiki Sloveniji – BP2 (Uradni list RS, št. 29/18 z dne 26.4.2018, s spr. in dop. v Uradnem listu RS št. 46/18, 62/18, 70/18 in 76/2018)

Po razpisu so bila upravičena območja: Pokolpje, Maribor s širšo okolico, Pomurje, območje občin Radeče, Trbovlje ter Hrastnik in obmejna problemska območja, ki niso vključena navedena v problemska območja. Skupno je bil razpisan obseg posojil v višini 17.854.946,59 EUR, od tega za Pomurje 1.396.368,25 EUR.

Upravičenci so mikro, mala, srednja in velika podjetja, registrirana v skladu z ZGD-1 ter zadrage, registrirane po ZZad. Vlagatelj je lahko pridobil posojilo v višini največ 75% upravičene vrednosti projekta (brez DDV) in do najvišjega dodeljenega odstotka državne pomoči glede na velikost podjetja. Višina kredita lahko znaša med 25.000 EUR in 1 mio EUR, obrestna mera je fiksna 0,01% letno. Skupna doba vračanja posojila je največ do 10 let (z vključenim moratorijem do 2 let).

Upravičeni stroški projekta so: nakup nepremičnin, gradbeno-obrtniška-inštalacijska dela, nakup strojev in opreme ter nakup nematerialnih naložb.

Na javnem razpisu je bilo skupaj odobrenih 32 vlog v višini 8.955.964,00 EUR oz. 8.906.391,82 EUR po sklenjeni pogodbi, najnižja vrednost posojila znaša 50.000,00 EUR, najvišja pa 1 mio EUR.

V Pomurju je bilo odobrenih 6 vlog, odobreno skupaj 1.080.229,00 EUR. Do 31.12.2018 je bilo črpanih posojil v višini 498.500,00 EUR.

4.1.1.2. Spodbujanje razvoja človeških virov

S tem instrumentom se bodo spodbujale zaposlitve diplomantov in ustrezno prekvalificiranje delovne sile v Pomurski regiji in usposabljanja za nove izzive, s čimer se bodo povečale možnosti za novo zaposlovanje in ustvarjanje novih delovnih mest za visoko izobražen kader.

Instrument je sestavljen iz dveh sklopov:

1. Projektno sofinanciranje vključevanja diplomantov v delo na razvojnih projektih podjetij;
2. Aktivacija mladih talentov – program za razvoj poslovnih idej in njihov preizkus v praksi.

V okviru izvajanja **instrumenta 2** so se v **letu 2016** izvajale sledeče aktivnosti, in sicer:

1. Projektno sofinanciranje vključevanja diplomantov v delo na razvojnih projektih podjetij

Projektno sofinanciranje vključevanja diplomantov v delo na razvojnih projektih podjetij na podlagi, v letu 2016, objavljenega Javnega razpisa za pridobitev sredstev za vključevanje diplomantov v delo na razvojnih projektih podjetij na območju izvajanja Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019 v letu 2017, je bilo v letu 2017 zaključeno.

2. Aktivacija mladih talentov – program za razvoj poslovnih idej in njihov preizkus v praksi

V skladu s Sedmo spremembo Programa Pomurje z dne 21.7.2016 se dodaja nova aktivnost namenjena razvoju človeških virov – mladim.

Aktivnosti v skladu s podpisano Pogodbo o dodelitvi sredstev za izvedbo programa Aktivacija mladih talentov v Pomurju št. C2130-16Y960030 z dne 26.10.2016 izvaja Pomurski tehnološki park (PTP) kot edini subjekt inovativnega okolja iz Pomurja vpisan v Evidenco A, ki jo vodi Javna agencija RS za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT Slovenija).

Namen projekta aktivacije je spodbuditi povezovanje mladih kadrov z gospodarstvom ob strokovni podpori zunanjih mentorjev, s ciljem preprečevanja bega možganov (mladih) iz regije, povečanja regijskega podjetniškega potenciala, prenosa znanja ter prakse med izobraževalno in gospodarsko sfero. Ciljno skupino predstavljajo študenti in dijaki šol in fakultet lociranih v Pomurju in brezposelni iskalci zaposlitve.

V letu 2018 so bile izvedene sledeče aktivnosti:

V okviru identifikacije podjetniških priložnosti je bila izvedena motivacijska delavnica, z namenom pritegnitve dijakov Ekonomske šole Murska Sobota k sodelovanju, aktivnosti nabora in vključevanja novih lokalnih podjetij v program ter oblikovanja konkretnih podjetniških izzivov.

Osrednje aktivnosti so v letu 2018 predstavljale intenzivne delavnice aktiviranja mladih talentov na podjetniških projektih, ki so bili identificirani v letu 2017 – vključene so bile 4 ekipe dijakov Srednje šole za gostinstvo in turizem (SŠGT) iz Radenec. Cilj izzivov je bil razviti uporabne izdelke in rešitve, ki ustrezajo potrebam uporabnika, zato so bile pri delu uporabljene metode in tehnike dizajnerskega načina razmišljanja, ki končnega uporabnika postavlja v središče.

Tri ekipe dijakov SŠGT so sestavljali gastronomi, ki so pripravljali prenove jedilnikov, posodabljali recepture tradicionalnih jedi in sestavljali izvirne recepture sladice, ki so vključevale t.i. alternativne sestavine (rožičeva moka, prosena kaša, stevia, bučna semena ipd.), pripravljali predloge postrežbe jedi ter vse jedi in sladice pripravili za goste na predstavitvenih dogodkih. Ekipa smeri turistični tehnik pa se je lotila trženja povsem novega apartmajskega naselja v lokalnem okolju.

V letu 2018 identificirani dve ekipi dijakov Ekonomske šole Murska Sobota, pa sta se lotili izzivov Medgeneracijskega središča Mensana, z raziskovanjem vsebin, ki bi zapolnile ogromne kapacitete objekta, hkrati pa spoznavali značilnosti pravne oblike d.o.o. s statusom socialnega podjetja.

Dijaki so predlagane rešitve predstavili na treh predstavitvenih konferencah, ki so potekale v aprilu na lokaciji družbe DOSOR v Radencih (27 udeležencev), v maju na lokaciji vinogradniško-izletniške kmetije BORKO v Črešnjevcih (32 udeležencev) in v juniju na lokaciji socialnega podjetja Mensana, d.o.o. v Murski Soboti (27 udeležencev). Skupaj je bilo na predstavitvenih dogodkih zbranih 86 udeležencev: dijakov, mentorjev, predstavnikov podjetij in šol ter drugih organizacij.

V program je bilo v letu 2018 vključenih 27 mladih, ki so reševali 6 podjetniških izzivov za 4 podjetja in 1 vinogradniško-izletniško kmetijo. Nastalo je skupaj 5 projektnih nalog, od tega so bile 3 projektne naloge predmet zagovora na maturi. Izdelanih je bilo 5 izvirnih sladice na podlagi novo-razvitih receptur za komercialne namene za družbo DOSOR ter pripravljen in postrežen obrok pomladnega menija za 25 gostov predstavitvenega dogodka na vinogradniško-izletniški kmetiji Borko.

V letu 2018 je bilo izplačanih **50.000,00 EUR**.

4.1.1.3. Spodbujanje socialnega podjetništva

Namen instrumenta je spodbuditi in podpreti razvoj podjetniških zamisli v socialnem podjetništvu, spodbujati sodelovanje ljudi in prostovoljsko delo, krepiti družbeno solidarnost in kohezijo, krepiti inovativno sposobnost družbe za reševanje socialnih, gospodarskih, okoljskih in drugih problemov, zagotavljati dodatno ponudbo proizvodov in storitev, ki so v javnem interesu, razvijati nove možnosti zaposlovanja, zagotavljati dodatna delovna mesta ter socialno integracijo in poklicno reintegracijo najbolj ranljivih skupin ljudi na trgu dela, v Pomurski regiji.

Cilj je povečati podjetniško dejavnost v regiji na področju socialne (družbeno odgovorne) ekonomije, predvsem na področjih konkurenčnih prednosti regije, povečati socialno vključenost in zaposlenost prebivalstva.

Državni zbor RS je na seji 7. marca 2011 sprejel Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP), ki je stopil v veljavo 1.1.2012. V letu 2012 je bila na podlagi zakona sprejeta tudi Uredba o določitvi dejavnosti socialnega podjetništva, ki je podrobneje opredelila te dejavnosti⁴⁴ ter »odprta« evidenca socialnih podjetij«, ki jo vodi pristojno MGRT.

Od 1.1.2015 dalje spada socialno podjetništvo pod pristojnost MGRT. V letu 2015 je bila pripravljena sprememba Zakona o socialnem podjetništvu, ki med drugim uvaja novo definicijo socialnega podjetništva, omogoča izvajanje socialnega podjetništva na vseh področjih gospodarskih aktivnosti

⁴⁴ Glej **Uradni list RS**, št. 54/2012.

ter odpravlja tip A in B socialnih podjetij. Sprememba zakona v letih 2015-2017 ni bila uresničena. Dne 30.6.2015 je bila izvedena 7. seja Sveta za socialno podjetništvo (v novi sestavi), kjer so se člani seznanili z vladnim strateškim projektom socialnega podjetništva, združništva in ekonomske demokracije, s načrti in aktivnostmi MGRT na tem področju (od 1.1.2015 dalje) ter s problematiko aktualne strategije in z zakonom.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem podjetništvu - Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP-A, Uradni list RS, št. 20/11, 90/14 – ZDU-11 in 13/18) je Državni zbor RS sprejel na svoji 38. seji 15.2.2018 in je stopil v veljavo **15.3.2018**.

V evidenci socialnih podjetij pri MGRT je bilo v juliju 2019 zavedenih 263 socialnih podjetij s kratico so.p. (od tega 40 v Pomurju in 5 v Občini Ormož).

V letu 2016 je koordinacijo aktivnosti socialnega podjetništva prevzela nosilna RRA, Razvojni center Murska Sobota, ki je z aktivnostmi nadaljevala tudi v letu 2018.

Javni razpis za spodbujanje projektov socialnega podjetništva v Pomurski regiji v obdobju 2018 - 2019 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 43/2018 z dne 22.6.2018.

Namen javnega razpisa je spodbuditi in podpreti razvoj socialnih podjetij v Pomurski regiji - v območju izvajanja zakona - zagotoviti nova oz. ohraniti obstoječa delovna mesta ter izboljšati življenjski standard prebivalstva na tem območju.

Prijavitelji so registrirana socialna podjetja, ki delujejo na območju zakona in so registrirana po ZsocP.

Okvirna skupna višina nepovratnih sredstev je 200.000 EUR (100.000 EUR za posamezno leto), maksimalna višina subvencije na posameznega prijavitelja je 25.000 EUR.

Upravičene stroške predstavljajo stroški dela, stroški nakupa, vzdrževanja ali najema strojev in opreme, stroški nakupa in vzdrževanja neopredmetenih sredstev, stroški najema prostorov, stroški storitev zunanjih izvajalcev in posredni stroški (največ do 15% neposrednih upravičenih stroškov dela).

V mesecu juliju je bila izvedena informativna delavnica na temo javnega razpisa v Murski Soboti.

Odobrenih je bilo **6 projektov socialnega podjetništva** v skupni višini **sofinanciranja 149.675,00 EUR**. V letu 2018 je bilo izplačanih **44.172,26 EUR**.

V mesecu juniju 2016 je bil na nacionalni ravni objavljen **Javni razpis za izbor operacij za zagon socialnih podjetij in mladinskih zadrug v letih 2016-2018** (Uradni list RS, št. 39/2016 z dne 3.6.2016).

Namen javnega razpisa je spodbuditi zagon novih socialnih podjetij oz. podjetniških podjetij v obstoječih socialnih podjetjih in zagon novih mladinskih zadrug s statusom socialnih podjetij.

Cilji javnega razpisa so spodbujanje nastanka novih socialnih podjetij in mladinskih zadrug z namenom realizacije inovativnih socialno podjetniških idej na trgu, obstoječih socialnih podjetij k oblikovanju inovativnih podjetniških podjetij in inovativnih izdelkov in storitev za trajnostni obstoj na trgu ter ustvarjanje novih delovnih mest in zaposlovanje na področju socialnega podjetništva.

Pomoč po razpisu je bila dodeljena na osnovi pomoči de minimis »Program izvajanja finančnih spodbud MGRT – »de minimis« (št. priglasitve: M001-2399245-2015).

Upravičenci so socialna podjetja in zadruge, ustanovljene s strani mladih (od 18 do 29 let) s statusom socialnega podjetja v skladu z Zakonom o socialnem podjetništvu. Okvirna višina sredstev znaša največ do 1.907.824,86 EUR, max višina subvencije je 20.000 EUR.

Na javni razpis je prispelo skupaj 143 vlog, odobrenih je bilo skupaj 93 vlog (63 v Vzhodni kohezijski regiji in 30 v Zahodni kohezijski regiji), od tega 15 vlog oz. operacij iz Pomurja in 2 vlogi iz območja UE Ormož. Skupaj je bilo na območju izvajanja Zakona odobrenih 339.327,00 EUR sredstev in predvidenih 13 novih delovnih mest.

V letu 2017 je bilo skupaj izplačanih **193.386,37 EUR**, od tega 163.147,37 EUR za 14 projektov iz Pomurja ter 30.239,00 EUR za 2 projekta iz UE Ormož.

V letu 2018 je bilo skupaj izplačanih 109.058,66 EUR, od tega 98.653,46 EUR za 14 projektov iz Pomurja ter 10.405,20 EUR za 2 projekta iz UE Ormož.

4.1.1.4. Promocija regije, da bi privabili domače in tuje investicije

Privabljanje investicij v Pomursko regijo je eden od ključnih srednjeročnih ciljev Programa POMURJE.

Cilj instrumenta je promocija same regije, biti prepoznavna tako navzven kot navznoter (znotraj same regije in Slovenije). K investiranju v regiji je potrebno poleg promoviranja in informiranja domačih podjetnikov pritegniti tudi podjetnike od drugod. Dejavnosti vključujejo t.i. »branding« regije. Med drugim bodo izbrane »ciljne regije« in ciljni sektorji, kamor bodo pomurska podjetja usmerjala svoje delovanje, hkrati pa bodo izbrana »ciljna podjetja« v izbranih »ciljnih regijah«, ki bi bila primerna, da investirajo v Pomursko regijo oz. se s podjetji v regiji povezujejo. Promocija je nujen segment v poslovanju podjetja in institucij. Prav tako je pomemben segment pri razvoju regij, privabljanju investicij, kadrov, institucij s področja raziskav in razvoja in navsezadnje obiskovalcev oz. turistov, ki so gonilo turističnega razvoja regije.

Za doseg srednjeročnih ciljev je potrebno zagotoviti določene pogoje, med najpomembnejšimi je postavitve ustrezne infrastrukture, namenjene predvsem privabljanju tujih in domačih investicij, ki bo na podlagi odločitve Razvojnega sveta Pomurske regije v mesecu februarju 2016, uresničena v okviru projekta »Vrata v Pomurje«. »Vrata v Pomurje« bodo namenjena tudi celotnemu pomurskemu in slovenskemu gospodarstvu, vključno s turističnim delom gospodarstva.

Instrument se tako izvaja v dveh sklopih:

- 1. z izvajanjem aktivnosti privabljanja investicij v regijo**
- 2. z zagotovitvijo infrastrukturnih pogojev za uspešno srednje in dolgoročno promocijo regije za privabljanje tujih in domačih investicij: Vrata v Pomurje**

Izvajanje aktivnosti privabljanja investicij v regijo je v letu 2016 (po stečaju RRA Mura) v skladu s sklenjeno pogodbo o opravljanju nalog Zakona prevzel RCMS, ki tako predstavlja tudi osrednjo točko za usmerjanje in pomoč investitorjem pri realizaciji njihovih investicij v Pomurski regiji.

Izvedene aktivnosti v okviru Promocije regije, da bi privabili domače in tuje investicije v letu 2018, so bile sledeče:

- ✓ aktivnosti tržnega komuniciranja regije (na podlagi izdelane strategije komunikacije regije) s povezovanjem medijskih sistemov in načinov uporabniških potovanj: spletno mesto znamke pomurjeregion.si; spletno mesto investpomurje.eu; spletno mesto expano.si; družbeni mediji; dogodki in sejmi; spletna sporočila; osebna komunikacija in tiskovine;
- ✓ aktivnosti promocije regije: dopolnjena in posodobljena promocijska gradiva; aktivnosti z e-materiali, s ciljem promocije regije doma in v tujini oz. »globalno«;
- ✓ priprava ponudbe regije potencialnim investitorjem: priprava in ažuriranje informacij o regiji, nabor in ažuriranje podatkov o poslovnih/gospodarskih conah v regiji ter primernih lokacij;
- ✓ promocija regije in njenega gospodarstva: izvedeni regijski dogodki doma in v tujini (različni dogodki, poslovna srečanja, B2B, predstavitev regije tujim novinarjem,...);
- ✓ izvajanje aktivnosti za privabljanje investicij;
- ✓ sodelovanje pri aktivnostih za vzpostavitev paviljona Vrata v Pomurje;
- ✓ vzpostavljeno sodelovanje s SPIRIT Slovenija za privabljanje investicij, ažuriranje in pridobitev podatkov o poslovnih/gospodarskih conah ter uskladitev nabora poslovnih/gospodarskih con z njihovo bazo, sodelovanje pri aktivnostih in dogodkih SPIRIT Slovenija;
- ✓ izvedba neposrednih aktivnosti s potencialnimi investitorji,
- ✓ spremljanje zakonodaje in aktivnosti informiranja potencialnih investitorjev, tudi v sodelovanju s Spirit Slovenija;
- ✓ druge aktivnosti.

V letu 2018 je bilo izplačanih **119.864,09 EUR**.

V nadaljevanju sledi prikaz podatkov o TNI v Pomurski regiji.

V Tabeli so prikazani podatki o tujih neposrednih investicijah v Pomurski regiji v obdobju 2008-2018⁴⁵.

Tabela 2: Spodbujanje tujih neposrednih investicij v Pomurski regiji 2008-2016, stanje 31.12.2018

Investitor	Panoga	Leto investicije	Vrednost investicije	Vrednost subvencij	Neto povečanje števila zaposlenih	Realiziranih zaposlitev do 31.12.18	Status zaključen/odprt
Wolford GmbH	Tekstilna industrija	2008	4.750.000	1.338.750	170	(234 vseh v podjetju)	zaključen
XAL Lighting GmbH	Svetila	2008	1.410.490	286.875	51	(257 vseh v podjetju)	zaključen

⁴⁵ V letih 2014, 2015 objave javnega razpisa za spodbujanje tujih neposrednih investicij v RS ni bilo.

Komptech Gmbh	Predelovalna dejavnost	2008	2.765.000	262.500	50	(308 vseh v podjetju)	ohranjanje
XAL Lighting GmbH	Svetila	2009	2.577.200	630.000	100	(257 vseh v podjetju)	zaključen
Carthago AG	Avtomobilska industrija	2010	2.800.000	840.000	110	(759 vseh v podjetju)	zaključeno
Lukos Agro Group	Distribucija	2010	1.025.000	238.750	10		Tožba, prijava terjatev v stečajno maso
Wolford GmbH	Tekstilna industrija	2011	3.600.000	1.080.000	125	248 vseh v podjetju	podjetje je odstopilo od pogodbe in vrnilo sredstva
XAL Lighting GmbH	Zunanje pohištvo	2011	1.050.000	210.000	25	25 na projektu (257 vseh v podjetju)	ohranjanje
UBA d.o.o.	Raziskave in razvoj	2011	865.000	479.925	20	(20 vseh v podjetju)	zaključeno
XAL GmbH	Svetila	2012	2.000.000	297.500	25	25 na projektu (257 vseh v podjetju)	ohranjanje
Carthago GmbH	Avtomobilska industrija	2012	4.000.000	672.000	80	80 na projektu (759 vseh v podjetju)	ohranjanje
Elrad International	Elektronika	2013	1.424.599	272.266	27	27 na projektu (523 vseh v podjetju)	ohranjanje
SKUPAJ			30.551.289	6.977.080	856	664	

Vir: SPIRIT Slovenija, Razvojni center Murska Sobota (2019).

Opomba: Status ohranjanje pomeni, da mora podjetje ohranjati investicijo in zaposlitve še vsaj 3 leta (če je majhno ali srednje podjetje) oz. 5 let (veliko podjetje) po tem, ko je doseglo v pogodbi predpisane višine in prejelo sklep o doseganju pogodbenih obveznosti.

Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT Slovenija) je v Uradnem listu RS, št. 47/2016 z dne 1.7.2016 objavila **Javni razpis za spodbujanje tujih neposrednih investicij v Republiki Sloveniji v letih 2016 in 2017 - Prvi kapitalski vstopi (TNI 16/17)**. Skupna razpisana višina sredstev, ki je na razpolago za sofinanciranje predmeta javnega razpisa, je 1.640.000,00 EUR. Javni razpis temelji na shemi državne pomoči »Finančne spodbude za tuje neposredne investicije – regionalna pomoč« (št. sheme: BE01-2399245-2014).

Predmet javnega razpisa je dodelitev finančnih spodbud za začetne investicije pri prvih kapitalskih vstopih tujih investorjev, ki jih bodo prijavitelji (tuji investitorji) izvajali na ozemlju R Slovenije.

Namen javnega razpisa je privabljanje tujih investorjev, katerih investicijski projekti bodo zagotavljali nova delovna mesta oz. zaposlitve, predvsem v panogah z višjo dodano vrednostjo, prispevali k prenosu znanja in tehnologij in k sodelovanju znanstveno-raziskovalnih podjetij in ustanov na območju R Slovenije s tujimi investitorji, prispevali k skladnejšemu regionalnemu razvoju, k povečanju sinergičnih učinkov povezovanja tujih investorjev s slovenskimi podjetji, predvsem na področju dobav tujim investitorjem in izmenjave znanj in tehnologij.

Cilja razpisa sta: podpreti najmanj 7 prvih kapitalskih vstopov tujih investorjev in odpreti najmanj 310 novih delovnih mest.

Javni razpis je bil odprt do 27. 03. 2017 oz. do porabe predvidenih proračunskih sredstev. Tujih investorjev iz naslova tega razpisa v Pomurje ni bilo.

V letu 2018 javni razpis za za spodbujanje neposrednih investicij v RS ni bil objavljen.

Za izvajanje aktivnosti **za zagotovitev infrastrukturnih pogojev za uspešno srednje in dolgoročno promocijo regije za privabljanje tujih in domačih investicij: Vrata v Pomurje** je pristojna Mestna občina Murska Sobota, po posebni pogodbi z MGRT.

Na podlagi uspešno oddane vloge Mestne občine Murska Sobota na poziv za upravljalca paviljona EXPO Milano 2015 v letu 2016 je bil podpisan Dogovor o prenosu upravljanja paviljona EXPO Milano 2016 na Mestno občino Murska Sobota. Po podpisu dogovora je Mestna občina Murska Sobota pristopila k pridobivanju potrebne gradbene dokumentacije (IZ, PGD, PZI) in k pripravi investicijske dokumentacije (DIIP in IP).

Izvedba projekta Vrata v Pomurje se je ob Soboškem jezeru pričela v letu 2017, ko so bile izvedene aktivnosti:

- izdelana projektna dokumentacija za objekt Vrata v Pomurje – regijski promocijski center in komunalna ter cestna infrastruktura do objekta oz. za potrebe objekta,
- izdelana investicijska dokumentacija,
- izvedene arheološke raziskave in izkopavanja,
- delna izvedba gradbenih del na objektu in pripadajoč nadzor (zemeljska in delno betonska dela),
- delno izvedena gradbena dela na komunalni in cestni infrastrukturi in pripadajoč nadzor (kanalizacija v dolžini 667 m, vodovod v dolžini 159 m, javna razsvetljava (zemeljski del) v dolžini 532 m, kolesarska steza in pešpot v dolžini 532 m in meteorna kanalizacija (delno izkop in položitev cevi, zasip).

V letu 2018 je bil k osnovni Pogodbi o sofinanciranju projekta Promocija regije v obdobju 2016-2019 – Vrata v Pomurje sklenjen aneks, ki je podaljšal rok za oddajo zadnjega zahtevka za izplačilo nepovratnih sredstev.

Nadaljevala so se gradbena dela tako s postavitvijo objekta kot tudi ureditvijo komunalne in prometne infrastrukture. Urejena je bila okolica (asfaltiranje, tlakovanje, hortikultura ureditev,

ureditev gramoznega parkirišča). Dobavljena in vgrajena je bila vsa oprema (notranja oprema za razstavo, pisarne, poslovno središče, gostilnico ter trgovino) ter izvedena vsa dela v povezavi s produkcijo (npr. filmi, fotografije, hologrami). Izvedene so bile številne promocijske in marketinške aktivnosti in vzpostavljena spletna stran Expansio.si. Izdelana je bila celostna grafična podoba in pripravljen komunikacijski načrt. Glavnina projektnih aktivnosti je bila zaključena do konca leta 2018.

V letu 2018 je bilo izplačanih 500.000 EUR.

V letu 2019 so bile načrtovane zgolj še manjše aktivnosti, zlasti v povezavi z informiranjem in obveščanjem javnosti.

Regijski promocijski center EXPANSIO je bil uradno odprt 12. aprila 2019.

4.1.1.5. Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v Pomurski regiji

V okviru instrumenta je potrebno zagotoviti podporo pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov v regiji in vrednotenje Programa. Potrebno bi bilo doseči večjo vertikalno povezanost med ministrstvi in razvojnimi deležniki ter tako prispevati k večji učinkovitosti obeh, pri uresničevanju ključnih regijskih projektov v Pomurski regiji. Cilj instrumenta je celotno institucionalno podporno okolje regije vsebinsko in funkcionalno povezati, ki bo pri pripravi regijskih razvojnih projektov, sposobna izkoristiti primerjalne prednosti regije.

V skladu s Sedmo spremembo Programa Pomurje z dne 21.7.2017 izvaja aktivnosti v okviru tega instrumenta RCMS po pogodbi z MGRT. Naloge in aktivnosti so podrobneje opredeljene pod točko 3.2.4. *Razvojni center Murska Sobota* tega poročila.

Priprava novih in spremljanje obstoječih regijskih razvojnih projektov

Spremljanje realizacije in poročanje o izvajanju Programa Pomurje je potekalo na podlagi pogodbe med RCMS in MGRT.

V okviru vsebinskega sklopa ***Vzpostavitev razvojnega partnerstva v regiji***, je bilo v letu 2018 izvedeno srečanje ***Strateškega razvojnega partnerstva v Pomurju***, ki so se ga v mesecu **decembru 2018** udeležile regijske (razvojne) institucije.

Tematika srečanja **Strateškega razvojnega partnerstva v Pomurju dne 18.12.2018⁴⁶** je bila namenjena seznanitvi s 7. Letnim poročilom zakona za leto 2016, glede podaljšanja zakona in spremembe Programa Pomurje, ki vključuje vsa sredstva v višini 33 mio EUR ter aktualizaciji skupnih stališč regije v luči izvajanja Programa Pomurje).

⁴⁶ Glej Zapisnik strateškega razvojnega partnerstva v Pomurju z zaključki (2018).

4.2 Spodbude za zaposlovanje in davčne olajšave za investiranje

V zvezi z davčnimi spodbudami bodo podatki za leto 2018 vključeni v letno poročilo za leto 2019. V tem poročilu so navedeni podatki, ki se nanašajo na davčno leto 2017, ki pa jih zaradi časovnega zamika še ni bilo v letnem poročilu za 2017. **Podlaga za izvajanje tega ukrepa je, poleg ZRPPR1015 Uredba o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje** (Uradni list RS, št. 93/14, 77/16 in 14/18), ki nadomestila Uredbo o kriterijih in pogojih ter načinu uveljavljanja spodbud za zaposlovanje in davčne olajšave za investiranje v Pomurski regiji v obdobju 2010 do 2015. Zadnje spremembe in dopolnitve Uredbe o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje so bile objavljene v Uradnem listu RS, št. 14/2018 z dne 2. marca 2018.

Informiranje v zvezi z Uredbo izvajajo naslednje institucije: RCMS, FURS, ZRSZ.

Finančna uprava RS je v letu 2018 glede navedenega ukrepa izvajala naslednje aktivnosti:

- informiranje davčnih zavezancev na podlagi telefonskih vprašanj, povezanih z davčnimi olajšavami za zaposlovanje in za investiranje po ZRPPR1015. Finančna uprava RS je odgovorila na okrog 22 vprašanj zavezancev, ki so se nanašala na koriščenje davčnih olajšav po zakonu.
- sodelovala pri pripravi osmega letnega poročila o izvajanju ukrepov ZRPPR1015 za leto 2017;
- analizirala podatke in pripravila informacije o koriščenju davčne olajšave za zaposlovanje in investiranje po ZRPPR15, po prejemu davčnih obračunov DDPO in DohDej za leto 2017 in posredovala informacije na MGRT;
- izvajala naknadni nadzor nad upravičenostjo koriščenja navedenih davčnih olajšav pri posameznih zavezancih. Finančna uprava RS je v letu 2018 izvedla 38 naknadnih nadzorov navedenih davčnih olajšav, in sicer davčni nadzor obračuna davka po 129. členu Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2, kjer je bilo v sedmih primerih ugotovljeno za 305.364 EUR neupravičenega koriščenja davčnih olajšav za zaposlovanje in za investiranje po zakonu.

V letu 2018 se Finančna uprava RS ni srečevala z večjimi težavami glede izvajanja zakona na področju davčnih olajšav.

V letu 2019 se bodo nadaljevali nadzori davčnih obračunov v zvezi z upravičenostjo koriščenja davčne olajšave za zaposlovanje in investiranje po ZRPPR1015 pri posameznih davčnih zavezancih.

Poleg svetovanja v zvezi z uredbo je Zavod RS za zaposlovanje v letu 2017 izvajal še naslednje aktivnosti:

- Na svoji spletni strani dopolnjeval informacije in pisno promocijsko gradivo za delodajalce in iskalce zaposlitve. V primeru nejasnosti je pri pripravi odgovorov na vprašanja ter drugih pojasnil sodeloval z MF, GFU, ZPIZ, RCMS in MGRT.
- Delodajalce in drugo zainteresirano javnost informiral preko e-medijev, telefonskih in osebnih stikov z delodajalci.

- Na strokovnih dogodkih, namenjenih spodbujanju zaposlovanja in drugim oblikam sodelovanja z javnostjo, je v sklopu delovanja Zavoda promoviral tudi programe zaposlovanja.
- Spremljal izvajanje ukrepa, aktivnosti in ohranitev zaposlitve prikrajšanih delavcev pri delodajalcih pretežno preko rednih in izrednih poročil, preko (ne)posrednega stika z delodajalci in zaposlenimi delavci ter s pomočjo podatkov, razvidnih iz uradnih evidenc ZZSZ in FURS.

4.2.1. Spodbude za zaposlovanje

Zavezanci lahko uveljavljajo ukrep povrnitve plačanih prispevkov delodajalca za socialno varnost delavca ob zaposlitvi prikrajšanega delavca najmanj za dve leti. Delodajalci, ki so v letu 2010 zaposlili prikrajšanega delavca, so lahko v 30 dneh po preteku prvega oziroma drugega leta od sklenitve pogodbe o zaposlitvi vložili vlogo pri pristojni Območni službi Zavoda RS za zaposlovanje za povrnitev plačanih prispevkov delodajalca za socialno varnost delavca. Tako so *predmet tega poročila vloge, s katerimi delodajalci pravico uveljavljajo, bodisi v dveh delih bodisi v enem delu.*

Zavod RS za zaposlovanje je v letu 2018 prejel skupaj **144 vlog** enainšedemdesetih (71) delodajalcev (v obdobju od 1.1.2018 do 31.12.2018).

Izmed vseh prejetih vlog jih je pogoje za priznanje pravice izpolnjevalo 126 (87,5%), 18 vlog ni bilo ustreznih. Med slednjimi je bilo 9 vlog zavrženih zaradi neizpolnjevanja pogojev, 8 vlog je bilo zavrženih zaradi zamude roka za predložitev, od ene vloge pa je delodajalec odstopil.

Razlogi, zaradi katerih delodajalcem pravica do finančne spodbude ni bila priznana, izhajajo iz neizpolnjevanja naslednjih pogojev:

- V šestih primerih so se vloge nanašale na zaposlitev oseb, ki pred sklenitvijo delovnega razmerja pri delodajalcu niso ustrezale kriterijem ciljne skupine, na katere se pravica lahko nanaša (primer: oseba je imela status študenta oziroma status iskalca zaposlitve, ni pa bila prijavljena v evidenci brezposelnih oseb pri Zavodu).
- Trem vlogam ni bilo mogoče ugoditi zaradi neizpolnjevanja pogojev na strani delodajalca (in sicer zaradi neporavnanih obveznosti delodajalca do zaposlenih oziroma do države, ker zaposlitev prikrajšanega delavca ni predstavljala neto povečanja števila zaposlenih in ker je delodajalec za zaposlitev prikrajšanega delavca že pridobil subvencijo za zaposlitev iz naslova ukrepov aktivne politike zaposlovanja).
- Osem vlog štirih delodajalcev je bilo zaradi zamude prekluzivnega materialnega roka za predložitev zavrženih, v primeru enega delodajalca za pet prikrajšanih delavcev.

V primerjavi z minulim letom 2017 ugotavljamo, da je delež neustreznih vlog (zavrženih zaradi neizpolnjevanja pogojev ali zavrženih zaradi zamude roka) v letu 2018, višji.

V obdobju poročanja je bilo izdanih 160 odločb o priznanju pravice 65 delodajalcem. Odločbe za priznanje pravice se nanašajo na vloge, pretežno prejete v koledarskem letu 2018, pa tudi na nekaj tistih, katerih prejem je bil evidentiran novembra oziroma decembra 2017, a so bile pred 1. 1. 2018 še v postopku obravnave. Večini delodajalcev, katerih vloge so bile ustrezne oziroma so pogoje

izpolnjevale, je Zavod izdal odločbo o priznanju pravice še v istem letu, pri nekaterih pa se izdaja dokumenta statistično beleži v začetku leta 2019. Zaradi navedenega število ustreznih vlog in izdanih odločb v istem koledarskem letu ni (nujno) enako.

Dobra polovica vseh izdanih odločb o priznanju pravice (84 oz. 52,5%) se nanaša na povrnitev izplačanih prispevkov v enkratnem znesku, tj. po izteku drugega leta od sklenitve pogodbe o zaposlitvi. Preostale odločbe (76 oz. 47,5%) pa se nanašajo na pravico do spodbude v dveh delih: 37 odločb (49%) po prvem letu zaposlitve in 39 odločb (51%) po drugem letu zaposlitve prikrajšanega delavca.

Delodajalcem so bila v letu 2018 za zaposlitev 160 brezposelnih oseb priznana dodeljena sredstva v **skupni višini 464.603,79 EUR**. V letu 2018 je bilo delodajalcem izplačanih **576.544,05 EUR**⁴⁷.

Petinšestdesetim delodajalcem (62 s sedežem v Območni službi ZRSZ Murska Sobota in 3 s sedežem v Območni službi ZRSZ Ptuj) je v letu 2018 na osnovi ZRPPR1019 zaposlilo skupaj **160 brezposelnih oseb – prikrajšanih delavcev**,⁴⁸ od tega 84 žensk (52,5%) in 76 moških (47,5%), v starosti od 18 do 59 let.

Od vseh zaposlenih prikrajšanih delavcev v obdobju poročanja je bilo največ oseb zaposlenih v občinah Murska Sobota (50 oseb), Gornja Radgona (47 oseb), Ljutomer (18 oseb), Gornji Petrovci (12 oseb), Križevci (4 osebe), Ormož, Črenšovci in Radenci (po 3 osebe), Moravske Toplice, Beltinci, Odranci, Lendava, Kuzma, Tišina Puconci (po 2 osebi), po 1 osebo pa so zaposlili delodajalci iz občin Grad, Sveti Jurij ob Ščavnici, Dobrovnik, Turnišče, Veržej in Velika Polana.

Večina delodajalcev (54 ali 83,15%) je v obdobju poročanja uveljavljala pravico do finančne spodbude za zaposlitev ene brezposelne osebe, trije delodajalci za zaposlitev dveh brezposelnih oseb, po en delodajalec za zaposlitev štirih, petih, šestih in sedmih brezposelnih oseb ter po en delodajalec za zaposlitev 11, 12, 21 in 34 brezposelnih oseb.

V primeru nadaljnjega izpolnjevanja pogojev in ohranjene zaposlitve bo Zavod RS za zaposlovanje delodajalcem na podlagi vloge, prejete po drugem letu zaposlitve, izplačal tudi drugi del sredstev, v nasprotnem primeru pa bo prejemnike že izplačanih sredstev pozval k njihovem vračilu.

⁴⁷ Navedeni znesek predstavlja skupno višino dejanskih izplačil sredstev delodajalcem, realiziranih v koledarskem letu 2018, navezuje pa se na obveznosti, nastale tako v letu 2018 kot tudi že v letu pred tem. V letu 2017 so bila namreč z odločbo priznanju pravice dodeljena sredstva za zaposlitev 374 prikrajšanih delavcev, od tega za več kot 130.000 EUR samo v decembru 2017, katerih izplačila pa so bila na osnovi prejetih zahtevkov upravičencev realizirana v naslednjem letu, tj. v obdobju poročanja (2018).

⁴⁸ Za prikrajšanega delavca se po 2. odstavku 22. člena Uredbe šteje vsaka brezposelna oseba, ki:

- v preteklih šestih mesecih ni imela redno plačane zaposlitve ali
- ni dosegla stopnje srednjega strokovnega izobraževanja, srednjega poklicnega, tehniškega izobraževanja ali splošnega srednjega izobraževanja ali je v obdobju dveh let po zaključku rednega izobraževanja in še ni pridobila prve redno plačane zaposlitve ali
- je starejša od 50 let ali
- živi sama ter ima enega ali več vzdrževanih družinskih članov, kar pomeni, da sama skrbi za enega ali več otrok, ki so mlajši od 26 let, če se redno šolajo, ali katerih zakonec je brezposeln ali
- se bo zaposlila v dejavnosti (gospodarskem sektorju), v kateri je neravnovesje med spoloma za najmanj 25 % višje od povprečnega neravnovesja v vseh gospodarskih sektorjih v RS ali
- je pripadnik etnične manjšine ali
- se šteje kot invalid v kvotnem sistemu invalidov.

Na osnovi zakona, ki je v uporabi od 1. 1. 2010, so bile prve zaposlitve brezposelnih oseb – prikrajšanih delavcev sklenjene že v mesecih januar in februar 2010 in so se povečevale vse do oktobra 2010. Potem je sledil upad zaposlitev, ki se je spet povečal v obdobju od februarja 2011 do septembra 2011. Nadaljnje zaposlitve je Zavod zopet beležil v obdobju od novembra 2011 do vključno oktobra 2012 ter v obdobju od decembra 2012 do septembra 2013. Nove zaposlitve je Zavod beležil v obdobju od oktobra 2012 do vključno septembra 2013 ter v obdobju od decembra 2013 do avgusta 2014. Nove zaposlitve je Zavod beležil v obdobju od julija 2013 do oktobra 2015, še posebej pa v mesecu avgustu 2015. Nove zaposlitve je Zavod beležil predvsem v mesecu avgustu 2016 in v mesecu juniju 2015. Nove zaposlitve (ki so predmet povračil) je Zavod beležil predvsem v v obdobju od oktobra 2016 do septembra 2017. Ker je Zavod za zaposlovanje o realiziranih zaposlitvah seznanjen šele z vložitvijo vloge delodajalca (po letu ali dveh od sklenitve pogodbe z osebo), bodo morebitne zaposlitve v teh mesecih tako predmet prihodnjih poročil, po izdanih odločbah o priznanju pravice.

Delodajalcem, ki so z vlogo za povrnitev prispevkov pridobili pravico do povrnitve stroškov zaposlitve osebe, so bila v letu 2018, v obdobju poročanja, od 1.1.2018 do 31.12.2018, odobrena sredstva v skupni **višini 464.603,79 EUR⁴⁹**, od tega največ podjetju Arcont d.d. (83.661,33 EUR oz. 18,01%) za zaposlitev 21 oseb, ARUM d.o.o. (79.096,38 EUR oz. 17,02%) za zaposlitev 34 oseb in Elrad international d.o.o. (51.470,30 EUR oz. 11,08%) za zaposlitev 11 oseb.

Primerjava povrnitve prispevkov delodajalcem s preteklimi leti je navedena v prilogi poročila.

Delodajalci, ki so v letu 2017 zaposlili prikrajšanega delavca najmanj za dve leti, bodo v 60 dneh po preteku drugega leta od sklenitve pogodbe o zaposlitvi s prikrajšanim delavcem vložili vlogo pri Zavodu. Glede na določila Uredbe o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje⁵⁰ bodo tako podatki o povrnitvi plačanih prispevkov delodajalca na voljo šele na koncu leta 2019.

V letu 2014 je bila za obdobje nove finančne perspektive sprejeta nova evropska uredba, tj. Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o Evropski uniji (Uredba 651/2014/EU), ki je pričela veljati od 1.7.2014.⁵¹ Na podlagi nove evropske uredbe je v drugi polovici leta potekalo usklajevanje predloga nove enotne uredbe (po pomurskem zakonu in ZSRR-2) med MGRT, FURS, ZRSZ in RRA Muro, ki je bila sprejeta v mesecu decembru 2014 in je začela veljati 23.12.2014. Nova Uredba je za delodajalce ugodnejša, saj odpravlja nekatere vsebinske napake dotlej veljavne pomurske uredbe, upravičencem podaljšuje rok vložitve vloge ter razširja ciljne skupine brezposelnih oseb, za zaposlitev katerih, lahko delodajalci pridobijo spodbudo za zaposlitev (povračilo prispevkov).

⁴⁹ Izplačana sredstva delodajalcem iz proračuna RS v letu 2018 znašajo **576.544,05 EUR**.

⁵⁰ Z dnem uveljavitve Uredbe o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje (tj. 23.12.2014, Uradni list RS, št. 93/14, 77/16, 14/18) je prenehala veljati Uredba o kriterijih in pogojih ter načinu uveljavljanja spodbud za zaposlovanje in davčne olajšave za investiranje v Pomurski regiji v obdobju 2010 do 2015.

⁵¹ Z dnem uveljavitve uredbe je prenehala veljati Uredba Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87. in 88. Pogodbe (Uredba o splošnih skupinskih izjemah).

Za povračilo prispevkov delodajalca je bila priglašena shema državnih pomoči št. BE04-2399245-2014.

4.2.2. Davčne olajšave za zaposlovanje

Davčna olajšava za zaposlovanje prikrajšanega delavca v Pomurski regiji se lahko uveljavlja kot zmanjšanje davčne osnove v višini 70 odstotkov stroškov prikrajšanega delavca, vendar največ v višini davčne osnove in do maksimalno dovoljene višine po pravilih državnih pomoči. Zavezanci na podlagi Zakona o razvojni podpori v Pomurski regiji v obdobju 2010-2019 (ZRPPR1015) lahko uveljavljajo davčno olajšavo za zaposlovanje ob zaposlitvi prikrajšanega delavca za najmanj 12 mesecev. Zavezanci za davek od dohodkov pravnih oseb, kot tudi zavezanci za akontacijo dohodnine in dohodnino od dohodka iz dejavnosti, morajo predložiti davčni obračun davka od dohodkov pravnih oseb (obračun DDPO) in davčni obračun akontacije dohodnine in dohodnino od dohodka iz dejavnosti (obračun DohDej) davčnemu organu najpozneje *do 31. marca tekočega leta za preteklo leto*. Pri obračunu DDPO rok velja v primeru, ko ima zavezanec davčno obdobje enako koledarskemu letu.

Zakonski rok za predložitev davčnih obračunov davka od dohodkov pravnih oseb (obračun DDPO) in davčnega obračuna akontacije dohodnine in dohodnino od dohodka iz dejavnosti (obračun DohDej) za koledarsko leto 2017 je bil 2.4.2018. Zavezanci oddajajo obračun DDPO in DohDej na podlagi samoobdavčitve. V tem poročilu so tako navedeni podatki zavezancev iz obračunov DDPO in DohDej za leto 2017, po stanju na dan 2.11.2018.

Davčne obračune DDPO in DohDej za leto 2017 je oddalo 10.106 zavezancev, ki imajo sedež oziroma naslov opravljanja dejavnosti na območju občin Pomurske regije po ZRPPR1015, od tega je 4.777 zavezancev oddalo obračun DDPO in 5.329 obračun DohDej. Navedeni podatki kažejo na stabilno število zavezancev, saj je obračun DDPO in DohDej za leto 2017 oddalo za 0,6 odstotka več zavezancev, kot za leto 2016. Davčno olajšavo za zaposlovanje lahko koristijo le tisti zavezanci, ki v svojem davčnem obračunu izkažejo pozitivno davčno osnovo. Davčne olajšave v primerih, ko bi davčni zavezanec sicer bil upravičen do davčne olajšave, pa nima ali nima dovolj davčne osnove, ni mogoče prenašati in koristiti v naslednjih davčnih obdobjih. Davčne olajšave ne morejo koristiti davčni zavezanci, pravne osebe ali fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, če ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov. Na takšen način lahko zavezanci ugotavljajo davčno osnovo od 1. januarja 2013 dalje, če izpolnjujejo pogoje in so davčnemu organu priglasili takšen način ugotavljanja davčne osnove.

Po podatkih iz obračunov DDPO in DohDej izhaja, da je v davčnem obračunu za leto 2017 davčno olajšavo za zaposlovanje koristilo **38 zavezancev**, v skupni višini **485.021 EUR**.

Iz podatkov obračunov DDPO za leto 2017 izhaja, da je **25 pravnih oseb** koristilo davčno olajšavo za zaposlitev prikrajšanih delavcev, v skupni višini **415.185 EUR**.

Olajšavo za zaposlovanje prikrajšanih delavcev je, na podlagi podatkov iz obračunov DohDej, uveljavljalo **13 fizičnih oseb**, ki opravljajo dejavnost, v skupni višini **69.837 EUR**.

Davčno olajšavo za zaposlovanje so koristili zavezanci iz 13 od 30 občin po ZRPPR1015. Najnižji znesek davčne olajšave za zaposlovanje, za katero je zavezanec znižal davčno osnovo v davčnem obračunu, je bil **698 EUR**, najvišji znesek davčne olajšave za zaposlovanje, ki jo je uveljavil posamezni zavezanec, pa je bil **82.640 EUR**. Zavezanci, ki so uveljavljali davčno olajšavo za zaposlovanje so,

zaradi koriščenja navedene olajšave, skupaj izkazali za **92.354 EUR nižjo davčno obveznost za leto 2017**. Davčno olajšavo za zaposlovanje je koristilo le 0,38 odstotkov vseh zavezancev iz območja izvajanja zakona. V obračunih DDPO in DohDej za leto 2017 je davčno olajšavo za zaposlovanje koristilo za 11,8 odstotka večje število zavezancev kot v obračunih za leto 2016, znesek koriščenja davčne olajšave pa je za 18,7 odstotkov nižji glede na podatke iz obračunov DDPO in DohDej za leto 2016.

Primerjava koriščenja davčne olajšave za zaposlovanje s preteklimi leti je navedena v prilogi poročila.

Za davčno olajšavo za zaposlovanje je bila priglašena shema državnih pomoči št. BE04-2399245-2014.

4.2.3. Davčne olajšave za investiranje

Davčna olajšava za investiranje v Pomurski regiji se lahko uveljavlja kot zmanjšanje davčne osnove v višini 70 odstotkov investiranega zneska za nove začetne investicije v opremo in neopredmetena sredstva, razen v opremo in neopredmetena sredstva iz drugega in tretjega odstavka 55.a člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb in iz drugega in tretjega odstavka 66.a člena Zakona o dohodnini, vendar največ do višine davčne osnove in do maksimalno dovoljene višine po pravilih državnih pomoči. V skladu z Zakonom o davčnem postopku mora davčni zavezanec davčni obračun za preteklo koledarsko leto predložiti davčnemu organu najpozneje do konca meseca marca tekočega leta. Zakonski rok za predložitev davčnih obračunov davka od dohodkov pravnih oseb (obračun DDPO) in davčnega obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti (obračun DohDej) za koledarsko leto 2017 je bil 2.4.2018. Zavezanci oddajajo obračun DDPO in DohDej na podlagi samoobdavčitve. V tem poročilu so navedeni podatki zavezancev iz obračunov DDPO in DohDej za leto 2017, po stanju na dan 2.11.2018. V poročilu so torej zajeti podatki o uveljavljanju davčne olajšave za investiranje v Pomurski regiji iz naslova investicij v leto 2017.

Davčni zavezanci so za leto 2017 že osmo leto zapored lahko uveljavljali davčno olajšavo v skladu z Zakonom o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019.

Davčne obračune DDPO in DohDej za leto 2017 je oddalo 10.106 zavezancev, ki imajo sedež oziroma naslov opravljanja dejavnosti na območju občin Pomurske regije po ZRPPR1015, od tega je 4.777 zavezancev oddalo obračun DDPO in 5.329 obračun DohDej. Navedeni podatki kažejo na stabilno število zavezancev, saj je obračun DDPO in DohDej za leto 2017 oddalo za 0,6 odstotka več zavezancev, kot za leto 2016. Davčno olajšavo za investiranje lahko koristijo le tisti zavezanci, ki v svojem davčnem obračunu izkažejo pozitivno davčno osnovo. Davčne olajšave v primerih, ko bi davčni zavezanec sicer bil upravičen do davčne olajšave, pa nima ali nima dovolj davčne osnove, ni mogoče prenašati in koristiti v naslednjih davčnih obdobjih. Davčne olajšave ne morejo koristiti davčni zavezanci, pravne osebe ali fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, če ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov. Na takšen način lahko zavezanci ugotavljajo davčno osnovo od 1. januarja 2013 dalje, če izpolnjujejo pogoje in so davčnemu organu priglasili takšen način ugotavljanja davčne osnove.

Po podatkih iz obračunov DDPO in DohDej izhaja, da so v davčnem obračunu za leto 2017 davčno olajšavo za investiranje koristilo **253 zavezancev**, v skupni višini **10.359.194 EUR**.

Na podlagi podatkov iz obračunov DDPO za leto 2017 je davčno olajšavo za investiranje uveljavljalo **140 pravnih oseb v skupni višini 9.624.010 EUR**.

Iz podatkov iz obračunov DohDej izhaja, da je v letu 2017 olajšavo za investiranje na območju občin, ki so določene v skladu z ZRPPR1015, **uveljavljalo 113 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, v skupni višini 735.184 EUR.**

Davčno olajšavo za investiranje so koristili zavezanci iz 27 občin od 30 občin po ZRPPR1015. Najnižji znesek davčne olajšave za investiranje, za katero je zavezanec znižal svojo davčno osnovo v davčnem obračunu za leto 2017 je bil **34 EUR**, najvišji znesek davčne olajšave za investiranje, ki jo je uveljavil posamezni zavezanec, pa je bil **1.534.605 EUR**. Zavezanci, ki so uveljavljali davčno olajšavo za investiranje so, zaradi koriščenja navedene olajšave, skupaj izkazali za **2.042.908 EUR nižjo davčno obveznost za leto 2017**. Davčno olajšavo za investiranje je koristilo 2,5 odstotka vseh zavezancev iz območja izvajanja zakona. Iz podatkov iz obračunov DDPO in DohDej za leto 2017 je tako zaznati, da se je število zavezancev, ki koristijo davčno olajšavo za investiranje, glede na podatke iz obračuna za leto 2016 povečalo za 24,6 odstotkov, znesek koriščenja davčne olajšave pa se je povišal za 44,9 odstotkov.

Primerjava koriščenja davčne olajšave za investiranje s preteklimi leti je navedena v prilogi poročila.

Rok za predložitev davčnih obračunov DDPO in DohDej za leto 2018 je potekel 1.4.2019. Podatki iz davčnih obračunov za 2018 bodo podrobneje predstavljeni v letnem poročilu za leto 2019, v nadaljevanju pa povzemamo pomembnejše podatke.

Po podatkih iz davčnih obračunov DDPO in DohDej za leto 2018 po stanju na dan 14.11.2019 izhaja, da je **davčno olajšavo za zaposlovanje** koristilo 32 pravnih oseb v skupni višini 605.375 EUR in 21 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, v skupni višini 163.907 EUR; **davčno olajšavo za investiranje** pa je koristilo 165 pravnih oseb v skupni višini 8.872.769 EUR in 112 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, v skupni višini 1.315.600 EUR.«

Za davčno olajšavo za investiranje je bila priglašena shema državnih pomoči št. BE02-2399245-2014.

4.3. Vzpostavitev medpodjetniškega izobraževalnega centra

Zakon v svojem **8. členu** predvideva financiranje vzpostavitve medpodjetniškega izobraževalnega centra (MIC). Projekt se financira iz nacionalnih in kohezijskih sredstev državnega proračuna v okvirni višini **2 mio EUR**. Za izvedbo projekta v obdobju izvajanja zakona je **odgovorno Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, ki je aktivno vključeno v izvajanje zakona**, kot posredniško telo na področju kohezijske politike. Sredstva se zagotavljajo na njegovih proračunskih postavkah.

Vlada RS je na svoji redni seji dne 27. julija 2010 sprejela Sklep o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda »Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota⁵²«, s katerim se v okviru šole oblikuje organizacijska enota Medpodjetniški izobraževalni center – MIC. S tem sklepom je Vlada omogočila zavodu, da začne s postopki priprave naložbe iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in sredstev proračuna Republike Slovenije za nakup opreme za delovanje MIC in njegov zagon.

Dejavnosti MIC opredeljuje 32. člen Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju⁵³ (ZPSI-1). MIC v okviru Srednje poklicne in tehniške šole Murska Sobota (SPTŠ Murska Sobota) bo deloval mrežno, v sklopu poklicne izobraževalne vertikale na pomurskih srednjih strokovnih in poklicnih šolah. Zagotavljal bo kakovostno praktično usposabljanje z delom pri delodajalcu. Poleg tega se bodo v MIC pripravljali kandidati za mojstrske, delovodske oziroma poslovodske izpite, izvajali se bodo postopki za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij ter za opravljanje praktičnega dela zaključnih izpitov in poklicne mature. Znotraj MIC-a se bo izvajalo tudi usposabljanje za potrebe tehnoloških sprememb v delovnih procesih, kar bo pripomoglo k zviševanju konkurenčne sposobnosti gospodarstva v regiji.

Na podlagi sklepa o izbiri upravičenca – neposredna potrditev operacije »Medpodjetniški izobraževalni center Pomurje« št. 54451-12/2001-7 z dne 2.3.2012, Odločbe št. ESRR OP RR/2/1/1-0 o dodelitvi sredstev za projekt Medpodjetniški izobraževalni center Pomurje št. 303/-23/2012/6 z dne 29.3.2012, je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport z upravičencem Srednjo poklicno in tehniško šola Murska Sobota, dne 16.5.2012, sklenilo pogodbo o sofinanciranju projekta Medpodjetniški izobraževalni center Pomurje št. C 3311-12-24900. Pogodbena vrednost je znašala **2.000.000,00 EUR**, celotna vrednost projekta pa 2.062.575,99 EUR. Projekt sodi v področje energetike, strojništva in okoljevarstva.

Namen MIC Pomurje je vzpostavitev regijskega centra za izvajanje funkcionalnega usposabljanja za potrebe okolja, za izvajanje praktičnega usposabljanja dijakov, študentov in odraslih po programih srednjega in višje strokovnega izobraževanja in za pripravo kandidatov na preverjanje za pridobitev nacionalnih certifikatov: nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK), specializacije in mojstrski izpit. Pripomogel bo tudi k izobraževanju kadra iz gospodarstva in v prihodnosti razvoju malih podjetij ter predelovalnih obratov.

S to investicijo si bo MIC utrdil vodilni položaj na področju izobraževanja za potrebe gospodarstva v Pomurski regiji. Povezoval se bo z gospodarstvom v luči interakcije med izobraževalnim procesom in

⁵² Glej **Sklep Vlade (2010)**.

⁵³ Glej **Zakon Uradni list RS št.12/1996**.

prenosom izkušenj iz delovne prakse in zagotavljal kakovostno praktično usposabljanje in izpopolnjevanje v okviru poklicnega izobraževanja po javno veljavnih izobraževalnih programih.

Predmet investicijskega projekta je bila adaptacija obstoječega objekta v izmeri 2.822,60 m² prostorov in nakup tehnološke opreme za potrebe delovanja MIC-a:

- zunanje energetske naprave in laboratorij za obnovljive vire energije,
- tehnološko opremo za mehatroniko,
- tehnološko opremo za varjenje z zunanjim kontejnerjem za pline,
- tehnološko opremo za ročno obdelavo – kovačija,
- CNC tehnološko opremo in CAD/CAM tehnologijo,
- elektroniko
- tehnološko opremo za avtomatizacijo in robotiko,
- tehnološko opremo za priklop električnih strojev,
- tehnološko opremo za avto-servisno dejavnost,
- tehnološko opremo za pnevmatiko – hidravliko,
- tehnološko opremo za mizarstvo delavnico,
- laboratorij za tekstil in
- večnamenski prostor.

V letu 2013 so bila zaključena gradbena dela in pričele so se izvajati aktivnosti za nakup opreme.

Tako so bile vse aktivnosti v letu 2014 vezane na izvedbo javnih naročil za nabavo in montažo naslednje opreme:

- dobava in montaža avtoservisne opreme,
- dobava in montaža CNC opreme,
- dobava in montaža tehnološke opreme za učilnice avtomatizacije, robotike, elektrotehnike in mehatronike,
- dobava in montaža opreme za mizarstvo delavnico in
- dobava in montaža pohištvene in računalniške opreme.

Projekt se je izvajal v letih 2012, 2013 in se zaključil v jeseni 2014. Izvedene so bile vse predvidene aktivnosti in izveden prevzem objekta in opreme.

Cilji investicije so bili v celoti realizirani, prav tako bodo doseženi kazalniki, kot so bili dogovorjeni s pogodbo o sofinanciranju.

S pogodbo o sofinanciranju je bilo odobrenih 2 mio sredstev, izplačano je bilo 1.952.996,09 EUR, kar predstavlja 97,65% odobrenih sredstev. V okviru izplačanih sredstev znaša prispevek EU sredstev 1.660.046,61 EUR, SLO del pa 292.949,48 EUR.

Po zaključku projekta znaša celotna realizirana vrednost investicije 2.032.126,58 EUR, od tega je upravičenec prispeval 79.130,49 EUR lastnih sredstev.

V letu 2014 je bilo izplačano 538.885,57 EUR, od tega je bilo 458.052,70 EUR evropskih sredstev (85%) in 80.832,87 EUR slovenske udeležbe (15%).

Pravilnost izvajanja projekta je bila potrjena tudi z izvedeno revizijo Urada Republike Slovenije za nadzor proračuna (julij 2014) in izvedeno Kontrolo na kraju samem, ki je bila izvedena s strani Projektne enote Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (december 2013), saj nepravilnosti niso ugotovljene.

Iz navedenega izhaja, da je bil projekt **fizično, finančno in terminsko uspešno zaključen** in bo s svojim delovanjem tvorno prispeval k razvoju Pomurske regije.

Slavnostna otvoritev »Medpodjetniškega izobraževalnega centra Pomurje«, s katerim se uresničuje povezovanje izobraževalne ponudbe z interesi gospodarstva, je bila izvedena **v mesecu februarju 2015**. Slavnostne otvoritve se je udeležila tudi ministrica za izobraževanje, znanost in šport.

Dolgoročni namen **Medpodjetniškega izobraževalnega centra Pomurje (MIC) na Srednje poklicni in tehniški šoli Murska Sobota (SPTŠ)** je vzpostavitev regijskega centra za izvajanje funkcionalnega usposabljanja za potrebe okolja, za izvajanje praktičnega usposabljanja dijakov, študentov in odraslih po programih srednjega in višjega strokovnega izobraževanja in za pripravo kandidatov na preverjanje za pridobitev nacionalnih certifikatov **Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK)**, specializacije in mojstrski izpiti. Povezuje izobraževalni proces s potrebami gospodarstva in prenaša izkušnje iz delovne prakse ter zagotavlja kakovostno teoretično in praktično usposabljanje oz. izpopolnjevanje po javno veljavnih izobraževalnih programih.

MIC je glavna vez med SPTŠ in podjetji, obrtniki, Zavodom RS za zaposlovanje, regijskimi razvojnimi institucijami, osnovnimi šolami v regiji in zagotavlja kakovostna praktična usposabljanja in izpopolnjevanja v okviru sodobnega poklicnega izobraževanja.

MIC tako ponuja praktična in teoretična usposabljanja za potrebe posameznikov, podjetij in obrtnikov (programi funkcionalnega usposabljanja, izobraževanja na področju alternativnih virov, razvoj izdelave prototipov in modelov na CAD-CAM tehnologijah; izvajanje meritev karakteristik materialov za potrebe podjetij; demonstracije, itd).

Cilji, smotri, vsebine in metode praktičnega izpopolnjevanja in specializacije so opredeljeni z razpisanimi izobraževalnimi programi, ki so namenjeni odraslim udeležencem. MIC izvaja tudi druga izobraževanja in usposabljanja, ki jih pomagajo sooblikovati predstavniki zainteresiranih partnerjev, in sicer na način, ki bo:

- **zaposlenim v obrti in gospodarstvu** omogočil osvajanje praktičnih znanj, spretnosti in sposobnosti za posodabljanje poklicne usposobljenosti in večanje zaposljivosti (prenos novih tehnologij v delovne procese - dokvalifikacije, specializacije), napredovanje v karieri (delovodje, mojstri, specialisti);
- **učiteljem v strokovnih in višjih strokovnih šolah** ponudil seznanjanje, usposabljanje in usmerjanje za uporabo sodobnih tehnologij za potrebe okolja, ki jih bodo morali vgrajevati v izobraževalne procese v šoli.

V letu 2018 je MIC Pomurje nadaljeval z delovanjem na področju, za katerega je bil ustanovljen:

- izvajanje izobraževanja in usposabljanja brezposelnih, izvajanje prekvalifikacij, dokvalifikacij, pridobivanje praktičnih znanj, spretnosti in sposobnosti;
- sodelovanje s Pomursko gospodarsko zbornico in Obrtno zbornico;

V letu 2018 so bili izvedeni programi neformalnega izpopolnjevanja in usposabljanja ter priprave na potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij znotraj aktivnosti »Zmorem, ker znam« za brezposelne osebe na naslednjih področjih:

- **CNC operater** (vključenih 10 kandidatov, uspešno opravilo 7 kandidatov)
- **CNC operater** (vključenih 10 kandidatov, uspešno opravilo 9 kandidatov)
- **Oblikovalec lesa** (vključenih 9 kandidatov, uspešno opravilo 9 kandidatov)
- **Upravljaec lesno obdelovalnih strojev** (vključenih 8 kandidatov, uspešno opravilo 8 kandidatov)
- **Pomožna dela na področju elektroinštalacij** (7 kandidatov, uspešno opravilo 7 kandidatov)

Usposabljanje je uspešno zaključilo **42** brezposelnih oseb. Izvedena je bila tudi priprava na nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) za operaterja/operaterko na CNC stroju. V pripravo je bilo vključenih 6 brezposelnih oseb, 5 oseb je pridobilo nacionalno poklicno kvalifikacijo.

MIC je dejaven tudi na drugih vzporednih področjih v regijskem okolju, saj nudi storitve, ki jih regija na področju izobraževanja nujno potrebuje. Poleg izobraževanja brezposelnih in prekvalifikacij, se izvaja tudi izobraževanje učiteljev, ki se izpopolnjujejo in spoznava sodobno informacijsko tehnologijo na področju strojništva – CNC tehnologija.

4.4. Vzpostavitev regijskega gospodarskega središča (»Razvojni center slovenskega gospodarstva«)

9. člen Zakona o Pomurju predvideva financiranje vzpostavitve regijskega gospodarskega središča v Pomurski regiji, ki se naj sofinancira iz nacionalnih in kohezijskih sredstev državnega proračuna v okvirni višini **30 mio EUR**.

V Drugem letnem poročilu za leto 2011⁵⁴ so bile predstavljene podlage za spremembo imena Regijskega gospodarskega središča v »Razvojne centre slovenskega gospodarstva«, ter izvedene aktivnosti na podlagi Javnega razpisa za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR Razvojni centri slovenskega gospodarstva, ki je bil objavljen v *Uradnem listu RS št. 69/10 dne 30. julija 2010*.

Na podlagi javnega razpisa so bili podprti trije razvojni centri:

1. RC za nove materiale, pogone in tehnologije (RC NMPT, razvojni center za nove materiale, pogone in tehnologije d.o.o., sprememba naziva v Seaway Yachts, razvojni center za nove materiale, pogone in tehnologije d.o.o.),
2. RC za modularne in adaptivne signalno procesne oddajniške sisteme (RC MASPOS⁵⁵, Razvojni center za modularne in adaptivne signalno procesna oddajniške sisteme d.o.o.),
3. RC za pridobivanje energentov iz komunalnih odpadkov (RC PREKO⁵⁶, Razvojni center za pridobivanje energentov iz komunalnih odpadkov d.o.o.).

Sofinancirane aktivnosti razvojnih centrov so se z 31.12.2014 zaključile, zadnji zahtevek in končno poročilo so morali prejemniki sredstev na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo dostaviti do 30.6.2015.

Skupna izplačana sredstva za vse tri razvojne centre v obdobju 2011 do 2015 so v višini **20.995.727,99⁵⁷ EUR**.

V letu 2015 za projekte razvojnih centrov iz Pomurja ni bilo izplačil.

Skladno s pogodbo o sofinanciranju je obveznost prejemnikov sredstev še pet let poročati o izvajanju aktivnosti in doseženih kazalnikih. Medtem ko sta RC Maspos d.o.o. in RC Preko d.o.o. v letu 2015 svoje aktivnosti nadaljevala, je bil nad Seaway Yachts d.o.o. sprožen stečajni postopek.

Na projektu RC Preko je bila v letu 2015 izvedena revizija operacije, kjer so bila izdana priporočila za vračilo dela prejetih sredstev v višini 126.687,58 EUR.

RC Preko in RC Maspos sta v letu 2016 izvajala aktivnosti glede na svoj poslovni načrt.

RC Preko je tako v letu 2016 izvajal dva RR projekta in sicer:

⁵⁴ Glej Drugo letno poročilo (2012).

⁵⁵ Spletna povezava <http://www.rcmaspos.eu>.

⁵⁶ Spletna povezava <http://www.rc-preko.eu>.

⁵⁷ Skupni znesek pred izvedbo naknadnih določenih vračil sredstev na podlagi revizij, kontrol na kraju samem, odstopov od pogodb in unovčitev bančnih garancij.

- preprečevanje emisij toplogrednih plinov iz že zaprtih odlagališč komunalnih odpadkov z uporabo biofiltrov,
- optimizacija oskrbe JV Evrope z utekočinjenim zemeljskim plinom.

Svoje aktivnosti RC Preko prav tako izvaja v okviru raziskovalno razvojne skupne RECOVER, ki je evidentirana v evidenci izvajalcev raziskovalne in razvojne dejavnosti pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost R Slovenije.

RC MASPOS zaradi finančnih težav v letu 2016 ni izvajal nobenih konkretnih aktivnosti.

V letu 2017 je aktivnosti izvajal le RC Preko, vendar zaradi finančnih težav, predvsem na sledečih področjih:

- predelava in energetska izraba gum,
- predelava in energetska izraba blat iz čistilnih naprav ter drugih določenih frakcij komunalnih odpadkov.

RC MASPOS je v stečaju. Tako je v letu 2018 aktivnosti v okviru svojih zmožnosti izvajal le RC Preko.

4.5. Vlaganje v prestrukturiranje in dvig konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko predelovalne industrije in diverzifikacije v nekmetijske dejavnost

Zakon o Pomurju, v svojem **10. členu**, govori o vlaganjih v prestrukturiranje in dvig konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko-predelovalne industrije in diverzifikacije v nekmetijske dejavnosti. **Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** (v nadaljevanju: MKGP) je bilo v okviru izvajanja Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji odgovorno za uresničevanje razvojnega ukrepa »*vlaganja v prestrukturiranje in dvig konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko-predelovalne industrije ter diverzifikacijo v nekmetijske dejavnosti*«. Sredstva za izvajanje tega razvojnega ukrepa so se zagotavljala iz **Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013** (v nadaljevanju: PRP 2007–2013), ki se je sofinanciral iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: EKSRR) in državnega proračuna RS.

Izvajanje PRP 2007-2013 se je zaključilo 31.12.2015 in v letu 2016 tako ni bilo več izplačil iz PRP 2007-2013. V okviru »neposrednih ukrepov« (to so tisti ukrepi, pri katerih so prijavitelji prejeli avtomatično 10 dodatnih točk), je bilo tako do konca leta 2015 odobrenih 49,5 mio EUR, izplačanih pa 37,3 mio EUR sredstev iz PRP 2007-2013. Ne glede na določila izvajanja Zakona, pa je bilo v celotnem programskem obdobju (od 1.1.2007 do 31.12.2015) na vseh ukrepih 1., 2., 3. in 4. osi PRP 2007-2013 vlagateljem iz Pomurske regije izplačanih 171.686.507,33 EUR oz. 15,40% vseh izplačanih sredstev.

Program se je izvajal preko 4-ih osi (nadalje razčlenjenih v ukrepe), usmerjenih v izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega, gozdarskega sektorja in živilskega sektorja (os 1), izboljšanje okolja in podeželja (os 2), izboljšanje kakovosti življenja na podeželju in diverzifikacija podeželskega gospodarstva (os 3) ter lokalne razvojne pobude - LEADER (os 4).

V nadaljevanju sledi pregled izplačil v obdobju od 1.1.2007 do 31.12.2015 po posameznih ukrepih PRP 2007-2013:

Tabela 3: Izplačila iz EKSRR (SLO+EU del) za 1., 2., 3. in 4. os PRP 2007-2013 v Pomursko statistično regijo od **1. 1. 2007 do 31.12.2015 (v EUR)**.

UKREP	Izplačila Pomurje	Ostala Slovenija	Celotna Slovenija	Delež Pomurja
111	249.049,84 €	1.748.173,32 €	1.997.223,16 €	12,47%
112	7.640.099,69 €	47.719.185,56 €	55.359.285,25 €	13,80%
113	4.034.409,63 €	13.914.126,18 €	17.948.535,81 €	22,48%
121	29.398.365,08 €	98.135.874,03 €	127.534.239,11 €	23,05%
122	1.156.470,11 €	21.966.497,81 €	23.122.967,92 €	5,00%
123	12.622.260,53 €	70.637.753,96 €	83.260.014,49 €	15,16%
125	3.421.755,57 €	13.203.584,06 €	16.625.339,63 €	20,58%
132	44.328,59 €	515.136,08 €	559.464,67 €	7,92%
133	920.569,32 €	8.955.256,03 €	9.875.825,35 €	9,32%
142	0,00 €	637.309,38 €	637.309,38 €	0,00%
211	597.549,18 €	271.368.792,18 €	271.966.341,36 €	0,22%
212	15.803.363,46 €	63.543.601,89 €	79.346.965,35 €	19,92%

214	73.778.020,42 €	200.771.288,91 €	274.549.309,33 €	26,87%
311	3.273.255,59 €	25.180.387,52 €	28.453.643,11 €	11,50%
312	3.856.999,60 €	44.095.553,17 €	47.952.552,77 €	8,04%
321	3.312.733,70 €	0,00 €	3.312.733,70 €	100,00%
322	6.959.203,06 €	26.687.699,93 €	33.646.902,99 €	20,68%
323	1.727.318,25 €	6.537.469,74 €	8.264.787,99 €	20,90%
LEADER	2.890.755,71 €	27.840.678,57 €	30.731.434,28 €	9,41%
Skupna vsota	171.686.507,33 €	943.458.368,32 €	1.115.144.875,65 €	15,40%

Vir: MKGP (2016).

4.5.1. Izvajanje Programa razvoja podeželja 2014-2020

Z letom 2015 se je začel izvajati Program razvoja podeželja za obdobje 2014-2020 (PRP 2014-2020), v okviru katerega je do konca leta 2023 na voljo več 1,1 mrd EUR.

Do 31.12.2018 je bilo izvedenih skupaj 48 javnih razpisov v skupni vrednosti 361 mio EUR. Največ javnih razpisov je bilo razpisanih na podlagi predpisov za izvajanje ukrepov za investicije v kmetijstvo, gozdarstvo in živilsko-predelovalno industrijo, za zagon dejavnosti za mlade kmete, sanacijo gozdov, vključevanja v sheme kakovosti ter iz ukrepa LEADER (CLLD).

V letu 2018 se je nadaljeval močan investicijski cikel, zagnan v letu 2016, ki se bo z nadaljnjimi javnimi razpisi nadaljeval tudi v letu 2019.

Do konca leta 2018 je bilo Pomurski regiji skupaj izplačanih **83.326.909 EUR**, kar predstavlja 18,8% izplačanih sredstev glede na celotno državo po statističnih regijah in predstavlja najvišji delež med vsemi statističnimi regijami.

Največji delež izplačanih sredstev (61,93%) je z dobrimi 51 mio EUR zasedel ukrep **M10 Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila**. Sledijo mu ukrep **M04 Naložbe v osnovna sredstva** z vek kot 13 mio EUR oz. deležem 15,84%, ukrep **M13 Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami** s dobrimi 7 mio EUR in deležem 9,29%. sledi ukrep **M14 Dobrobit živali** s 3,93% ter ukrep **M06 Razvoj kmetij in podjetij** s 3,92%. Pri ostalih ukrepih so deleži manjši.

Tabela 4: Izplačila iz PRP 2014-2020 upravičencem v Pomurski regiji do 31.12.2018

UKREP	Izplačila Pomurje (v EUR)
M01 Prenos znanja in dejavnosti informiranja	45.085
M02 Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah	241.772
M03 Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila	32.501
M04 Naložbe v osnovna sredstva	13.207.161
M06 Razvoj kmetij in podjetij	3.271.634
M08 Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje	351.217
M10 Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila	51.609.744
M11 Ekološko kmetovanje	2.157.157
M13 Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami	7.742.648
M14 Dobrobit živali	3.277.073
M19 Podpora za lokalni razvoj v okiru pobude LEADER	556.935

M20 Tehnična pomoč na pobudo držav članic	198.602
M113 Predčasna upokojitve	635.379
Skupaj	83.326.909

Vir: MKGP (2019).

Izplačila t.i. prevzetih obveznosti iz prejšnjega programskega obdobja 2007-2013

Gre za izplačila iz prejšnjega programskega obdobja, ki pa se izplačujejo iz sredstev PRP 2014-2020, za ukrepe, ki so navedeni v 118. členu Uredbe o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013 v letih 2011-2013. Tako so upravičenci iz Pomurske regije do konca leta 2018 v okviru navedene vsote prejeli tudi za **6.319.038 EUR prevzetih sredstev**, največ iz naslova ukrepa 125 Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva (4.679.895 EUR). Navedena sredstva so skupaj všteta v skupno vsoto vseh izplačanih sredstev.

Vsa sredstva oz. plačila uz Programa razvoja podeželja 2014-2020 se izvajajo iz proračunskih postavk 140021 in 140022.

V letu 2019 MKGP načrtuje izvedbo najmanj 14 novih javnih razpisov, tudi na ukrepih, ki jih ministrstvo do sedaj še ni izvajalo, več javnih razpisov pa je bilo že objavljenih.

4.5.1.1. Lokalne akcijske skupine

Na območju Pomurja oz. zakona delujejo **štiri lokalne akcijske skupine** (v nadaljevanju: LAS), ki se v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 46/16) ter Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019 (Uradni list RS, št. 87/09, 82/15 in 27/17) v okviru izvajanja ukrepa **M19 Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER** obravnavajo enako kot problemska območja z visoko brezposelnostjo (ki so določena s Sklepom o dodatnih začasnih ukrepih razvojne podpore za problemska območja z visoko brezposelnostjo, Uradni list RS, št. 36/16 in 64/16). S tem imajo LAS možnost črpanja dodatnih sredstev iz naslova problemskih območij iz sklada EKSRP.

Na območju tako delujejo štiri lokalne akcijske skupine:

- Pomurje: LAS Goričko, LAS Pri dobrih ljudeh in LAS Prlekija
- Območje Ormoža: LAS Upravne enote Ormož

V nadaljevanju sledi pregled sredstev po posamezni LAS v obdobju 2014-2020:

Tabela 5: Sredstva za LAS, obdobje 2014-2020

LAS	Odobrena sredstva EKSRP (v EUR)	Dodatna sredstva za problemska območja (15%) (v EUR)
LAS Goričko	1.650.255	247.538
LAS Pri dobrih ljudeh	1.132.470	169.870
LAS Prlekija	1.214.915	182.237
LAS Upravne enote Ormož	512.420	76.863
Skupna vsota	4.510.060	676.509

Vir: MKGP (2017)

Skupno je za LAS na območju Zakona namenjenih 676.509 EUR dodatnih sredstev iz naslova problemskih območij, od skupno 3 mio EUR sredstev namenjenih za vsa problemska območja v Sloveniji. Za odobritev teh sredstev imajo LAS možnost vložiti spremembo strategije lokalnega razvoja, z odločbo o potrditvi spremembe strategije lokalnega razvoja, pa bodo LAS-om ta sredstva odobrena in jih bodo lahko črpali preko operacij.

LAS Goričko, LAS Pri dobrih ljudeh ter LAS UE Ormož so bila dodatna sredstva za problemska območja odobrena z odločbo v letu 2018. LAS Prlekija še ni vložil vloge za odobritev dodatnih sredstev.

LAS-om je bilo do konca leta 2018 skupno izplačanih 556.935 EUR iz naslova ukrepa M19 Podpora za lokalni razvoj v okviru pobude LEADER, od tega 35.328,16 EUR iz podukrepa M19.1 Pripravljalna podpora, 183.414,98 EUR iz podukrepa M19.2 Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost ter 338.191,66 EUR iz podukrepa M19.4 Podpora za tekoče stroške in stroške animacije.

4.6 Vlaganje v infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo

Projekt vodooskrbe Pomurja je vključen v Pomurski **Zakon. 11. člen nalaga, da se** vlaganja v infrastrukturo za oskrbo Pomurske regije s pitno vodo izvedejo iz nacionalnih in kohezijskih sredstev državnega proračuna v okvirni višini 98 mio EUR. Vrednost in letna dinamika financiranja projekta se določi s sprejetim projektom po postopku njegove potrditve s strani organa upravljanja v skladu s pravili državnih pomoči in kohezijske politike Evropske unije. Za izvedbo projekta v času trajanja zakona je odgovorno Ministrstvo za okolje in prostor, kot posredniško telo na področju kohezijske politike. Sredstva se zagotovijo na njegovih proračunskih postavkah.

Pomurske občine, razen občine Apače, ki je takrat še ni bilo, so **maja 2003** podpisale Pismo o nameri, s katerim so potrdile svoj interes in voljo za izvedbo projekta skupne izgradnje ter skupnega upravljanja regionalnega sistema oskrbe prebivalstva s pitno vodo Pomurja vključno z vzpostavitvijo sistema odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Dne **21. 1. 2005** so te občine z Republiko Slovenijo, Ministrstvom za okolje in prostor, sklenile pogodbo o izgradnji in obratovanju ter skupnem upravljanju regionalnega sistema oskrbe prebivalstva s pitno vodo Pomurja.

Ministrstvo za okolje in prostor je dne 8. 4. 2008 posredovalo na Službo Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) dopis, v katerem predlaga razdelitev celovitega projekta Vodooskrbe Pomurja na tri samostojne in funkcionalno neodvisne celote. Dne 04.07.2008 je SVLR podala **načelno soglasje k predlagani členitvi, ki je bila dokončno potrjena dne 31.03.2009** na sestanku v Pomurju tako s strani SVLR kakor tudi s strani predstavnikov **JASPERS**.

V fazi izdelave idejnih zasnov se je **projekt torej razdelil na tri sisteme** – A (Lendavski), B (Mursko Soboški) in C (Prleški). Pomurske občine so v okviru posameznih sistemov sklenile pogodbe o skupnem sodelovanju in sovlaganju v izgradnjo vodovodnega omrežja.

Projekt vodooskrbe Pomurja je bil vključen v indikativni seznam velikih projektov osnovne različice **Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013 (OP ROPI 2007-2013)**, v katerem je bila prvotno ocenjena **vrednost celotne investicije z DDV v višini 30 mio EUR**. V to vrednost so bili zajeti v glavnem le stroški primarnih cevovodov.

Z namenom zagotovitve celovitosti projekta je bilo potrebno projekt razširiti z vključitvijo sekundarnih cevovodov. Tako je po izdelavi idejnih zasnov in Dokumentov identifikacije investicijskega projekta, skupna vrednost projekta narasla na **123 mio EUR**.

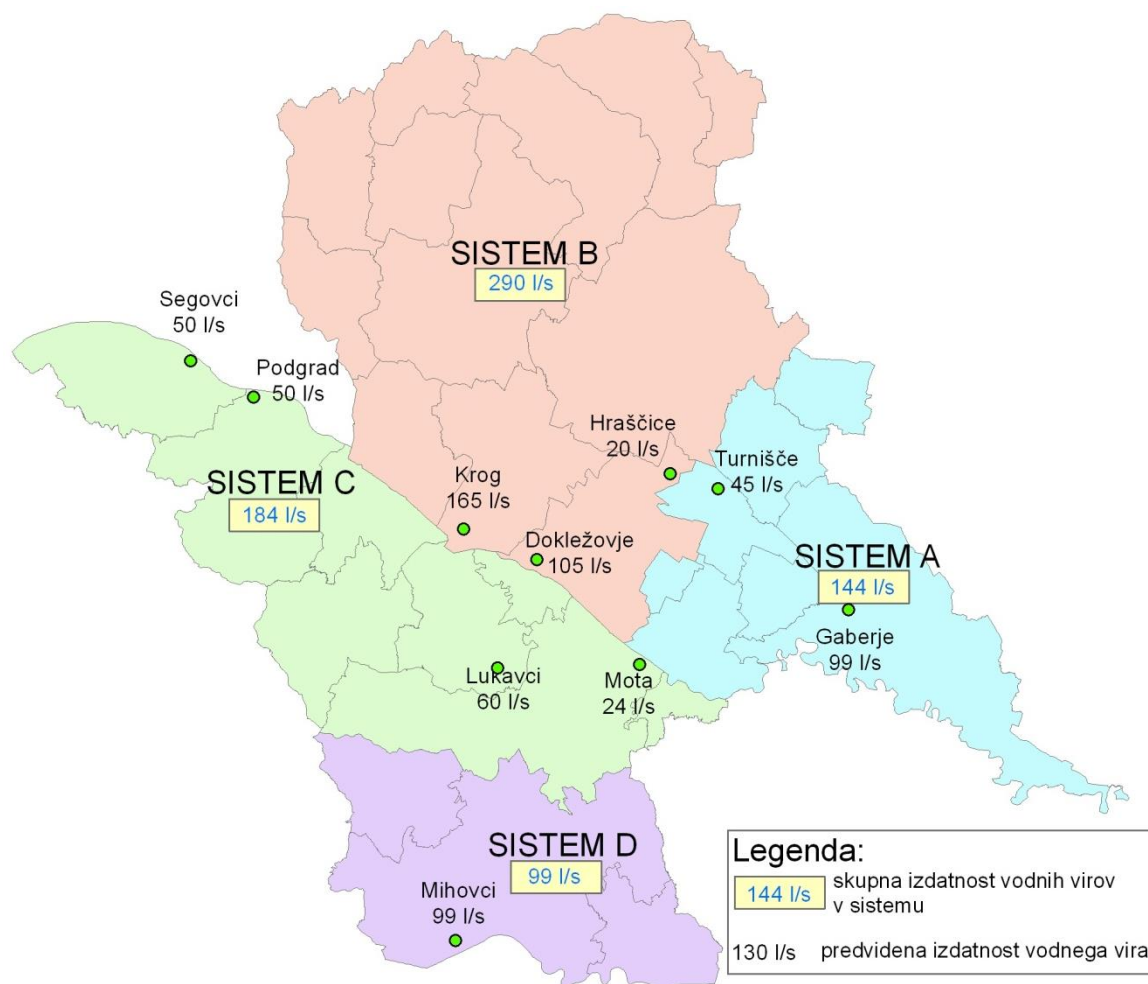
Vlada Republike Slovenije je s sklepom dne **03.06.2010** potrdila spremembe Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 (OP RR) in Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013 (OP ROPI). V spremenjenem Operativnem programu razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007–2013 so vsi trije sistemi: A, B in C opredeljeni kot **prioritetni projekti**.

Ocenjene vrednosti celotnih investicij z DDV po spremembi OP ROPI so naslednje (podatki december 2012):

- Oskrba s pitno vodo Pomurja - Sistem A (lendavsko območje): **43 mio EUR**
- Oskrba s pitno vodo Pomurja - Sistem B (Goričko): **48 mio EUR (I. faza) + 32 mio EUR (II. faza)**
- Oskrba s pitno vodo Pomurja - Sistem C (Prlekija): **48 mio EUR**

V Pomurski zakon so tudi vključene občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž, ki so pripravile projekt Oskrba s pitno vodo v porečju Drave - ormoško območje, ocenjen na vrednost **12 mio EUR**. S tem je bilo potrebno zagotoviti enake pogoje obravnave tudi za to območje.

Prikaz 1: Shema sistemov in vodna bilanca.

Vir: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (december 2012).

Izgradnja vodovodnih omrežij se financira **v okviru sredstev Kohezijskega sklada**. V sklopu posameznih sistemov se iz Kohezijskega sklada financira tudi novogradnja ter rekonstrukcija vodnih virov in transportnih vodovodov. Financiranje vodnih virov in transportnih vodovodov ne bremeni občinskih virov, z izjemo DDV-ja. Po osnovni finančni razdelitvi stroškov je bilo predvideno, da bodo cca. 25% vrednosti projekta pokrile občine, 55% Kohezijski sklad, 10% Vodni sklad in 10% lastna udeležba državnega proračuna.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti pri izvajanju predvsem zemeljskih del s strani Inšpektorata RS za promet, energetiko in prostor (IRSPEP), po odločitvi organa upravljanja v začetku leta 2015, je Ministrstvo za okolje in prostor v vlogi posredniškega telesa, izvajalo popravilne ukrepe. Po izvedenih preverjanjih se je sofinanciranje projekta nadaljevalo.

Oskrba s pitno vodo Pomurja - sistem A (Lendavski sistem)

Vključene občine: Lendava, Turnišče, Odranci, Kobilje, Črenšovci, Dobrovnik in Velika Polana.

Dne, 13. 6. 2013, je MGRT, organ upravljanja izdalo odločbo št.: KS OP ROPI/5/2/Pomurje – Sistem A/0 o dodelitvi sredstev za projekt »Oskrba s pitno vodo Pomurja – Sistem A«. Organ upravljanja je dne 26.10.2015 izdal odločbo št. KS OP ROPI/5/2/Pomurje-sistem A/1 o spremembi odločbe št. KS OP ROPI/5/2/Pomurje-sistem A/0. Višina skupnih stroškov projekta znaša po odločbi 31.978.970,12 EUR, realizirano pa je bilo 31.892.854,88 EUR. Prispevek Skupnosti znaša po odločbi 19.087.644,37 EUR, realizirano pa je bilo 19.036.243,32 EUR. Nacionalni viri znašajo po odločbi 6.437.344,67 EUR, realizirano pa je bilo 5.548.720,07 EUR, občinski viri pa 12.699.559,76 EUR, realizirano pa je bilo 7.307.891,49 EUR. Z izvedbo projekta je zagotovljena zanesljiva oskrba z neoporečno pitno vodo za 23.100 prebivalcev, 8.615 prebivalcev pa je na novo oskrbovanih iz vodovodnih sistemov z zagotovljenim monitoringom. V okviru projekta je bilo izgrajeno in hidravlično izboljšano 165 km cevovodov, od tega 39 km transportnih, 67 km primarnih in 59 km sekundarnih cevovodov. Zgrajeni so bili 3 vodohrani in povečana 2 vodohrana, na novo je bilo zgrajenih 9 merilnih oz. regulacijskih jaškov in vzpostavljen center vodenja za daljinski nadzor. Nadgrajena sta bila 2 vodna vira. Gradnja je bila končana oktobra 2015, projekt se je zaključil 31.12.2015.

V letu 2016 je bilo pripravljeno Končno poročilo upravičenca o izvedbi projekta.

V letu 2017 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije. V letu 2018 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije ter posredovano organu opravljanja.

Oskrba s pitno vodo Pomurja - sistem B (Goričko)

Vključene občine: Beltinci, Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Rogašovci, Šalovci, Tišina.

Dne, 25. 7. 2013, je MGRT, organ upravljanja izdalo odločbo št. KS OP ROPI/5/2/Pomurje – Sistem B/0 o dodelitvi sredstev za projekt »Oskrba s pitno vodo Pomurja – Sistem B«. Višina skupnih stroškov projekta znaša po odločbi 49.549.480,00 EUR, realizirano pa je bilo 47.729.704,71 EUR. Prispevek Skupnosti znaša po odločbi 28.529.128,56 EUR, realizirano pa je bilo 27.481.355,21 EUR. Nacionalni viri znašajo po odločbi 5.034.552,10 EUR, realizirano pa je bilo 4.849.651,36 EUR, občinski viri pa 15.985.799,34 EUR, realizirano pa je bilo 15.398.698,14 EUR. V okviru projekta je bila zagotovljena zanesljiva oskrba z neoporečno pitno vodo za 47.336 obstoječih prebivalcev in povečanje števila prebivalcev, oskrbovanih iz vodovodnih sistemov z zagotovljenim monitoringom za 10.018. Projekt poleg novogradnje obsega tudi hidravlične izboljšave posameznih delov vodooskrbnega sistema in zagotovitev ustreznih vodnih virov. V okviru projekta je bilo tako na novo zgrajenega 255.810 m vodovodnega omrežja s pripadajočimi objekti, od tega 140.816 m sekundarnih vodovodov, 60.453 m primarnih vodovodov, 54.541 transportnih vodovodov in nadgrajena dva vodna vira. Projekt se je zaključil 31.12.2015.

V letu 2016 je bilo pripravljeno Končno poročilo upravičenca o izvedbi projekta.

V letu 2017 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije. V letu 2018 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije ter posredovano organu opravljanja.

Oskrba s pitno vodo Pomurja - sistem C (Prlekija)

Vključene občine: Apače, Gornja Radgona, Križevci, Radenci, Razkrižje, Sveti Jurij ob Ščavnici, Veržej, Ljutomer.

Dne, 19. 7. 2013, je MGRT, organ upravljanja izdalo odločbo št. KS OP ROPI/5/2/Pomurje – Sistem C/0 o dodelitvi sredstev za projekt »Oskrba s pitno vodo Pomurja – Sistem C«. Višina skupnih stroškov projekta je znašala po odločbi 49.375.566,00 EUR, od tega je bilo realiziranih 49.337.103,45 EUR.

Prispevek Skupnosti je znašal po odločbi 32.063.133,56 EUR, od tega je bilo realiziranih 30.615.473,75 EUR. Nacionalni viri so znašali po odločbi 5.658.200,04 EUR, od tega je bilo realizirano 5.402.731,53 EUR, javni viri, ki se ne všttevajo v osnovo za sofinanciranje prispevka skupnosti (državni, lokalni, drugi viri) pa 11.654.232,40 EUR, pri čemer je bilo realiziranih 13.318.898,17 EUR.

V sklopu projekta se je zgradilo sodobno vodovodno omrežje: uredili so se 4 vodni viri (Mota, Lukavci, Segovci in Podgrad), zgradil in izboljšal se je vodovod v skupni dolžini 183.526 m, od tega se je zgradilo 66.818 m transportnega voda in 116.708 m primarnega in sekundarnega voda. Zgradilo in nadgradilo se je še 8 vodohranov, 3 črpališča pitne vode ter 4 prečrpališča pitne vode.

Za zagotovitev dodatne zaščite vodnih virov se je v občinah Apače in Ljutomer zgradilo 20.127 m kanalizacijskega omrežja, v občini Apače (naselja Apače, Segovci, Črnci) se je nadgradila čistilna naprava Apače, zgradilo 3 nove vakuumske postaje in 3 gravitacijska črpališča, v občini Ljutomer pa 4 nova črpališča odpadnih voda (2 v Moti in 2 v Cvenu).

Gradnja projekta je zaključena, o čemer je bilo v letu 2016 pripravljeno tudi Končno poročilo upravičenca o izvedbi projekta.

Občine upravičenke projekta pa ostajajo v obvezi, da v obdobju 5 let (po zaključku operacije) pripravljajo in organu opravljanja 1x letno posredujejo Poročilo o spremljanju operacije po zaključku operacije.

V letu 2017 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije. V letu 2018 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije ter posredovano organu opravljanja.

Oskrba s pitno vodo v porečju Drave (2. sklop) Ormoško območje (sistem D)

Vključene občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž

Dne, 23. 4. 2012, je MGRT, organ upravljanja izdalo odločbo št. KS OP ROPI/5/2/Ormoško območje/0 o dodelitvi sredstev za projekt »Oskrba s pitno vodo v porečju Drave (2. Sklop) – ormoško območje«. Višina skupnih stroškov projekta znaša po odločbi 12.183.869,00 EUR. Prispevek Skupnosti znaša po odločbi 7.539.989,20 EUR. Nacionalni viri znašajo po odločbi 1.330.586,34 EUR, občinski viri pa 3.313.293,46 EUR.

Dne, 27.11.2015 je Organ upravljanja izdal spremembo Odločbe št. KS OP ROPI/5/2/Ormoško območje/1 o dodelitvi sredstev za projekt »Oskrba s pitno vodo v porečju Drave (2. sklop) – Ormoško območje« št. 303-23/2010/25. Višina skupnih stroškov projekta znaša 10.561.103,45 EUR. Prispevek skupnosti znaša 6.363.855,59 EUR. Nacionalni viri znašajo 1.123.033,35 EUR, občinski viri pa 3.074.214,51 EUR.

Realizirana višina skupnih stroškov projekta znaša 9.587.771,40 EUR. Prispevek Skupnosti znaša 6.218.256,42 EUR. Nacionalni viri znašajo 1.097.339,59 EUR, občinski viri pa 2.732.697,20 EUR. Projekt je bil sestavljen iz več sklopov (cevovodi, vodohrani, prečrpalne postaje in čistilna naprava). Tako je bilo v sklopu projekta zamenjanih 42.739 km cevovodov, izgrajeni so bili 4 vodohrani, izgrajene 4 prečrpalne postaje, 2 hidropostaji, vodohran bazen z nabiro s črpališčem in povečana čistilna naprava. Gradnja je zaključena.

V letu 2016 je bilo pripravljeno Končno poročilo upravičenca o izvedbi projekta.

V letu 2017 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije. V letu 2018 je bilo pripravljeno (letno) Poročilo o spremljanju operacije ter posredovano organu opravljanja.

5. Koordinacija drugih ukrepov Vlade RS za Pomursko regijo

4. ukrep Zakona o Pomurju določa prednostno obravnavo programov in projektov iz Pomurske regije pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja na določenih področjih. Poročilo o izvedenih aktivnostih na področju ukrepov, ki jih pokrivajo posamezna ministrstva, je bilo predstavljeno v predhodnih poglavjih. V nadaljevanju želimo predstaviti dosegljive podatke o sredstvih, ki jih posamezna ministrstva vlagajo v Pomurje oziroma, ki so bila v letu 2012 tako ali drugače v okviru razpisov namenjena in/ali porabljena Pomurju⁵⁸.

5.1. Poročanje ministrstev o ukrepih v širšem smislu zakona

5.1.1. Poročilo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Trg dela v Pomurju

Pozitivna gospodarska gibanja so se v letu 2018 v Sloveniji nadaljevala, čeprav se je gospodarska rast nekoliko umirjala. Razmere za zaposlovanje so bile zato spodbudne in število delovno aktivnih se je povečalo, najbolj na področju kmetijstva, prometa in skladiščenja ter gradbeništva. Tudi brezposelnost se je ob zmanjšanem prilivu novih brezposelnih oseb zniževala. Naraščajočo oviro pa predstavlja pomanjkanje delavcev kot posledica strukturnih neskladij in staranja prebivalstva.

Pomurska regija v primerjavo s celotno Slovenijo sledi splošnim trendom v gospodarstvu. Veča se **število delovno aktivnih prebivalcev**, tako je bilo decembra 2018 v Pomurski regiji 2,8% delovno aktivnih prebivalcev kot v enakem obdobju leto prej, na območju celotne Slovenije pa za 3,6 % več.

Tako kot sicer na področju celotne države, se Pomurska regija srečuje s strukturno brezposelnostjo, vendar pa je le-ta tu bolj izrazita. Neugodna struktura se kaže predvsem v večjem deležu težje zaposljivih brezposelnih oseb.

Skladno s trendom večanja delovne aktivnosti prebivalstva, je bilo tudi ob koncu leta 2018 v **evidenci brezposelnih oseb** v Pomurju 777 manj oseb (ali 10,8%) kot v enakem obdobju leto prej. Prav tako se je v evidenco v letu 2018 na **ново prijavilo 5.703 oseb**, kar je 10,5% manj kot v letu 2017.

Manjši je tudi odliv iz evidence in zaposlitve brezposelnih oseb v Pomurju: **odjavilo se je 6.508 oseb**, to je 12,8% manj kot v letu 2017, prav tako se je število zaposlitev brezposelnih oseb v letu 2018 zmanjšalo za 8,8%. Oboje je odraz manj prijav v evidenco brezposelnih in hkrati postopoma slabše strukture brezposelnih oseb z naraščajočim deležem težje zaposljivih oseb, predvsem dolgotrajno brezposelnih, starejših in tistih z nizko stopnjo izobrazbe in invalidov.

⁵⁸ Izračuni veljajo za občine: Beltinci, Tišina, Črenšovci, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Šalovci, Kobilje, Kuzma, Lendava, Ljutomer, Moravske Toplice, Murska Sobota, Odranci, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij, Turnišče, Cankova, Dobrovnik, Grad, Hodoš, Križevci, Razkrižje, Velika Polana, Veržej.

Med novoprijavljenimi je bilo:

- 804 iskalci prve zaposlitve (35 oseb oz. 4,2 % manj kot v enakem obdobju predhodnega leta),
- 44 oseb, ki so delo izgubile zaradi stečaja oz. likvidacije podjetja (59 oseb oz. 57,3 % manj kot v enakem obdobju predhodnega leta),
- 566 oseb, ki so bile opredeljene kot trajno presežni delavci (183 oseb oz. 24,4 % manj kot v enakem obdobju predhodnega leta),
- 3.441 oseb, ki jim je izteklo delovno razmerje za določen čas (409 oseb oz. 10,6 % manj kot v enakem obdobju predhodnega leta).

V regiji je konec novembra 2018 1.110 oz. 18,5 % brezposelnih oseb prejelo **denarno nadomestilo** (v Sloveniji 23,9 %). Povprečna višina bruto izplačanega denarnega nadomestila je znašala 689,62 € (v Sloveniji 712,88 €).

V obdobju od januarja do decembra 2018 so delodajalci za območje regije sporočili **6.081 prostih delovnih mest**, vendar poudarjamo, da to niso popolni podatki prostih mest, saj delodajalci, ki ne sodijo v javni sektor ali niso družbe v večinski lasti države, niso dolžni obveščati Zavoda RS za zaposlovanje.

Med temi je bilo največ povpraševanja po naslednjih poklicih: natakarji (333), delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah (262), vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev (251), delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n. (234), čistilci, strežniki in gospodinjski pomočniki ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah (185), prodajalci (165), delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah (159), strokovni sodelavci za zdravstveno nego (153), varilci ipd. (138), drugi delavci za preprosta dela, d. n. (137), kuharji (127), mehaniki in serviserji motornih vozil in koles (120), mizarji ipd. (114), vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev predšolskih otrok (111), predmetni učitelji v osnovni šoli (105).

Stopnja registrirane brezposelnosti v mesecu decembru 2018 v RS znaša 8,1%, v Pomurski regiji pa 13,3%, kar je največja stopnja brezposelnosti v državi, sledita ji Posavje z 9,7% in Podravje z 9,5% stopnjo brezposelnosti. Najnižjo stopnjo brezposelnosti v 2018 je ponovno zabeležila Gorenjska (5,5%).

Na območju, ki ga pokriva OS Murska Sobota, med brezposelnimi osebami izstopajo predvsem dolgotrajno brezposelni (brezposelni več kot 1 leto). Teh je v strukturi brezposelnih 54,9%. Poleg tega je med brezposelnimi največ starejših od 50 let 44,1% in z osnovnošolsko izobrazbo ali manj 39,4% ter s priznano invalidnostjo 27,9%.

Podrobnejši pregled strukture brezposelnih v Pomurju, v primerjavi s podatki za Slovenijo, se nahaja v prilogi tega poročila.

Vključevanje v ukrepe aktivne politike zaposlovanja v Pomurju

V programe aktivne politike zaposlovanja (APZ) se je v letu 2018 vključilo **3.197 oseb**, kar je 182 vključitev **več kot v preteklem letu**, ko je bilo na novo vključenih 3.015 brezposelnih oseb. Brezposelni iz Pomurja, ki so bili udeleženi v programih APZ, predstavljajo 10,4% vseh udeležencev v APZ v 2018.

Podrobnejši finančni pregled izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja se nahaja v prilogi tega poročila.

Izvajanje projektov v Pomurski regiji, financiranih iz Evropskega socialnega sklada

Projekt »Spodbujanje pripravništev«

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in Socialna zbornica Slovenije od leta 2010 sodelujeta v okviru Evropskega socialnega sklada na področju spodbujanja zaposlovanja iskalcev prve zaposlitve na področju socialnega varstva. V tekočem programskem obdobju Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 se izvaja operacija Spodbujanje pripravništva v okviru:

- 8. prednostne osi: »Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile«,
- prednostne naložbe 8.2: »Trajnostno vključevanje mladih na trg dela, predvsem tistih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, vključno z mladimi, ki so izpostavljeni socialni izključenosti, in mladimi iz marginaliziranih skupnosti, vključno prek izvajanja Jamstva za mlade«,
- specifičnega cilja 8.2.1: »Znižanje brezposelnosti mladih«.

Namen operacije je večja zaposljivost oseb s stopnjo in vrsto izobrazbe, ki je določena za strokovne delavce v Zakonu o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS in 57/12, v nadaljevanju: ZSV) ter krepitev socialno varstvenega sektorja za izvajanje posameznih socialnovarstvenih programov in s tem zagotavljanje kakovostnejših storitev za uporabnike socialnovarstvenih programov.

Cilj je zaposliti največ 100 iskalcev prve zaposlitve - pripravnikov na področju socialnega varstva, skladno z ZSV, in sicer za obdobje največ 12 mesecev, z namenom pridobivanja in krepitev njihovih sposobnosti, znanj, veščin in spretnosti, s ciljem, da opravijo pripravništvo in strokovni izpit, ki predstavlja zakonski pogoj za zaposlitev na področju socialnega varstva.

V letu 2016 je bil tako objavljen **javni razpis za projekt Spodbujanje pripravništev**, v katerega se je vključilo 82 pripravnikov, od tega jih je v okviru kohezijske regije Vzhodna Slovenija vključenih 43. Glede na organizacijsko strukturo organizacije se je vključilo: 42 pripravnikov na centrih za socialno delo, 4 pripravniki na centrih za usposabljanje delo in varstvo, 14 pripravnikov v domovih za starejše, 5 pripravnikov v varstveno delovnih centrih, 2 pripravnika v javnem zavodu za pomoč na domu, 15 pripravnikov v nevladnih organizacijah.

Projekt traja od 1.10.2015 do 30.9.2017 v vrednosti 1,676.443 EUR; od tega je največ 942.881,48 EUR namenjenih za vključitev pripravnikov s stalnim prebivališčem v zahodni regiji in največ 733.561,52 EUR za vključitev pripravnikov s stalnim prebivališčem v vzhodni regiji. Upravičenec (Socialna zbornica Slovenije) je v letu 2016 oddal zahteve v skupni višini 713.354,22 EUR in sicer za projektno pisarno v višini 78.942,10 EUR, za zaposlovanje pripravnikov za zahodno regijo v višini 323.950,94 EUR in za vzhodno regijo v višini 310.461,18 EUR.

V letu 2017 je bilo za kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija izplačanih 323.864,00 EUR in podprtih 43 pripravnikov.

Projekt se je v letu 2017 zaključil.

Podeljevanje štipendij

Ocenjujemo, da je za razvoj regije pomembno tudi spodbujanje mladih pri izobraževanju, tudi s podeljevanjem štipendij.

Število dodeljenih štipendij v Pomurju v letu 2018 (šolsko leto 2018/2019), je ponazorjeno v tabelah, v prilogi tega poročila.

5.1.2. Poročilo Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo

Direktorat za podjetništvo, konkurenčnost in tehnologijo

Na podlagi razpoložljivih podatkov o odobrenih pomočeh v letu 2018 je na javnih razpisih/pozivih/ukrepih Direktorata za internacionalizacijo, podjetništvo in tehnologijo na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju MGRT-DIPT), ki jih je izvedel MGRT-DIPT sam ali preko izvajalskih institucij (Slovenskega podjetniškega sklada, Javne agencije Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT Slovenija) ali SID banke), iz **Pomurske regije** prejelo pomoč **68 podjetij** (46 gospodarskih družb, 21 samostojnih podjetnikov posameznikov in 1 zavod). **V letu 2018** je bilo Pomurski regiji odobreno za **5,8 mio EUR subvencij, 382 tisoč EUR kreditov** ter **1,9 mio EUR garancij**.

Na podlagi zgoraj navedenih podatkov je bilo Pomurski regiji v letu 2018 s strani MGRT-DIPT skupaj dodeljeno nekaj več kot **8 mio EUR oz. 3,92% vseh dodeljenih sredstev**.

5.1.2.1. Slovenski podjetniški sklad

Aktivnosti Slovenskega podjetniškega sklada so v skladu s Sedmo spremembo Programa Pomurje z dne 21.7.2016 prenesene v Instrument 1, pod Spodbude za zagon novoustanovljenih podjetij.

5.1.3. Slovenski regionalno razvojni sklad

Regijska garancijska shema za Pomurje

V letu 2016 je Slovenski regionalni razvojni sklad sam objavil **Javni razpis za dodeljevanje garancij za bančne kredite za mikro, mala in srednje velika podjetja v okviru Regijske garancijske sheme za Pomurje** (Ur. l. RS št. 24/2016). Podlaga za javni razpis je bila Garancijska shema sklada za območje Republike Slovenije – de minimis (št. priglasitve: M001-5940117-2014).

V letu 2017 je Sklad izvedel Javni poziv za izbiro izvajalcev regijske garancijske sheme za Zasavje in Pomurje, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 13/2017 z dne 17.3.2017. Po javnem pozivu je bila za izvajanje regijske garancijske sheme v Pomurju izbrana Razvojna agencija Sinergija d.o.o., sodelujoča institucija.

V mesecu septembru je bil v Uradnem listu RS, št. 54/2017 objavljen **Javni razpis za garancije bančnim kreditom za mikro, mala in srednja podjetja v okviru regijske garancijske sheme v regiji**

Pomurje. Predmet razpisa so garancije Regijske garancijske sheme v regiji Pomurje (RGS Pomurje) za bančne kredite, ki jih RA Sinergija kot izvajalec razpisuje po Pogodbi o izvajanju regijske garancijske sheme na območju Pomurske regije, sklenjene med Slovenskim regionalno razvojnim skladom in RA Sinergijo ter v sodelovanju z bankami. Garancija v letu 2017 ni bila podeljena.

V letu 2018 je bila podeljena ena garancija v višini 16.000,00 EUR.

5.1.4. Poročilo Ministrstva za kulturo

Na področju **nepremične kulturne dediščine** je ministrstvo v letu 2018 financiralo 3 projekte obnove spomenikov v skupni višini **41.556,82** EUR

Na področju **knjižnične dejavnosti** je ministrstvo sofinanciralo Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota v skupni višini **136.453** EUR (nakup knjižničnega gradiva, program osrednje območne knjižnice, program za pripadnike madžarske narodne skupnosti, program splošne knjižnice na obmejnem območju), Knjižnico – Kulturni center Lendava v višini **79.753** EUR (nakup knjižničnega gradiva, program za pripadnike madžarske narodne skupnosti), Splošno knjižnico Ljutomer v višini **15.296** EUR (nakup knjižničnega gradiva) ter Javni zavod Knjižnica Gornja Radgona v višini **17.774** EUR (nakup knjižničnega gradiva).

Na področju **izvajanja državne javne službe v pooblaščenih muzejih** je ministrstvo sofinanciralo delovanje in program Pomurskega muzeja Murska Sobota v višini **445.485** EUR, Galerijo Murska Sobota v višini **145.472** EUR ter Galerijo-muzej Lendava v višini **34.327** EUR.

Na področju **ustvarjalnosti** je ministrstvo na večletnem projektne razpisu JPR-VP 18-21 sofinanciralo MIKK Murska Sobota s projektom Alternativne godbe v Murski Soboti, v letni višini **13.734,12** EUR. Na Javnem razpisu za izbor operacij »Podpora novim kariernim perspektivam v obdobju 2018-2021 pa je ministrstvo iz kohezijskih sredstev EU financiralo zaposlitve RIS Dvorec Rakičan (Murska Sobota) v višini **300.000,00** EUR (obdobju 2018-2021).

Ministrstvo za kulturo s finančno podporo **medijem** zagotavlja raznolikost slovenske medijske krajine in pravico javnosti do obveščenosti. Dodatne podpore so deležni radijski in televizijski programi posebnega pomena, ki zagotavljajo lokalne vsebine, kot pomemben vir informacij lokalnega prebivalstva. Ministrstvo za kulturo je v letu 2018 prek letnega javnega razpisa za sofinanciranje programskih vsebin medijev podelilo finančna sredstva za naslednje informativne programske vsebine, medijem, ki imajo sedež v pomurski statistični regiji: projekt »(Iz)brano« izdajatelja Podjetje za informiranje Murska Sobota d.o.o., v višini **22.467,60** EUR, projekt »Aktualno - osrednje informativne oddaje na Murskem valu«, izdajatelja RADIO MURSKI VAL d.o.o. v višini **77.952,78** EUR, projekt »Pomurski dnevnik« izdajatelja TV IDEA - KANAL 10 D.O.O., v višini **73.944,00** EUR, projekt »Dogodki« prijavitelja PRAK d.o.o., Televizija AS, v višini **56.940,41** EUR, projekt »Mi - zamejci 2018«, prijavitelja DRUŠTVO ZA PREPIH ZNANJA VOTER v višini **4.055,35** EUR in projekt »Most sožitja«, izdajatelja ZVEZA ROMOV SLOVENIJE, v višini **14.616,42** EUR.

Ministrstvo za kulturo v okviru posebnega programa financira kulturni program narodnih skupnosti na podlagi neposrednega poziva. V oktobru 2017 je bil izveden neposredni poziv **osrednji organizaciji madžarske narodne skupnosti**, ki je na MK posredoval predlog programa za leto 2018, program se je

izvedel v skupni višini **420.142,27EUR**. Od tega je za redno financiranje Zavoda za kulturo madžarske narodnosti (programsko materialni stroški, stroški delovanja in stroški za plače) bilo namenjenih 397.147,00 EUR (to je za dejavnosti: založniška in izdajateljska, dejavnosti kulturnih skupin, stiki z matičnim narodom, prireditve, dejavnosti za ohranjanje maternega jezika, predavanja in seminarji ter drugo: sodelovanje v znanstveno-kulturnih projektih), za druge izvajalce, ki jih je izbrala osrednja organizacija narodne skupnosti (Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost) pa so črpali sredstva v višini 22.995,27EUR.

Na področju **romske skupnosti** je bil v septembru 2017 izveden **javni razpis za izbor kulturnih projektov za leto 2018**. Iz Pomurja je bilo v letu 2018 sofinanciranih 25 projektov iz Pomurja v skupni višini **47.965,00EUR**.

Ministrstvo za kulturo je v okviru **Javnega razpisa za izbor operacij za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture v okviru Evropskega socialnega sklada v letih 2018 – 2019**, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014 – 2020, prednostne naložbe: 9.1 Aktivno vključevanje, vključno s spodbujanjem enakih možnosti in dejavnega sodelovanja ter izboljšanje zaposljivosti, specifičnega cilja: 9.1.3 Preprečevanje zdrsa v revščino oziroma socialno izključenost in zmanjševanje neenakosti v zdravju, ki je bil objavljen 8. 6. 2018 v višini 1.200.000,00 EUR, izbralo za sofinanciranje dve operaciji v Pomurski regiji, v skupni vrednosti **208.051,25 EUR**, od 7 izbranih operacij za sofinanciranje v kohezijski regiji vzhodna Slovenija. Poudarjamo pa, da se v okviru razpisa še posebej spodbuja sofinanciranje operacij iz vzhodne kohezijske regije, kamor sodi tudi Pomurska regija (55 % razpisnih sredstev je bilo namenjenih operacijam vzhodne kohezijske regije Slovenije).

V letu 2018 so bila operacijam v Pomurski regiji izplačana sredstva v višini 53.585,44 EUR (MOZAIK – društvo za socialno vključenost so. p. 34.135,44 EUR; KOCLJEVINA – Zavod za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb Prosenjakovci 19.450,00 EUR). Izvajanje operacij se bo zaključilo 31. 12. 2019.

Podrobnejši podatki financiranja po posameznih dejavnostih oz. projektih se nahajajo v prilogi tega poročila.

5.1.5. Poročilo Ministrstva za obrambo

Ministrstvo za obrambo v letu 2018 ni izvajalo aktivnosti v zvezi z ukrepi Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010 - 2019.

5.1.6. Poročilo Ministrstva za zdravje

V letu 2018 so bile v okviru Ministrstva za zdravje izvedene sledeče investicije:

A) Investicije v javne zdravstvene zavode, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija

Splošna bolnišnica Murska Sobota

V letu 2017 je bil v načrt razvojnih programov vključen projekt 2711-17-0028 SB Murska Sobota - prenova bolnišnične lekarne. Namen investicije je ustvariti pogoje za varno pripravo magistrálnih pripravkov, kar bo omogočilo pogoje za razširitev dejavnosti za vse uporabnike aseptičnih izdelkov v Pomurju. Ocenjena vrednost investicije je 786.900 EUR, vire v višini 768.600 EUR zagotavlja

Ministrstvo za zdravje, Splošna bolnišnica Murska Sobota pa 18.300 EUR. Projekt se je v letu 2018 začel izvajati; Ministrstvo za zdravje financiralo dela v višini 543.686,90 EUR. Projekt se je nadaljeval v letu 2019, ko se bo tudi zaključil.

B) Investicije na primarni ravni zdravstvene dejavnosti

Na javni razpis za prijavo predlogov investicijskih projektov za sofinanciranje investicij na primarni ravni zdravstvene dejavnosti v Republiki Sloveniji za leto 2018 – nabava motornega vozila oblike SUV za urgentnega zdravnika, so se uspešno prijavile tudi občine iz Pomurske regije.

Nabava vozila za reševalne postaje je bila s strani Ministrstva za zdravje v letu 2018 sofinancirana naslednjima prijavljenima občinama iz Pomurske regije:

- Občina Ljutomer v višini 16.752,60 EUR,
- Občina Rogašovci 18.614 EUR.

V sklopu projekta **"Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih"**, ki se izvaja v 24 zdravstvenih domovih po Sloveniji, so posamezni zdravstveni domovi vzpostavili Centre za krepitev zdravja. Gre za samostojne enote v zdravstvenem domu, z lastnim kadrom, namen katerih je izvajanje preventivnih programov za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih.

Namen sofinanciranja projekta pa je podpora vsebinskemu delu projekta z investiranjem v ustrezne prostore in opremo. Projekt se je pričel izvajati 1.1.2018 in bo trajal do 31.12.2019. Projekt je sofinanciran tudi s strani Evropskega socialnega sklada.

V projektu sodelujeta naslednji občini iz Pomurske regije:

- ZD Gornja Radgona – Center za krepitev zdravja: v letu 2018 je bilo izvršeno plačilo v višini 8.556,63 EUR, od tega 6.845,30 EUR iz kohezijskih sredstev in 1.711,33 EUR slovenske udeležbe.
- ZD Murska Sobota – Center za krepitev zdravja: v letu 2018 ni bilo izvršenih plačil.

5.1.7. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport na področju vseživljenjskega učenja vsekakor namenja veliko pozornost razvojnim usmeritvam posameznih regij, med katere je vsekakor vključena tudi Pomurska regija, dasiravno dejavnosti s področja izobraževanja odraslih sicer niso neposredno vključene med ukrepe na podlagi Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019.

V okviru projektov, sofinanciranih iz državnih in evropskih kohezijskih proračunskih sredstev, je bilo v letu 2018 vključenih tudi nekaj deležnikov, ki prihajajo iz Pomurske regije.

Nekaj primerov:

- Ljudska univerza Murska Sobota (poslovodeči v konzorciju) v okviru Javnega razpisa za pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc od 2016 do 2019 - Evropski socialni sklad, sofinanciranje v letu 2018: 191.700,00 EUR;

- Ljudska univerza Murska Sobota, Ljudska Univerza Lendava, Knjižnica Gornja Radgona in Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota v okviru Javnega razpisa za financiranje dejavnosti informiranja in svetovanja ter za ugotavljanje in vrednotenje neformalno pridobljenega znanja od 2016 do 2022 - Evropski socialni sklad, sofinanciranje v letu 2018: 118.560,00 EUR,
- Ljudska univerza Murska Sobota: 19.873,08 EUR in Ljudska univerza Lendava: 13.248,72 EUR v okviru ti. proračunskih razmestitev – sofinanciranje dejavnosti, potrebnih za izvajanje izobraževanja odraslih v letu 2018,
- Ljudska univerza Murska Sobota (skupaj s Knjižnico Gornja Radgona in Ljudsko univerzo Lendava): 55.848,56 EUR v okviru Javnega razpisa za sofinanciranje dejavnosti informiranja in svetovanja v izobraževanju odraslih v letu 2018 iz sredstev državnega proračuna.

5.1.8. Eko sklad

Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad (Eko sklad), je največja javna finančna institucija, ustanovljena z namenom spodbujanja okoljskih naložb z merljivimi okoljskimi učinki v Republiki Sloveniji, in sicer predvsem z ugodnim kreditiranjem, od leta 2008 pa tudi z nepovratnimi sredstvi za različne ukrepe učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije, ki se dodeljujejo na podlagi javnih pozivov. Ukrepi, spodbujeni z instrumenti Eko sklada, imajo poleg okoljskih učinkov tudi številne multiplikativne učinke na gospodarstvo in družbo.

V nadaljevanju navajamo podatke o vseh izplačanih nepovratnih sredstvih občanom v letu 2018 po posameznih ukrepih rabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije v stanovanjskih stavbah v Pomurski regiji. Podatki kažejo, da je bil občanom v tem delu Slovenije od 18,762 mio EUR skupaj izplačanih nepovratnih sredstev za naložbe v stanovanjskih stavbah, izplačan 1,452 mio EUR oz. 7,7 % vseh v letu 2018 izplačanih nepovratnih finančnih spodbud.

Struktura naložb po višini izplačanih nepovratnih sredstev v Pomurju kaže, da je bilo največ sredstev izplačanih za naložbe v vgradnjo toplotnih črpalk, sledijo pa naložbe v toplotno izolacijo fasad in vgradnjo kotlov na lesno biomaso.

V nadaljevanju sledi tabelarni prikaz financiranja naložb občanov v letu 2018:

Tabela 6: Financiranje naložb občanov s strani Eko-sklada v Pomurju v letu 2018

Ukrep	Št. naložb	Izplačana nepovratna sredstva v 1.000 EUR
Sončni kolektorji	25	22,3
Kotli na lesno biomaso	64	167,5
Toplotne črpalke	314	773,7
Toplotna izolacija fasade	127	292,5
Toplotna izolacija strehe	27	29,8
Zamenjava zunanjega stavbnega pohištva	28	50,7
Energijsko učinkovito prezračevanje	37	34,7
Gradnja in nakup nizkoenergijskih in pasivnih stanovanjskih stavb	4	46,7
Zamenjava plinskih kotlov	18	34,3
SKUPAJ	644	1.452,2

Vir: Eko sklad, 2019.

5.2. Črpanje EU sredstev

Četrty ukrep Zakona o Pomurju določa prednostno obravnavo programov in projektov iz Pomurske regije pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja na določenih področjih.

Po podatkih Službe Vlade R Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, organa upravljanja za strukturne sklade in Kohezijski sklad, se je Pomurska regija v programskem obdobju 2007–2013 intenzivno vključuje v izvajanje evropske kohezijske politike s sofinanciranjem projektov v okviru **vseh treh operativnih programov v okviru Cilja 1 (Konvergenca)**:

- *Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov (OP RR),*
- *Operativnega programa razvoja človeških virov (OP RČV) in*
- *Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI) za obdobje 2007-2013.*

Hkrati se Pomurska regija vključuje v **Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)** za cilj **Naložbe za rast in delovna mesta**.

5.2.1. Evropska kohezijska politika v programskem obdobju 2007-2013 za cilj »Konvergenca«

Izvajanje evropske kohezijske politike v letu 2017 za programsko obdobje 2007-2013

Nadzorni odbor za Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI) in krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007–2013 (OP RR) ter Nadzorni odbor za Operativni program razvoja človeških virov (OP RČV) sta 27. marca 2017 potrdila Končna poročila o izvajanju operativnih programov za obdobje 2007–2013, ki jih je Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko 30. marca 2017 posredovala Evropski komisiji.

Slovenija je bila v programskem obdobju 2007–2013 ena najuspešnejših držav članic pri koriščenju sredstev evropske kohezijske politike, saj je bila med osmerico tistih, ki jim je še pred uradnim zaključkom programskega obdobja uspelo povrniti v nacionalni proračun maksimalno kvoto sredstev, to je 95% od dobre 4 milijarde EUR (približno 3,9 milijarde evrov). Preostanek, 5%, kar znaša 205 milijonov EUR, bo prejela v letu 2018 po potrditvi zaključnega poročila s strani Evropske komisije.

Evropska sredstva iz vseh treh Operativnih programov so imela ključno vlogo pri premagovanju krize v letih 2009–2013 in so tudi bistveno pripomogla k ponovni rasti BDP v letih 2014 in 2015. Kljub temu, da govorimo o Operativnih programih obdobja 2007–2013, so bila sredstva na voljo tudi v letih 2014 in 2015 v skladu s pravili EU in ravno v omenjenih letih se je izvajanje projektov tako pospešilo, da lahko danes poročamo o treh uspešno zaključenih programih.

5.2.1.1. Izvajanje kohezijske politike 2007-2013 v Pomurski regiji

Občine v Pomurski regiji so se v programskem obdobju 2007–2013 intenzivno vključevale v izvajanje evropske kohezijske politike s sofinanciranjem projektov v okviru vseh treh operativnih programov v okviru cilja Konvergenca. Kandidirale so na javnih razpisih iz različnih vsebinskih področij v okviru vseh treh operativnih programov.

Tako je bilo v okviru javnih razpisov in neposrednih potrditev operacij v okviru vseh treh operativnih programov za obdobje 2007–2013 regiji dodeljeno več kot 500 mio EUR (EU del) in sofinancirano cca. 300 projektov.

V okviru OP RR so bili v Pomurski regiji iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj sofinancirani:

- razvojno raziskovalni projekti;
- projekti za nakup nove tehnološke opreme;
- medpodjetniški izobraževalni center Pomurje;
- urgentni center Murska Sobota;
- projekti s področja turistične infrastrukture in promocije turizma;
- projekti s področja regionalnih razvojnih programov.

V okviru OP RČV so bili iz sredstev Evropskega socialnega sklada sofinancirani projekti v okviru:

- spodbujanja podjetništva in prilagodljivosti;
- razvoja človeških virov in vseživljenjskega učenja;
- enakosti možnosti in socialne vključenosti;
- institucionalne in administrativne usposobljenosti.

Poleg tega so se v okviru OP RČV izvajale tudi operacije, ki imajo posreden učinek v vseh slovenskih regijah. Namenjene so predvsem učinkovitejši in uspešnejši javni upravi (e-vem, e-uprava, e-pravosodje...), reformam institucij na trgu dela, informatizaciji zdravja (e-zdravje).

V okviru OP ROPI so bili iz sredstev Kohezijskega sklada/Evropskega sklada za regionalni razvoj sofinancirani projekti:

- na področju prometne infrastrukture;
- na področju okolja;
- na področju ravnanja s komunalnimi odpadki;
- na področju varstva okolja:
 - *področje voda;*
 - *področje oskrbe prebivalstva s pitno vodo;*
 - *področje zmanjševanja škodljivega delovanja voda;*
 - *področje trajnostne rabe energije.*

5.2.2. Evropska kohezijska politika v programskem obdobju 2014-2020 za cilj »Naložbe za rast in delovna mesta«

Izvajanje evropske kohezijske politike v letu 2018 za programsko obdobje 2014-2020

Vlada Republike Slovenije je novembra 2014 sprejela enoten Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP), ki ga je decembra 2014 potrdila tudi Evropska komisija. Operativni program je izvedbeni dokument, ki je podlaga za izvedbo sredstev iz evropskih strukturnih skladov in Kohezijskega sklada za cilj Naložbe za rast in delovna mesta.

Slovenija je v letu 2017 pristopila k spremembi OP EKP, ki je bila potrebna iz več razlogov. Med drugim predvsem zaradi izvedbe tehnične prilagoditve EK, v okviru katere je RS za cilj Naložbe za rast in delovna mesta prejela dodatna evropska sredstva v višini 56.025.157 EUR. Poleg navedenega so se spremenile določene okoliščine, ki so bile podlaga pri pripravi OP EKP leta 2014, zato je bilo treba OP

EKP prilagoditi za optimalno koriščenje evropskih kohezijskih sredstev v programskem obdobju 2014–2020.

Osnutek spremenjenega OP EKP je bil v obravnavo pri EK uradno posredovan 11. julija 2017 in potrjen z izvedbenim sklepom EK št. C(2017)8425 z dne 6. 12. 2017. Sprememba OP EKP različica 3.2 je objavljena na spletni strani www.eu.skladi.si.

Na podlagi enotne metodologije EU so sredstva ESRR in ESS razdeljena med dve kohezijski regiji: vzhodno in zahodno (regiji Vzhodna Slovenija pripada 60 odstotkov razpoložljivih sredstev in regiji Zahodna Slovenija 40 odstotkov sredstev). Za osnovno delitev med skladoma so bile upoštevane razlike: v njuni razvitosti, potrebah in stanju na trgu dela ter v napovedih povečevanja stopnje tveganja revščine. Tako je kohezijski regiji Zahodna Slovenija iz ESRR in ESS namenjenih skupno 849 milijonov evrov; kohezijski regiji Vzhodna Slovenija pa iz ESRR in ESS skupno 1,305 milijarde evrov (zajeta so tudi sredstva Pobude za zaposlovanje mladih, YEI); obema regijama je skupaj na voljo še 914 milijonov evrov iz KS, ki pa se ne delijo med regijama.

Slovenija je po spremembi OP EKP (različica 3.2) v obdobju 2014–2020 upravičena do sredstev evropske kohezijske politike za cilj Naložbe za rast in delovna mesta in ima do konca leta 2023 na voljo 3.067.924.925 EUR (EU del) *vseh razpoložljivih sredstev*.

Ta do konca decembra 2018 znašajo:

- dodeljena sredstva 2.327.284.762 evrov (del EU), kar je 76 odstotkov razpoložljivih sredstev;
- potrjene operacije 1.842.044.670 evrov (del EU), kar je 60 odstotkov razpoložljivih sredstev;
- zahtevki za izplačila v IS eMA 588.226.804 (del EU), kar je 19 odstotkov razpoložljivih sredstev;
- certificirani izdatki 496.580.623 evrov (del EU), kar je 16 odstotkov razpoložljivih sredstev.

Metodološko pojasnilo: s preходом na poročanje iz informacijskega sistema organa upravljanja eMA se je nekoliko spremenil tudi način finančnega poročanja. Ključne spremembe se nanašajo na a) poročanje o skupnem znesku v evrih, ki vsebuje vrednost vseh sredstev (upravičenih in neupravičenih), v preteklih poročilih je bil vsebovan le znesek v evrih in ustreznega nacionalnega prispevka; b) poročanje o izplačilih vsebuje podatek o izplačilih iz državnega proračuna, ki imajo v informacijskem sistemu eMA oblikovan zahtevek za izplačilo v statusu plačan. Navedeno pomeni, da so torej prikazani zahtevki za izplačilo (588 milijonov evrov) nižji od celote izplačil iz državnega proračuna, o čemer se je poročalo v prejšnjih četrletnih poročilih (in na primer 31. decembra 2018 znašajo nekaj več kot 678 milijonov evrov). Novi podatek tudi ne vsebuje predplačil iz državnega proračuna, ki še niso pripravljena za povračila.

SVRK kot organ upravljanja je do 31. decembra 2018 potrdila 392 odločitev o podpori načinom izbora operacij v skupni vrednosti 2.327,3 milijona evrov dela EU, kar je 76 odstotkov razpoložljivih sredstev EU. Od tega je bilo potrjenih 144 javnih razpisov, 48 neposrednih potrditev za programe, 159 neposrednih potrditev za projekte in štiri neposredne potrditve za finančne instrumente. Poleg tega je bilo izdanih 37 odločitev o podpori za strategije lokalnega razvoja za posamezne lokalne akcijske skupine.

Operativni program določa, da so v programskem obdobju 2014–2020 sredstva prednostno usmerjena v štiri ključna področja za gospodarsko rast ter ustvarjanje delovnih mest:

- raziskave in inovacije,
- informacijske in komunikacijske tehnologije,
- povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij,

- podpora za prehod na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika.

Vlaganja so prednostno usmerjena v podporo vsebina, zagotavljajo ustrezno kombinacijo ukrepov, ki združujejo investicije v človeške vire in njihovo aktivacijo, v mobilnost, raziskave, razvoj in inovacije ter v večjo energetske in snovno učinkovitost. V obdobju 2014–2020 tako ne govorimo več o regijskih in/ali sektorskih projektih, temveč o celovitih in dobrih projektih, ki prispevajo k doseganju ciljev/rezultatov. Regijske projekte je mogoče financirati v okviru opredeljenih vsebinskih prednostnih osi in na podlagi razdelitve na kohezijsko regijo vzhodna in zahodna Slovenija. Ker pa je obseg razpoložljivih finančnih sredstev v tej perspektivi manjši, je treba na vseh področjih v največji možni meri uporabiti povratne vire financiranja.

Tako v programskem obdobju 2014–2020 sofinanciramo predvsem tiste projekte, ki povečujejo konkurenčnost slovenskega gospodarstva ter zagotavljajo kakovostna in dolgoročna delovna mesta.

5.2.2.1. Izvajanje kohezijske politike 2014-2020 v Pomurski regiji

Pomurska regija se vključuje v Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 za cilj naložbe za rast in delovna mesta.

V letu 2018 je bilo v okviru vseh treh skladov (ESRR, ESS in KS) sofinancirano 276 projektov v vrednosti 30.537.751 evrov stroškov upravičenih do sofinanciranja upravičencem s sedežem v Pomurski regiji.

V finančni perspektivi 2014–2020 za regijske projekte, med katere prištevamo tudi projekte lokalnih skupnosti, ni več posebne prednostne osi kot v preteklem programskem obdobju. V izvajanje kohezijske politike sta bila kot novost vpeljana posebna pristopa, ki sta namenjena lokalnim skupnostim in tudi drugim deležnikom lokalnega razvoja: izvajanje mehanizma celostnih teritorialnih naložb (CTN) in lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD).

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD)

V okviru mehanizma CLLD so na voljo sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: EKSRRP), ESRR in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo. Sredstva navedenih treh skladov se pri izvajanju Strategije lokalnega razvoja (SLR) uporabljajo na način, da vsak sklad zagotovi prispevek k ciljem posameznega programa.

Lokalna partnerstva so morala pri pripravi SLR izhajati iz naslednjih ključnih izzivov: ustvarjanje delovnih mest, razvoj osnovnih storitev, varstvo okolja in ohranjanje narave ter večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin. Zagotovljen je moral biti prispevek k ciljem sektorskih strategij na področju socialne vključenosti, spodbujanja podjetništva, trajnostne mobilnosti in energetske učinkovitosti. Pristop »od spodaj navzgor« omogoča lokalnemu prebivalstvu, da samo določi prioritete in razvojne cilje ter odloča o lokalnem razvoju. Potrebe so morale lokalne akcijske skupine (LAS) opredeliti v SLR, ki so bile sprejete v letu 2017.

S pristopom CLLD je mogoče podpreti celotno območje RS na način, da so s sredstvi EKSRRP podprte operacije, ki se izvajajo znotraj posamezne LAS in zunaj naselij z več kot 10.000 prebivalci, ki so

prepoznana kot nepodeželjska območja. S sredstvi ESRR so lahko podprte operacije na celotnem območju LAS in v naseljih z več kot 10.000 prebivalci, razen v mestnih naseljih mestnih občin, ki so podprta z mehanizmom celostnih teritorialnih naložb.

V okviru CLLD so se na območju Pomurske statistične regije oblikovala naslednja lokalna razvojna partnerstva: LAS Goričko 2020 (Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Rogaševci, Šalovci in Tišina), LAS Pri dobrih ljudeh 2020 (Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Kobilje, Lendava, Odranci, Turnišče, Velika Polana) ter LAS Prlekija (Apače, Gornja Radgona, Križevci, Ljutomer, Radenci, Razkrižje, Sveti Jurij ob Ščavnici in Veržej). Vsem trem partnerstvom je v finančni perspektivi 2014–2020 za izvajanje Strategij lokalnega razvoja na območjih, ki jih pokrivajo namenjeno 6,9 mio EUR (EU del+SLO del) sredstev iz ESRR ter EKSRP.

Do konca leta 2018 so lokalna partnerstva za sklad ESRR predložila 29 vlog za odobritev projektov. Potrjenih je bilo vseh 29 projektov v skupni višini 1.143.475 evrov. Zaključenih je 22 projektov ter skupaj izplačanih 895.927 evrov sredstev.

Izvajanje mehanizma celostnih teritorialnih naložb (CTN)

CTN se izvaja v okviru PO EKP v okviru treh prednostnih naložb: *4.1. Spodbujanje energetske učinkovitosti, pametnega ravnanja z energijo in uporabe obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi, vključno z javnimi stavbami, in stanovanjskem sektorju, 4.4. Spodbujanje nizkoogljičnih strategij za vse vrste območij, zlasti za urbana območja, vključno s spodbujanjem trajnostne multimodalne urbane mobilnosti in ustreznimi omilitvenimi prilagoditvenimi ukrepi ter 6.3 Ukrepi za izboljšanje urbanega okolja, ožvitev mest, sanacijo in dekontaminacijo degradiranih zemljišč (vključno z območji, na katerih poteka preobrazba), zmanjšanje onesnaženosti zraka in spodbujanje ukrepov za zmanjšanje hrupa.*

Mestne občine so izdelale in sprejele trajnostne urbane strategije (TUS), do 28. 6. 2017 pa še izvedbene načrte TUS.

Do konca leta 2018 je Združenje mestnih občin kot posredniški organ objavilo 5 povabil in v okviru 1. povabila na PN 6.3. so v letu 2018 tri operacije upravičenca MO Murska Sobota s strani organa upravljanja prejele odločitve o podpori za projekte: Vrata v Pomurje, Soboško jezero in Prenova mestnega središča - 1. faza v skupni vrednosti 6,1 milijona evrov EU dela.

Dogovor za razvoj regij

DRR je nov instrument regionalne politike po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Namen uvedbe DRR je dati nov zagon pri izvajanju regionalne politike, gre pa za sofinanciranje izvajanja regionalnih razvojnih programov 2014–2020 v 12 razvojnih regijah. Podprti so regijski in državni projekti, ki aktivirajo razvojne zmogljivosti regij in odpravljajo največje razvojne ovire v njih.

MGRT kot posredniški organ je leta 2018 na podlagi drugega povabila z regijami podpisalo tri DRR, in sicer z zasavsko, pomursko in obalno-kraško razvojno regijo. Dopolnitve k že prej podpisanim dogovorom za razvoj regij so bile podpisane še za te razvojne regije: goriško, savinjsko podravsko, koroško, gorenjsko, posavsko, jugovzhodno Slovenijo, primorsko-notranjsko in osrednjeslovensko. Skupno število projektov v podpisanih dogovorih iz prvega in drugega povabila je 241, skupna vrednost sofinanciranja s strani države v podpisanih dogovorih pa znaša 480 milijonov evrov.

Julija 2018 je bil tako podpisan DRR Pomurske razvojne regije, ki vključuje 19 projektov, ki jih je regija prepoznala kot najpomembnejše. Skupna vrednost teh projektov je 53,556 milijona evrov in v skupni višini razpoložljivega sofinanciranja 41,282 milijonov evrov iz sredstev EU (vključujoč nacionalno udeležbo). Projekti naslavlajo regionalne probleme na naslednjih področjih:

- spodbujanje podjetništva: podprtih bo lahko osem projektov, od tega sedem projektov poslovne infrastrukture (ekonomsko - poslovne cone) in en projekt usposabljanja za podjetništvo v skupni vrednosti možnega sofinanciranja 5,311 milijona evrov sredstev EU in pripadajoče nacionalne udeležbe;
- multimodalne urbane mobilnosti: podprtih bo lahko devet projektov regijskih kolesarskih povezav v skupni vrednosti možnega sofinanciranja 2,855 milijona evrov sredstev EU in pripadajoče nacionalne udeležbe ter
- vlaganje v vodni sektor: uvrščena sta dva projekta vodooskrbe (nadgradnja sistema B in C) v skupni vrednosti možnega sofinanciranja 33,116 milijon evrov sredstev EU in nacionalne udeležbe.

Več informacij oziroma tekoče informacije o izvajanje evropske kohezijske politike 2014–2020 so na voljo na spletni strani www.eu-skladi.si in sicer:

- informacije o izvajanju evropske kohezijske politike 2014–2020,
- pregled projektov, ki so sofinancirani iz EU sredstev,
- predvideni in odprti javni razpisi,
- potrjeni INOP,
- shematski prikaz vseh pravnih podlag in programskih dokumentov,
- vzpostavljen je sistem objav, tolmačenj in ključnih informacij z namenom čim bolj poenotenega izvajanja evropske kohezijske politike.

V okviru spletne strani pa deluje tudi **Fina EU točka** (financiranje, EU sredstva, podpora) katere glavni namen je na enostaven, pregleden in uporabnikom prijazen način posredovati vse ključne informacije, ki jih morajo poznati tako potencialni prijavitelji kot sami izvajalci projektov.

5.2.2.2. Operativni programi Cilja 2

Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija 2014-2020

Za celotno programsko obdobje 2014-2020 je za projekte, na celotnem upravičenem območju programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija, na razpolago 44,9 mio EUR sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

V okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija 2014-2020, so bili v letu 2017 izbrani projekti v okviru Odprtega javnega razpisa. Od skupaj potrjenih 2 projektov, sodelujejo 3 projektni partnerji iz Pomurske statistične regije. Od vseh potrjenih projektov, v letu 2018, v 5 potrjenih projektih sodeluje 6 projektnih partnerjev iz Pomurske statistične regije. Seznam potrjenih projektov je na programski spletni strani <http://www.si-at.eu/si2/projekti/odobreni-projekti/>.

Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska 2014-2020

Za celotno programsko obdobje 2014-2020 je za projekte v sklopu Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska, na razpolago 13,3 mio EUR Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

V okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska 2014-2020, so bili v letu 2017 izbrani projekti v okviru Odprtega javnega razpisa. Od skupaj potrjenih 12 projektov, sodeluje 23* projektnih partnerjev iz Pomurske statistične regije. Od vseh potrjenih projektov, v letu 2018, v 7 potrjenih projektih sodeluje 11 projektnih partnerjev iz Pomurske statistične regije. Seznam potrjenih projektov je na programski spletni strani <http://www.si-hu.eu/projekti/odobreni-projekti/>.

**Nekateri projektni partnerji so nastopali v več projektih hkrati.*

Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška 2014-2020

Za celotno programsko obdobje 2014-2020 je za projekte v sklopu Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška, na razpolago 46,1 mio EUR Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

V okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška 2014-2020, so bili v letu 2017 izbrani projekti v okviru Odprtega javnega razpisa. Od skupaj potrjenih 3 projektov, sodeluje 6 projektnih partnerjev iz Pomurske statistične regije. Od vseh potrjenih projektov, v letu 2018, v 2 potrjenih projektih sodelujeta 2 projektna partnerja iz Pomurske statistične regije. Seznam potrjenih projektov je na programski spletni strani <http://www.si-hr.eu/si2/projekti/odobreni-projekti/>.

Povzetek stanja na vseh treh čezmejnih programih

V okviru vseh treh čezmejnih programov v programskem obdobju 2014-2020 je bilo v letu 2018 skupaj potrjenih 14 projektov, s strani Odborov za spremljanje, v katerih je sodelovalo 19 projektnih partnerjev iz Pomurske statistične regije. Skupna vrednost odobrenih projektov, v katere so bili vključeni vsi projektni partnerji na programih SI-AT, SI-HU in SI-HR je znašala **12.107.909,33** EUR, od tega je pripadalo projektnim partnerjem iz Pomurske statistične regije **2.248.996,55** EUR ESRR sredstev za projekte, ki so se izvajali v Pomurski statistični regiji.

**Nekateri projektni partnerji so nastopali v več projektih hkrati.*

5.3. Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in uveljavljanje skupnega slovenskega gospodarskega prostora

Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji in Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije dosegata svoje cilje tudi s pripravo vsebin operativnih programov čezmejnega sodelovanja Republike Slovenije s sosednjimi državami v obdobju 2014-2020, pri katerih je Urad v preteklem letu tvorno sodeloval. Operativni programi čezmejnega sodelovanja so pomemben dejavnik uveljavljanja skupnih gospodarskih interesov v obmejnem prostoru. Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je v letu 2017 v sodelovanju z Službo Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko pomagal zamejskim gospodarskim organizacijam na Madžarskem, v Avstriji, na Hrvaškem in v Italiji s pravočasnim obveščanjem o razpisih EU ter s pravočasnim objavljanjem vsebinsko ustreznih lastnih

razpisov. Projekti, ki jih na ta način podpira Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, imajo posredne pozitivne učinke na razvoj Pomurja.

Strategija gospodarskega sodelovanja do 2020

Urad je v letu 2018 nadaljeval z izvajanjem Strategije sodelovanja med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva do leta 2020.

Namen strategije in izvedbenega dokumenta je doseganje usklajenega, sinergijskega in strateškega pristopa vseh pomembnejših gospodarskih dejavnikov iz Republike Slovenije ter sosednjih držav (državni organi, podjetja, zbornice, manjšinska združenja, diplomatsko – konzularna predstavništva, drugi gospodarski dejavniki, pa tudi posamezniki na obeh straneh meja) – združitev oziroma uskladitev kapitala, znanja, izkušenj, človeških virov in obstoječih dejavnosti. Takšen način se je izkazal za učinkovito sredstvo za krepitev obstoječih in ustvarjanju novih gospodarskih tokov na območju poselitvenega območja slovenske narodne skupnosti in Republike Slovenije ter spodbujal večjo konkurenčnost na trgih tretjih držav v smeri bolj homogene vizije gospodarskega sodelovanja med manjšinskim prostorom in matično državo, ki pa ga bo treba v prihajajočem obdobju tudi nadgraditi. S tem pristopom se je povečala implementacija ukrepov, določenih s posameznimi področnimi zakoni, npr. Zakonom o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010 – 2019 ter programi, ki imajo učinke tudi za poglobitev sodelovanja s slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva.

Medresorska delovna skupina

Za izvajanje strategije je pristojna medresorska delovna skupina, ki je stalna delovna skupina. V njeno delo so enakovredno vključeni tudi predstavniki slovenskih gospodarskih organizacij v sosednjih državah. Svoje dejavnosti pa delovna skupina s konkretnimi projekti uokviri v letnih vsebinskih načrtih.

Financiranje

Urad je v letu 2018 sofinanciral aktivnosti Radia Murski Val (Panonski odmevi), Argo-Društva za humanistična vprašanja (Knjižna zbirka "Med Rabo in Muro") Pokrajinske in študijska knjižnica Murska Sobota (Porabska bibliobus proga PIŠK Murska Sobota, Obujamo dediščino - pravljčni večeri za odrasle, Tak je inda bilou: zgodbe iz življenja Porabk in Porabcev) in Kulturno turističnega društva Moščanci v skupni višini 13.500 EUR.

Nov vsebinski in terminski načrt za leto 2018

Urad bo nadaljeval z izvajanjem strategije gospodarskega sodelovanja, z večjim poudarkom na vključevanju mladih in njihovo medsebojno povezovanje v zamejstvu in z matično domovino. Primer dobre prakse predstavlja projekt MAJ – Mreža Alpe-jadran, ki ga izvaja Slovenska gospodarska zveza iz Celovca in vključuje mlade iz vseh zamejskih skupnosti in iz matične domovine.

Urad bo podpiral projekte v okviru javnih razpisov, katere bodo prijavljali subjekti iz Pomurja in bodo izpolnjevali zahtevane pogoje in merila.

5.4. Urad Vlade RS za narodnosti

Urad Vlade RS za narodnosti v okviru svojega delovnega področja opravlja naloge na področju uresničevanja ustavnih in zakonskih določil, ki zadevajo posebne pravice pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti ter spremljanja in skrbi za zaščito posebnih pravic v Sloveniji živeče romske skupnosti. Naloge vključujejo tudi sofinanciranje, tako se je v letu 2018 med drugim:

- sofinanciralo delovanje Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti (PMSNS) Lendava, krovne organizacije madžarske narodne skupnosti v Sloveniji;
- sofinanciralo radijske in televizijske oddaje za madžarsko narodno skupnost v okviru javne Radiotelevizije Slovenija;
- sofinanciralo pripravo in izdajo tednika madžarske narodne skupnosti *Nepujság* v okviru Zavoda za informativno dejavnosti madžarske narodne skupnosti Lendava;
- sofinanciralo delovanje Sveta romske skupnosti RS, krovne organizacije romske skupnosti v Sloveniji in znotraj tega na podlagi s strani Sveta romske skupnosti izvedenega javnega razpisa tudi programi aktivnosti dveh organizacij romske skupnosti (romskih zvez), ki pretežno delujeta na tem območju: Zveze Romov Slovenije in Zveze za razvoj romske manjšine – Preporod;
- sofinanciralo izvajanje dvojezičnosti in drugih ustavnih pravic v dvojezičnih občinah Lendava, Moravske Toplice, Dobrovnik, Šalovci, Hodoš.

Gre za sofinanciranje subjektov na tem območju, ki pa ni neposredno vezano na navedeni zakon, saj gre za podatke, koliko sredstva iz državnega proračuna je bilo v letu 2018 zagotovljenih preko Urada.

V nadaljevanju sledi finančni pregled po prejemnikih sredstev.

Tabela 7: Prejemniki sredstev Urada Vlade RS za narodnosti v Pomurju v letu 2018

Prejemnik	Znesek v EUR
PMSNS	180.292,58
RTV (studio Lendava)	467.670,00
Nepujsag	288.400,00
Svet romske skupnosti	163.997,97
Zveza Romov Slovenije	60.978,81
Preporod	49.372,80
Občina Lendava	293.200,00
Občina Moravske Toplice	148.900,00
Občina Dobrovnik	152.200,00
Občina Šalovci	88.093,11
Občina Hodoš	87.567,96
SKUPAJ:	1.980.673,23

Vir: Urad Vlade RS za narodnosti, 2019.

5.5. Območne razvojne agencije

Na območju Zakona deluje pet območnih razvojnih agencij. Štiri območne razvojne agencije se nahajajo na območju Pomurja, ena pa na območju Ormoža.

Območne razvojne agencije na območju Pomurja so:

- **Razvojna agencija Sinergija d.o.o.**, v Moravskih Toplicah, ki pokriva enajst pomurskih občin (Beltinci, Cankova, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci, Šalovci in Tišina);
- **Razvojni center Murska Sobota**, ki pokriva MO M. Sobota z lokalnim okoljem;
- **PORA, razvojna agencija G. Radgona**, ki pokriva Občino G. Radgona, v okviru Območnega razvojnega partnerstva za območje Prlekije pa celotno območje UE G. Radgona;
- **Prleška razvojna agencija giz**, v Ljutomeru, ki pokriva štiri pomurske občine (Križevci, Ljutomer, Razkrižje in Veržej).

Območna razvojna agencija na območju Ormoža je:

- **Javna razvojna agencija Občine Ormož, JARA**, ki pokriva Občino Ormož.

Aktivnosti, ki so jih območne razvojne agencije v Pomurju izvajale v letu 2018 so bile sledeče:

- informiranje in obveščanje ter animiranje ciljnih skupin in ostalih zainteresiranih o aktualnih javnih razpisih, dogodkih, itd. v okviru izvajanja Zakona;
- priprava projektne in investicijske dokumentacije za prijavo podjetij na javne razpise;
- svetovanje pri pripravi projektov podjetij na javne razpise;
- administrativna podpora podjetjem pri pripravi in izvedbi ter poročanju v okviru projektov;
- sodelovanje z regijskimi institucijami v okviru izvajanja Zakona;
- druge naloge.

Javna razvojna agencija Občine Ormož je v letu 2018 dajala informacije iz naslova razpisov Zakona posameznim podjetnikom ter pisna obvestila objavljala na spletni strani.

Območne razvojne agencije so prav tako vključene v »*Strateško razvojno partnerstvo v Pomurju*«, v okviru katerega se obravnavajo posamezne aktualne tematike oz. problematika izvajanja Zakona.

6. Kazalniki za spremljanje učinkovitosti izvajanja zakona

Zaradi preglednosti izvajanja in spremljanja delovanja Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2019 so bili v Programu spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010–2019 predvideni kazalniki za spremljanje izvajanja ukrepov razvojne politike. **Kazalniki omogočajo tako Vladi Republike Slovenije kot tudi Državnemu zboru Republike Slovenije preglednost in možnost spremljanja ter usmerjanja razvojne politike na regijo.**

Nekateri kazalniki so postavljeni dolgoročno. Za te kazalnike je eno leto prekratko časovno razdobje, da bi lahko bili doseženi. Lahko pa se v obdobju posameznega leta pokažejo trendi, ki jih določeni kazalniki nakazujejo ter se na podlagi tega lahko sklepa, kako bo posamezen ukrep dosežen. Ukrepi, ki dosegajo slabše kazalnike, so za izvajalce zakona pomembna usmeritev za delo naprej. Prav ti ukrepi bodo zahtevali še bolj zavzeto in še dodatno usklajevanje in izvajanje politike.

Tabela 8: Pregled kazalnikov stanja v regiji, vpliv Zakona

Kazalnik	Stanje pred začetkom izvajanja zakona	Stanje v letu 2017	Stanje v letu 2018
Število brezposelnih	11.137 (na dan 31. 12. 2009)	7.183 (na dan 31. 12. 2017)	6.406 (na dan 31. 12. 2018)
Število zaposlenih	39.227 (na dan 31. 12. 2009)	40.667 (na dan 31.12.2017)	41.468 (na dan 31.12.2018)
Predvideno število ustvarjenih delovnih mest po pogodbah	/	93 (podatek za 8. JR)	42 (podatek za 9. JR)
Število vseh projektov podprtih v regiji	/	848*	951*
Število mladih, ki je prejelo štipendije	165 (šolsko leto 2009/2010)	833* (šolsko leto 2017/2018)	856* (šolsko leto 2018/2019)
Število izdanih gradbenih dovoljenj	413 (v letu 2009)	769	724
Število OPN v izdelavi	28 (v letu 2009)	7	/
Število OPN potrjenih	2 (v letu 2009)	23	/

Vir: Urad za makroekonomske analize in razvoj (2011); Statistični urad Republike Slovenije, MGRT, RC M. Sobota (2019).

Opombe:

*Podatek o številu vseh podprtih projektov v regiji v letu 2017 vključuje: projekti iz Instrumenta 1 (27) + SPS – instrument 1 (posredno) (71+21+17) + SRRS – instrument 1 (posredno) (4) + instrument 2 (6) + projekt iz Instrumenta 3 (0) + instrument 3 (posredno) (16) + javni razpis JAPTI/SPIRIT Slovenija (0) + MIC (1) + Razvojni centri slovenskega gospodarstva (3)⁵⁹ + Program razvoja podeželja 2014-2020 (projekti) + MGRT (100) + Eko Sklad (509) + Urad Vlade RS za narodnosti (12) + SRRS (4+4+1+1+14+1+1) + Ministrstvo za zdravje (4) + MK (24, romska skupnost) + Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (7).

*Podatek o številu vseh podprtih projektov v regiji v letu 2018 vključuje: projekti iz Instrumenta 1 (6) + projekti iz Instrumenta 3 (6) + javni razpis JAPTI/SPIRIT Slovenija (0) + MIC (1) + Razvojni centri slovenskega gospodarstva (3)⁶⁰ + Program razvoja podeželja 2014-2020 (projekti) + MGRT (68) + Slovenski podjetniški sklad (126) + Eko

⁵⁹ Nad Seaway Yachts je bil v letu 2015 sprožen stečajni postopek.

⁶⁰ Nad RC Maspos je bil v letu 2018 sprožen stečajni postopek.

Sklad (644) + Urad Vlade RS za narodnosti (11) + Slovenski regionalno razvojni sklad (52) + Ministrstvo za zdravje (5) + MK (25, romska skupnost) + Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (4).

**Pri podatku o štipendijah se podatek nanaša na štipendije na območju Pomurske regije, vključujoč UE Ormož (Ad Futura, deficitarne, kadrovske, občinske, ZOIS-ove in druge štipendije).*

6.1. Kazalniki Programa POMURJE 2019

Tabela 9: Kazalniki za spremljanje Programa POMURJE 2019

Kazalniki (U) učinka, (R) rezultata, (V) vpliva	Kazalniki	Cilj 2019	Stanje konec leta 2017	Stanje konec leta 2018	Obrazložitev stanja
(U) število gospodarskih subjektov, vključenih v sofinancirane projekte	0	150	257+6	263+6	Podatek za 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9 JR in za JR GRNPS ter JR diplomanti
(R) število na novo ustvarjenih delovnih mest v podjetjih, v katera so bila vložena javna sredstva	0	430	873+52	915+52*	Vpisan podatek o št. predvidenih novih delovnih mestih (za 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9 JR ter za JR GRNPS) ter JR diplomanti
(V) zmanjšanje zaostanka neto dodane vrednosti na zaposlenega za slovenskim povprečjem	30,2% (2008) 24,96% (2009)	zmanjšanje	24,9%	20,4%	Podatek za leto 2018.
(U) število oseb, vključenih v razvojne projekte podjetij	0*	25	6	/	Razpis objavljen v novembru 2016.
(U) število novih podjetij (2015)	0*	55	/	17	Subvencije za novoustanovljena podjetja (razpis SPS v letu 2017 za leti 2018 in 2019)
(U) število mladih, vključenih v projektno delo (U) število podjetniških projektov	0** 0**	120 20	105 33	27 6	Aktivacija mladih talentov v letu 2018.
(V) zmanjšanje zaostanka bruto plače glede na slovensko povprečje na zaposlenega	20,2 % (2008) 14,91% (2009)	zmanjšanje	12,2%	12,2%	Podatek za leto 2018.
(U) povečanje števila podjetij, vključenih v programe socialnega podjetništva na podlagi programa	0	povečanje	/	6	Objavljen JR v letu 2018
(R) povečanje števila zaposlenih v programih socialnega podjetništva na podlagi programa	0	15	/	/	Predvideno št. novih zaposlitev v okviru odobrenega projekta.
(R) število novih naložb v regijo	0	10	0	0	V letu 2018 objave razpisa ni bilo.
(V) število ustvarjenih zaposlitev	0	550	1.408	1.450*	Kumulativni podatek za devet JR (321+66+56+120+91 + 93 + 27 + 93 + 42) + JR GRNPS (52) + JR diplomanti + JR soc. podj. (1+3+1) + tuje investicije

					(110+10+125+25+56+20+25+80+27+0+0)
(R) število izvedenih projektov	0	1	0	1	Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za uspešno srednje in dolgoročno promocijo regije za privabljanje tujin in domačih investicij: Vrata v Pomurje
(U) število pripravljenih projektov	0	1	1	1	Zagotovitev infrastrukturnih pogojev za uspešno srednje in dolgoročno promocijo regije za privabljanje tujin in domačih investicij: Vrata v Pomurje .

Vir: Program Pomurje 2015 in 2017 (2019).

Opombe za zgoraj navedene kazalnike*:

1. Podatek za kazalnik **število na novo ustvarjenih delovnih mest v podjetjih**, v katera so bila vložena javna sredstva, prikazuje podatke za tista delovna mesta, ustvarjena na podlagi razpisov iz Instrumenta 1, instrumenta 2 in iz Instrumenta 3. Podatek 915 pove, da so se podjetja v času od začetka izvajanja zakona do konca leta 2018, pogodbeno zavezala, da bodo delovna mesta ustvarila v času 3 do 5 let po končanju investicije (razen pri delovnem mestu iz 8. JR v okviru Instrumenta 1, kjer mora biti zaposlitev realizirana najkasneje do zaključka investicije, pri delovnih mestih v okviru instrumenta 2, kjer je bila zaposlitev takojšnja, pri delovnem mestu iz razpisa v okviru Instrumenta 3, kjer je bila zaposlitev takojšnja in pri delovnem mestu iz drugega razpisa v okviru Instrumenta 3, kjer mora zaposlitev biti realizirana v času 1 leta). Podatek 52 pove, da bodo v okviru novega instrumenta JR GRNPS (2012), podjetja ustvarila predvidena nova delovna mesta. Podatek prikazuje načrtovana nova delovna mesta po razpisih, ki bodo predvidoma do konca izvajanja zakona, tj. konec leta 2019, tudi realizirana.

2. Podatek za kazalnik **število ustvarjenih zaposlitev** (1.450) vključuje vse, po pogodbah predvidene zaposlitve, ki se nanašajo na razpise iz Instrumenta 1 (915 + 52 JR GRNPS delovnih mest), en razpis iz Instrumenta 2 (6), tri razpise iz Instrumenta 3 (1+3+1) in aktivnosti v okviru Instrumenta 4, ki so pripeljale do novih investicij, se nanašajo na določeno obdobje (120 delovnih mest iz 2 novih investicij v letu 2010, 226 delovnih mest iz 4 novih investicij v letu 2011 in 105 delovnih mest iz 2 novih investicij v letu 2012 ter 27 delovnih mest iz 1 nove investicije v letu 2013). Podjetja so se zavezala, da bodo delovna mesta ustvarila v času 3 do 5 let po končanju investicije, tuji investitorji pa v času 3 let po zaključku investicije. Podatek prikazuje načrtovana nova delovna mesta po razpisih, ki bodo predvidoma do konca izvajanja zakona, tj. konec leta 2019, tudi realizirana.

3. Vsebina tistih Instrumentov, ki ne izkazujejo aktivnosti, se bo s spremembo Programa predvidoma spremenila, s tem pa se bodo spremenili tudi nekateri kazalniki. V skladu s 6. Spremembo Programa v mesecu aprilu 2014 so se spremenili nekateri kazalniki (označeni z *). V skladu s 7. Spremembo Programa v mesecu juliju 2016 so se spremenili nekateri kazalniki (označeni z **).

7. Finančni prikaz izvajanja zakona

Prvi finančni program za izvajanje Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2015 je predvideval, da **bo država iz različnih virov v regijo namenila 264 milijonov evrov**, od tega v letu 2010 28,5 milijona evrov, kasneje pa med 40 in 53 milijoni evrov letno. Samo za izvajanje Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije v obdobju 2010 - 2015 pa je bilo predvideno, da bo država v regijo vložila 33 milijonov evrov.

Tabela 10: Finančni prikaz načrta izvajanja Zakona (v EUR)

UKREPI ZAKONA	FINANCE PO LETIH (v '000.000 €)						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	skupaj
Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije	6	6	6	5	5	5	33
Povrnitev plačanih prispevkov delodajalca za socialno varnost	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	69
Medpodjetniški izobraževalni center	1	1					2
Projekti regijskega gospodarskega središča v Pomurski regiji (Razvojni centri slovenskega gospodarstva)	2	3	4	7	7	7	30
Prestrukturiranje in dvig konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva ter živilsko-predelovalne industrije	5	8	10	9	4	4	40
Vlaganja v infrastrukturo za oskrbo Pomurske regije s pitno vodo	3	11	20	21	20	15	90
SKUPAJ	28,5	40,5	51,5	53,5	47,5	42,5	264

Vir: Projektna pisarna Vlade RS v Pomurju, (2010)

Tabela 11: Finančni prikaz izvajanja programa in po dejanskih izplačilih v letu 2018 (v EUR)

INSTRUMENTI PROGRAMA 2019	FINANCE PO LETIH (v '000.000 €)									Skupaj	Izplačila 2017 (v €)	Odstotek realizacije v letu 2017 ⁶¹	Izplačila 2018 (v €)	Odstotek realizacije v letu 2018
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ⁶²	2018					
1. Spodbujanje investicij podjetij in ustvarjanje novih del. mest	3,563	3,19	4,138	2,669	3,921	3,395	4,000	3,183	1.125	29,184	3.044.466,84 ⁶³	95,65%	622.859,32	55,37%
2. Spodbujanje razvoja človeških virov	0,16	0,091	0,142	0	0	0	0,148	0,190	0,050	0,781	152.538,53	80,25%	50.000,00	100%
3. Spodbujanje socialnega podjetništva	0,051	0,021	0	0	0	0,038	0	0	0,100	0,210	0	0%	44.172,26	44,12%
4. Promocija regije, da bi privabili tuje in domače investicije	0	0,12	0,146	0	0,166	0,201	0,950	0,631	0,620	2,834	615.156,27	97,47%	619.864,09	99,98%
5. Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov	0,019	0,199	0	0,238	0,149	0,159	0,150	0,1	0,150	1,164	72.049,00	72,05%	99.209,93	66,14%
Skupaj	3,793	3,624	4,426	2,907	4,236	3,793	5,248	4,104	2,045	34,173	3.884.210,64		1.436.105,60	70,23%

Vir: MGRT, RC M. Sobota (2019).

V letu 2010 3.793.271,26 EUR, v 2011 3.623.740,54 EUR, v 2012 4.425.737,34 EUR, v 2013 2.907.065,36 EUR, v 2014 4.236.168,15 EUR, v 2015 3.792.993,43 EUR, v 2016 2.576.448,51 EUR, v letu 2017 3.884.210,64 EUR in 2018 1.436.105,60 EUR.

⁶¹ Glej **Letno poročilo 2017** (2018).

⁶² V skladu z Osmo spremembo Programa Pomurje dne 14.9.2018 (2017).

⁶³ Od tega zneska znesek v višini 2.709.466,84 EUR za izplačilo v okviru 8. JR (začetne investicije in ustvarjanje novih delovnih mest) in znesek v višini 335.000 EUR za izplačilo SRRS za izvajanje instrumenta ugodni razvojni krediti in SPS za izvajanje instrumenta mikrokrediti, na problemskih območjih.

V obdobju od 2010 do konca leta 2017 je bilo v okviru Programa Pomurje izplačanih skupaj 29.239.635,23 EUR. V letu 2018 je bilo izplačanih 1.436.105,60 EUR. Skupaj je bilo v obdobju 2010-2018 izplačanih 30.675.740,83 EUR.

Tabela 12: Finančna preglednica izvajanja Zakona po ukrepih razvojne podpore (v 1000 €) po spremembah Programa Pomurje v septembru 2017⁶⁴

INSTRUMENT PROGRAMA	Leto								Plan 2018	Plan 2019	Skupaj	%
	Izplačila 2010	Izplačila 2011	Izplačila 2012	Izplačila 2013	Izplačila 2014	Izplačila 2015	Izplačila 2016	Plan 2017				
1. Spodbujanje investicij podjetij in ustvarjanje novih del. mest	3.563	3.193	4.138	2.669	3.921	3.395	2.249	3.183	1.125	1.075	28.510	86,39%
2. Spodbujanje razvoja človeških virov	160	91	142	0	0	0	100	190	50	50	783	2,37%
3. Spodbujanje socialnega podjetništva	51	21	0	0	0	38	0	0	100	100	310	0,94%
4. Promocija regije, da bi privabili tuje in domače investicije	0	120	146	0	166	201	170	631	620	120	2.174	6,59%
5. Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov	19	199	0	238	149	159	58	100	150	150	1.223	3,71%
Skupaj	3.793	3.624	4.426	2.907	4.236	3.793	2.577	4.104	2.045	1.495	33.000	100%

Vir: Sprememba Programa Pomurje, 2017.

⁶⁴ Glej Sklep Vlade (2017).

Zgornja tabela prikazuje izplačila do konca leta 2016 in plan za leta 2017, 2018 in 2019, v skladu z Osmo spremembo Programa Pomurje v mesecu septembru 2017.

Izplačila v letu 2017 in 2018 so prikazana v tabeli 11 (na strani 81).